

oktober, november, december 2025.

**POUKE O VERI IZ
KNJIGE ISUSA NAVINA**

1. Recept za uspeh	5
2. Iznenađeni blagodaću.....	3
3. Spomenici blagodati.....	21
4. Sukob u pozadini svih sukoba	29
5. Bog se bori za vas	37
6. Unutrašnji neprijatelj	45
7. Krajnja odanost: Bogoslužjenje u ratnoj zoni	53
8. Divovi vere: Isus Navin i Halev	61
9. Naslednici obećanja, zatočenici nade	69
10. Pravi Isus Navin.....	77
11. Život u zemlji	85
12. Bog je veran!	93
13. Izaberite danas!.....	101

POUKE O VERI IZ KNJIGE ISUSA NAVINA

Autor: Barna Magjarosi

Broj 4/2025.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara: Ivan Popović, Beograd, Radoslava Grujića 4

Prevod: Tamara Babić

Lektura: Mirjana Đerić

Prelom: Gordana Ardeljan

Izdaje: »Preporod«, Beograd

Za izdavača: Saša Todoran, 11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tiraž: 870

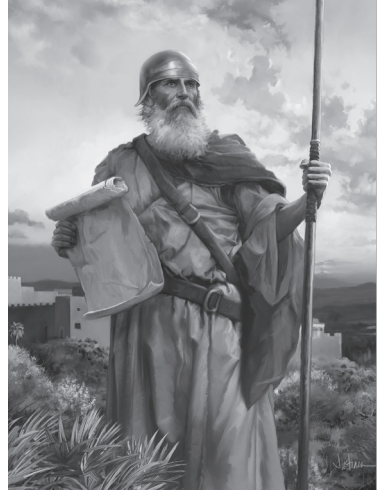
Za internu upotrebu

Tabele priprema Odeljenje za subotnu školu

© [2025] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve*. Sva prava pridržana. Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagođava, prevodi, reprodukuje ili objavljuje nijedan deo biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve*. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* su ovlašćene da se pobrinu za prevod biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

Knjiga Isusa Navina obeležava prelazak sa Mojsijevog vođstva na vođstvo Isusa Navina. Ona počinje izveštajem o ulasku Izraela u Obećanu zemlju i završava se njihovim naseljavanjem u toj zemlji.

Isus Navin je, zaista, pred sobom imao težak zadatak - da nastavi odande gde je Mojsije (Mojsije!) stao. Ali taj izazov bio je tek početak. Isus Navin je trebalo da uradi nešto što Mojsije nikad nije učinio - da prevede narod, posle 40 godina u pustinji, preko Jordana u Hanaan, u skladu sa obećanjem koje je Bog dao njihovim očevima mnogo godina ranije.

„Mojsije sluga moj umrije; zato sada ustani, prijeđi preko toga Jordana ti i sav taj narod u zemlju koju ja dajem sinovima Izrailjevijem“ (Isus Navin 1,2).

KLjuč za ceo narativ nalazi se ovde, u tim Gospodnjim rečima - trebalo je da uđu „u zemlju koju ja [YHVH] dajem sinovima Izrailjevijem.“

Dakle, Isus Navin to neće učiniti sam, već jedino posredstvom Gospodnje sile i pod vođstvom Onoga koji bi uveo narod u tu zemlju već u prethodnoj generaciji da su oni ispunili svoju stranu zaveta. Nažalost, nisu to učinili, tako da su se suočili sa posledicama svojih postupaka.

Činjenica je da se, tokom prethodnih 40 godina, Izrael suočavao sa negativnom stranom zaveta. Zbog svoje pobune protiv Boga, čitava generacija odraslih koji su doživeli veličanstvena čuda prilikom Izlaska, osim Haleva i Isusa Navina, pomrla je u pustinji. Četiri od pet Mojsijevih knjiga bavi se onim što im se dešavalo dok su lutali pustinjom sve to vreme. Sada, pod vođstvom Isusa Navina, druga generacija je bila spremna da se prihvati izazova zaposedanja zemlje.

„Potom dozva Mojsije Isusa, i reče mu pred svijem Izrailjem: budi slobodan i hrabar; jer ćeš ti ući s ovijem narodom u zemlju za koju se zakleo Gospod ocima njihovijem da će im je dati, i ti ćeš im je razdijeliti u nasljedstvo. Jer Gospod koji ide pred tobom biće s tobom, neće oступiti od tebe, niti će te ostaviti, ne boj se i ne plaši se“ (5. Mojsijeva 31,7.8).

Božja obećanja data patrijarsima i Mojsiju trebalo je da se ispune. Atmosfera je odisala iščekivanjem i uzbuđenjem. Bio je to novi početak

za narod koji je dugo bio bez doma i poseda. Bog se pokazao kao veran prilikom njihovog oslobađanja iz ropstva, i svakako Mu se moglo verovati da će ispuniti svoje obećanje u vezi sa zemljom.

„Prvenstvena svrha pisanja Knjige Isusa Navina je da opiše ulazak Izraela u obećanu zemlju, osvajanje zemlje i njenu podelu među plemenima. Ta svrha podvlači poruku knjige, a to je Božja vernost u ispunjenju obećanja o zemlji koje je dato Avramu. Knjiga naglašava Božju vernost Njegovim zavetnim obećanjima (Isus Navin 21,43-45).“ — *Andrews Bible Commentary* (Andrews University Press, 2020), str. 365.

Zajedno ćemo otkriti da se, i pored toga što je knjiga Isusa Navina napisana pre više od tri hiljade godina, svet u kom mi danas živimo, kada je reč o duhovnim izazovima, ne razlikuje mnogo od sveta Isusa Navina. Možda se mi suočavamo sa izazovima druge prirode, ali u svakom slučaju postoje izazovi, naročito duhovni, koji ugrožavaju našu sigurnost, našu veru i ispunjenje misije koju je Bog poverio svom narodu. Primer Isusa Navina sigurno će nas nadahnuti da se pozivamo na Božja obećanja koja se tiču našeg vremena, i da postizemo uspehe Njegovom silom, kao što je on to činio.

Barna Magjarosi trenutno služi kao izvršni sekretar Interevropske divizije i predsednik Odbora za istraživanje Biblije te divizije. On je svoju službu za crkvu otpočeo kao pastor i direktor odeljenja u Oblasti Južne Transilvanije u Rumuniji, a nastavio je kao profesor teologije i predsednik Adventus univerziteta u Rumuniji.

Subota, 27. septembar

RECEPT ZA USPEH

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 5. Mojsijeva 18,15-22; Isus Navin 1; Jevrejima 6,17.18; Efescima 6,10-18; Psalmi 1,1-3; Rimljanima 3,31.

Tekst za pamćenje: „Samo budi slobodan i hrabar da držiš i tvoriš sve po zakonu koji ti je zapovjedio Mojsije sluga moj, ne odstupaj od njega ni nadesno ni nalijevo, da bi napredovao kuda god pođe“ (Isus Navin 1,7).

Bendžamin Zander, muzički direktor Bostonskog filharmonijskog orkestra, bio je i predavač na predmetu koji se bavi analizom izvode-nja muzičkog dela. Primetio je da su njegovi studenti bili veoma za-brinuti kad su se suočavali sa ocenom svog izvođenja. Da bi ih opustio i omogućio im da ostvare svoj puni potencijal, već prvog dana je obja-vio da će svi dobiti najvišu ocenu. Ta ocena nije bila neko očekivanje koje treba ispuniti, već „mogućnost koju treba sprovesti u delo“. Jedini zahtev bio je da studenti u toku prve dve sedmice semestra napišu pismo, ali da ga datiraju na kraj studijske godine. U pismu je trebalo da objasne zašto zaslužuju tako visoku ocenu.

Knjiga Isusa Navina govori o novim mogućnostima. Mojsije, koji je bio dominantna figura tokom 40 godina izraelske istorije, pripadao je prošlosti. Izlazak iz Egipta i lutanje po pustinji, tragično obeleženo po-bunom i tvrdoglavošću, završili su se. Nova generacija, spremna da po-sluša Boga, trebalo je da uđe u Obećanu zemlju, i to nije bilo neko oče-kivanje koje treba ispuniti, već mogućnost koju treba sprovesti u delo.

Hajde da proučimo kako je Bog otvorio novo poglavlje u životu Izraela, i kako On može to isto da učini i u našem životu.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 4. oktobar.*

1. Biblijska doktrina: od 27. septembra do 3. oktobra

NOVI MOJSIJE

Pročitajte tekstove 5. Mojsijeva 18,15–22 i Isus Navin 1,1–9. Zašto je značajno to što knjiga Isusa Navina počinje ponavljanjem obećanja vezanog za ono što će se dogoditi posle Mojsijeve smrti?

Mada je Mojsije umro, a Bog postavio novog vođu Isusa Navina, između njih dvojice postojale su izvesne paralele. Obojici je Bog rekao da će voditi svoj narod u zemlju obećanu njihovim očevima. Kao što je Gospod kazao Isusu: „Svako mjesto na koje stupite stopama svojim dao sam vam, kao što rekoh Mojsiju“ (Isus Navin 1,3). Isus Navin je dovršio delo koje je prvobitno bilo povereno Mojsiju. On je zapravo bio novi Mojsije.

Pročitajte sledeće tekstove: 2. Mojsijeva 33,11; 4. Mojsijeva 14,6.30.38; 4. Mojsijeva 27,18; 4. Mojsijeva 32,12; 5. Mojsijeva 1,38; 5. Mojsijeva 31,23; i 5. Mojsijeva 34,9. Šta nam ti tekstovi govore o Isusu Navinu?

U ovoj fazi, obećanje da će Bog „podignuti“ proroka sličnog Mojsiju (5. Mojsijeva 18,15) još uvek je samo mogućnost, a ne ostvarena realnost. Uvodne reči knjige Isusa Navina podsećaju čitaoca na to obećanje i, u isto vreme, bude kod njega očekivanje da će videti njegovo ispunjenje.

Premda mrtav, Mojsije i dalje dominira prvim poglavljem. Njegovo ime se pominje deset puta, a Isusovo samo četiri puta. Mojsije je nazvan „slugom Gospodnjim“, dok se o Isusu govori kao o „Mojsijevom sluzi“ (Isus Navin 1,1). Biće potreban čitav život odane službe i poslušnosti da bi Isus Navin dobio zvanje „sluga Gospodnji“ (Isus Navin 24,29).

I pored toga što prvo poglavlje knjige Isusa Navina opisuje prelaz između dvojice velikih vođa u Izraelu, najvažnija ličnost u njemu je sam Gospod, čijim rečima ta knjiga počinje i čije vođstvo njome dominira. Nema nikakve sumnje u to ko je pravi vođa Izraela.

Tokom vekova, Bog je pozivao razne muškarce i žene da predvođe Njegov narod. Zašto je, ipak, od presudne važnosti imati na umu ko je pravi, nevidljivi vođa crkve?

PREĐITE! ZAUZMITE! PODELITE! SLUŽITE!

Pročitajte tekst Isus Navin 1. Šta možemo saznati o strukturi ove knjige na osnovu njenog uvodnog poglavlja?

Prvo poglavlje knjige Isusa Navina služi kao uvod u celu knjigu. Ono se sastoji od četiri govora koji se podudaraju sa četiri glavna odeljka knjige: prelazak (Isus Navin 1,2–9); osvajanje (Isus Navin 1,10.11); podela zemlje (Isus Navin 1,12–15); i služenje kroz poslušnost zakonu (Isus Navin 1,16–18).

Knjiga Isusa Navina može se posmatrati kao niz božanskih inicijativa. Prilikom svake od tih inicijativa, Bog daje Isusu Navinu posebne zadatke u vezi sa osvajanjem Hanana, od kojih je svaki potvrđen kasnije u knjizi nakon uspešnog završetka.

Božja obećanja u vezi sa osvajanjem zemlje na kraju će se ostvariti. Od tada će odgovornost za čuvanje zemlje počivati u rukama Izraelaca, i moći će da se ostvari samo kroz istinsku veru i poslušnost, kakvu takva vera uvek rađa.

Božje inicijative, izražene pomoću tri glagola – „preći“, „zauzeti“ i „podeliti“ – dobijaju pravi odgovor u poslušnosti naroda, koja proizlazi iz konačne inicijative, a to je služba.

I da ponovimo: knjiga Isusa Navina ima četiri glavna odeljka, od kojih je svaki označen određenim pojmom, u smislu preovlađujućeg prisustva odgovarajuće jevrejske reči:

- (1) Prelazak (Isus Navin 1,1–5,12)
- (2) Zauzimanje (Isus Navin 5,13–12,24)
- (3) Podela (Isus Navin 13,1–21,45)
- (4) Služba (Isus Navin 22,1–24,33).

Dakle, struktura same knjige prenosi njenu glavnu poruku: Božje inicijative ne sprovode se automatski. Naprotiv, one zahtevaju verni odgovor Njegovog naroda. Odnosno, posle svega što je Bog učinio za nas – uključujući i ono što ne možemo da učinimo sami za sebe – i mi smo pozvani da za sebe učinimo šta možemo, a to je da poslušamo ono što nam Bog zapoveda. Tako je to bilo tokom cele svete istorije, a tako je i danas. Na primer, opis Božjeg naroda poslednjeg vremena u stihu Otkrivenje 14,12 prenosi istu ideju: vera u ono što je Bog učinio za nas vodi u poslušnost.

Razmislite o nekim od obećanja iz Božje Reči koja su vama lično najdragocenija. Koju vrstu odgovora s vaše strane ona zahtevaju da bi se ostvarila?

NASLEDNICI OBEĆANJA

U tekstu Isus Navin 1,2,3 Gospod kaže Isusu da im On daje tu zemlju. S druge strane, On kaže da im ju je već dao. Šta to znači?

Ta zemlja je bila dar od Gospoda koji je bio njen pravi Vlasnik. U tekstu Isus Navin 1,2,3 upotrebljena su dva različita oblika glagola „dati“, što odražava dva značajna aspekta nasleđivanja zemlje. Prvi oblik izražava proces predaje zemlje. Samo teritorije preko Jordana su bile zaposednute od Izraelca. Većinu Obećane zemlje tek je trebalo zauzeti.

U stihu Isus Navin 1,3 taj glagol je upotrebljen u prošlom vremenu, što ostavlja utisak da im je ta zemlja *već bila predata*. Kada je Bog subjekat takvih radnji, onda se taj glagolski oblik zove „proročki perfekat“. A to je zato što je ono što On obeća u svojoj Reči sigurna činjenica kojoj se može verovati kao prisutnoj realnosti.

Zamenice u 3. stihu, „vi“ i „vama“, nalaze se u množini, tako da obećanje nije dato samo Isusu Navinu već celom izraelskom narodu. Pominjanje obećanja datog Mojsiju ukazuje na kontinuitet Božjeg dela.

Takođe, reč *kol*, „svi“, „svaki“, ponavlja se više puta u prvom poglavlju. Česta prisutnost te imenice ukazuje na totalitet i integritet koji su ključni za postizanje cilja postavljenog pred Isusa Navina. Morala je postojati savršena usklađenost između Boga, Isusa Navina i izraelskog naroda kako bi se osigurao uspeh predstojećeg osvajanja Obećane zemlje.

Pročitajte tekstove: Isus Navin 1,4-6 i Jevrejima 6,17.18. U tom trenutku, Obećana zemlja je bila upravo to – obećanje. A ipak, Bog je naziva nasledstvom. Šta znači biti naslednik Božjih obećanja?

Nema ničeg magičnog u vezi sa Božjim obećanjima. Ona sama po sebi nemaju moć da obezbede sopstveno ispunjenje. Garancija da će se ona obistinirati leži u prisustvu Boga koji kaže: „Ja ću biti s tobom.“ Zaista, Gospodnje prisustvo je bilo od presudne važnosti za opstanak Izraela. Bez toga, oni bi bili samo jedan od mnogih naroda, bez posebnog poziva, identiteta ili misije (2. Mojsijeva 33,12–16). I upravo je Gospodnje prisustvo bilo sve što je Isusu Navinu bilo potrebno da bi uspeo.

To se ni do danas nije promenilo, zbog čega imamo Isusovo obećanje koje se nalazi u stihu Matej 28,20.

BUDI SLOBODAN!

Pročitajte tekst Isus Navin 1,7–9. Zašto je bilo potrebno da Gospod dvaput naglasi Isusu Navinu da mora da bude slobodan (u nekim prevodima: jak) i hrabar?

Zadatak postavljen pred Isusa Navina je, po svemu sudeći, uključivao ogromne izazove. Zidine hananskih gradova delovale su neosvojivo, a stanovništvo zemlje bilo je obučeno za borbu. Nasuprot tome, Izraelci, jednostavni nomadi, nisu posedovali čak ni najprimitivnije ratne mašine kako bi zauzeli utvrđene zidine. Istorija nam kaže da čak ni Egipat, super-sila tog vremena, nije bio u stanju da stekne stabilno utvrđenje u Hananu.

Ipak, poziv da se bude slobodan (jak) i hrabar nije se ovde odnosio samo na borbeni moral i ratne strategije. Hrabrost i snaga bile su im potrebne da bi ostali verni Tori i njenim posebnim zahtevima, koji su definisali zavet Izraela sa Jahveom.

Pročitajte tekst Efescima 6,10–18. Mada se od nas danas ne zahteva da učestvujemo u vojnim sukobima, kako te reči ohrabrenja, upućene Isusu Navinu, možemo primeniti na svoje svakodnevne duhovne borbe?

Danas se hrišćani, da bi ispunili misiju koju im je Hristos poverio, suočavaju sa sličnim izazovima kakve je imao Isus Navin. Odnosno, od njih se zahteva da ratuju protiv sopstvenih grešnih sklonosti, protiv poglavarstava, sila i vladara tame ovog sveta i protiv vojski zla. Poput Isusa Navina, i oni imaju ohrabrujuće obećanje o Hristovom prisustvu: „Ja sam s vama u sve dane do svršetka vijeka“ (Matej 28,20). Kao što je podrška u vidu Gospodnjeg prisustva bila dovoljna da rastera strahove Isusa Navina, tako bi trebalo da bude dovoljna i nama, da odagna sumnje i strepnje koje mi danas imamo.

Izazov za nas je da dovoljno dobro upoznamo Gospoda da bismo imali poverenja u Njega i obećanja koja nam je dao. I upravo zato nam je, više od ičega drugog, potrebno da imamo lični odnos sa Njim.

Gljučno pitanje za nas danas ne razlikuje se od onoga s kojim se Isus Navin suočavao. Kako da ostanemo verni onome što nam Božja Reč kaže čak i onda kad je to nepopularno i kad je nezgodno tako postupati?

SREĆAN I USPEŠAN

Pročitajte tekst Isus Navin 1,7–9 zajedno sa sledećim: 1. Mojsijeva 24,40; Isaija 53,10 i Psalmi 1,1–3. Na osnovu tih tekstova, šta znači biti srećan i uspešan?

Jevrejski izraz *tsalah*, „srećan“ (Isus Navin 1,8), podrazumeva zadovoljavajuće ostvarenje onoga što je planirano, ili stanje povoljnih okolnosti.

Izraz *sakal*, „biti mudar“ (Isus Navin 1,8), može se prevesti kao „napredovati“ ili „biti uspešan“. Ali on takođe može da znači i „biti razborit“ ili „postupati mudro“. On se često javlja u Knjizi o Jovu, u Pričama i Psalmima, gde je pojam uspeha blisko povezan sa mudrim postupanjem na osnovu straha Gospodnjeg i poslušnosti Njegovoj Reči.

Prema tom uvidu, uspeh se ne definiše nužno kao materijalno blagostanje, mada se to ne isključuje. Uspeh se mora sagledati kao stanje usklađenosti sa duhovnim vrednostima i principima koji leže u temeljima Božjeg stvorenog sveta i izraženi su u Njegovom zakonu.

Zaista, poverenje u Božja obećanja, naročito u obećanje o spasenju jedino verom, i poslušnost Njegovom zakonu, nisu u suprotnosti jedno s drugim. Oni predstavljaju dve strane istog novčića.

Pročitajte stih Rimljanima 3,31. Šta nam on govori o odnosu između zakona i vere?

Veru u Isusovu pomiriteljsku i žrtvenu smrt za nas suprotstaviti poslušnosti Božjem zakonu, znači uspostaviti lažnu i opasnu dihotomiju (podeljenost). Zakon i blagodat uvek idu zajedno. Samo površno razumevanje uloge zakona može da vodi ka tome da se „zakon“ i „blagodat“ shvate kao suprotnosti.

Pisci Starog zaveta su duboko poštovali zakon i smatrali ga izvorom blaženstva (Psalmi 1,2; Psalmi 119,70.77.174). Ispravno shvaćen i primenjen, zakon nas vodi ka dubljem razumevanju sopstvene grešnosti (Rimljanima 7,7) i potrebe za Hristovom pravednošću (Galatima 3,24).

Koliko god se, Božjom blagodaću, trudili da držite Njegov zakon, kako ste, na osnovu sopstvenog iskustva, uvideli svoju potrebu za Hristovom pravednošću koja nas pokriva?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt, čitajte poglavlje pod naslovom „Prelazak preko Jordana“, str. 481, 482 (original). Ako ste u mogućnosti, čitajte i poglavlje iz knjige *The Story of Redemption*, pod naslovom „Ulazak u Obećanu zemlju“ („Entering the Promised Land“), str. 175.

„U svojim obećanjima i opomenama Isus misli na mene. Bog je toliko zavoleo svet da je dao svoga jedinorodnog Sina da ja, verujući u Njega, ne poginem, nego da imam život večni. Iskustva vezana za Božju reč moraju da budu *moja* iskustva. Molitva i obećanja, pravila i opomene moji su... Kad vera tako primi i usvoji načela istine, ona će postati deo bića i pokretačka sila života. Božja reč, prihvaćena u duši oblikuje misli i učestvuje u razvoju karaktera.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 390, 391 (original).

„Ne postoji tema kojom se moramo ozbiljnije baviti, koju moramo češće ponavljati i snažnije utvrditi u umu svih ljudi, nego što je tema o nemogućnosti palog čoveka da zasluži bilo šta, čak i najboljim od svojih dobrih dela. Spasavamo se jedino verom u Isusa Hrista.“ – Elen G. Vajt, *Vera i dela*, str. 19 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Koliko god se životne prilike i iskustva Isusa Navina razlikovali od naših, koje duhovne principe možemo da preuzmemo iz njegovog života da bismo ih primenili u svom sopstvenom? Zašto, ipak, moramo uvek uzimati u obzir kontekst, kada nastojimo da izvučemo neke sličnosti?
2. Razgovarajte o odnosu između Božjih obećanja i naše poslušnosti Njemu. Kako se oni uzajamno dopunjuju? Kakve se opasnosti nalaze u preneglašavanju jednog na račun drugog? To jest, koja opasnost proishodi iz nametanja zakona po cenu gubljenja iz vida blagodati? Ili od nametanja blagodati po cenu gubljenja iz vida zakona?
3. Na osnovu pouke za ovu sedmicu, kako biste definisali uspeh iz biblijske perspektive? Koje mesto napredak i blagostanje imaju u hrišćanskoj definiciji uspeha?
4. Zamislite kako mora da se osećao Isus Navin kad je trebalo da zameni Mojsija. Koje obećanje mu je Bog dao, što mu je sigurno pomagalo da se održi (videti Isus Navin 1,5) dok se nosio sa svojim ogromnim odgovornostima?

IZNENAĐENI BLAGODAĆU

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 2,1–21; 4. Mojsijeva 14,1-12; Jevrejima 11,31; 2. Mojsijeva 12,13; Isus Navin 9; Nemija 7,25.

Tekst za pamćenje: „Vjerom Raav kurva ne pogibe s nevjernicima, primivši uhode s mirom, i izvedavši ih drugim putem“ (Jevrejima 11,31).

„Zašto sam to ponovo učinio/učinila?“ Verovatno je svako od nas u jednom trenutku izgovorio te reči. Uostalom, ne samo da se istorija ponavlja, već se ponavlja i ponašanje čovečanstva uopšte, a i svakog od nas pojedinačno. Koliko često ponavljamo iste greške!

Izrael je imao drugu šansu da uđe u Obećanu zemlju, i Isus Navin je tu misiju ozbiljno shvatio. Prvi korak bio je da steknu jasnu predstavu o tome sa čim se suočavaju. Zato je poslao dvojicu uhoda da mu donesu vredne informacije o toj zemlji: o njenom sistemu odbrane, vojnoj spremnosti, zalihama vode i stavu stanovništva pred osvajačkom silom.

Neko bi pomislio da Božje obećanje o davanju te zemlje Izraelcima isključuje svaki napor s njihove strane. Međutim, sigurnost u božansku podršku ne poništava ljudsku odgovornost. Izrael je po drugi put stajao na granici Hanana. Očekivanja su bila visoka, ali prethodni put kad je Izrael stajao na toj granici i imao isti zadatak, to se završilo kao strahovit neuspeh.

Ove sedmice, proučićemo dva najfascinantnija događaja iz Knjige Isusa Navina i otkriti kakav je njihov značaj za našu veru danas. Božja blagodat ima beskonačne mogućnosti da nas iznenadi.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 11. oktobar.*

DRUGA ŠANSA

Pročitajte stih Isus Navin 2,1, uporedo sa tekstovima 4. Mojsijeva 13,1.2.25–28.33; i 4. Mojsijeva 14,1–12. Zašto je Isus Navin otpočeo misiju osvajanja Obećane zemlje sa slanjem uhoda?

Mesto sa kog su ta dvojica uhoda poslani, Akacija Grouv, u jevrejskom tekstu se naziva Sitim, i podseća nas na dve negativne epizode iz izraelske istorije.

Prva je takođe jedna priča o uhodama (videti 4. Mojsijeva 13) gde su predstavljeni isti suštinski elementi: slanje uhoda; njihov tajni upad na neprijateljsku teritoriju; njihov povratak; izveštaj o njihovim saznanjima i odluka da se postupi na osnovu tih izveštaja.

Drugi događaj u Sitimu predstavlja jedan od najprkosnijih idolopokloničkih kršenja zaveta od strane Izraelaca, kada su se, na nagovor Valama, prepustili razvratu sa moavskim ženama i obožavali njihove bogove (4. Mojsijeva 25,1.3; 4. Mojsijeva 31,16). U tom kontekstu, ime Sitim izaziva izuzetnu nelagodnost u pogledu ishoda cele priče. Da li će to biti još jedan neuspeh na granici Obećane zemlje? Ili će dovesti do dugoočekivanog ispunjenja prastarog obećanja?

Pročitajte tekstove Jovan 18,16–18.25–27 i Jovan 21,15–19. Koje paralele otkrivete između druge šanse date Izraelu kao narodu i Petru kao pojedincu?

Bog je Bog drugih šansi (i više od toga!). Biblija drugu šansu (i više od toga!) naziva „blagodati“. Blagodati je jednostavno primanje onoga što ne zaslužujemo. Koncept blagodati je obilno prisutan u biblijskom učenju (uporediti sa: Rimljanima 5,2; Efescima 2,8; Rimljanima 11,6). Bog svima milostivo nudi mogućnost novog početka (Titu 2,11–14). Petar je lično iskusio tu blagodat i podsticao je crkvu da raste u blagodati (2. Petrova 3,18). A ta vest postaje još bolja: mi dobijamo mnogo više od druge šanse, zar ne? (Jer, gde bismo bili da nije tako?)

Razmislite o iskustvu Izraelaca kada im je pružena druga šansa da uđu u Hanan, i o blagodati koja je ukazana Petru nakon što se odrekao svog Gospoda. Čemu bi ti događaji trebalo da nas nauče kada je reč o tome da bi i mi trebalo da ukažemo blagodat onima kojima je potrebna?

VREDNOST TAMO GDE JE NE OČEKUJEMO

Pročitajte tekstove Isus Navin 2,2–11, Jevrejima 11,31 i Jakov 2,25. Šta nam ti tekstovi govore o Ravi?

Centralno mesto u priči o Ravi predstavlja laž koju je ona izrekla da bi zaštitila uhode. Kada razmišljamo o toj njenoj laži, moramo imati u vidu da je Rava bila deo izuzetno grešnog društva, što je na kraju dovelo do Božje odluke da ih osudi (1. Mojsijeva 15,16; 5. Mojsijeva 9,5; 3. Mojsijeva 18,25–28). Iako je tačno da Novi zavet pohvaljuje njenu veru, pažljiva analiza novozavetnih osvrta na Ravin čin otkriva da se nigde ne odobrava sve u vezi s njom, niti se opravdava njena laž.

Stih Jevrejima 11,31 potvrdno govori o veri koju je ona pokazala kada je svoju sudbinu vezala za te uhode, umesto da se drži svoje iskvarene kulture. Stih Jakov 2,25 pohvaljuje njenu ponudu da ugosti dvojicu izraelskih uhoda, kao i to što ih je uputila kako da se vrate bezbednim putem. Usred jedne moralno posrnule, iskvarene kulture i Ravinog sopstvenog grešnog načina života, Bog je u svojoj blagodati video iskrnu vere preko koje je uspeo da je spase. Bog je iskoristio ono što je kod Rave bilo dobro – a to je njena otvorena vera u Njega i odluka da pripada Njegovom narodu – ali nikad nije pohvalio sve što je ona radila. Bog je ukazao poštovanje Ravi zbog njene izuzetne hrabrosti i neustrašive vere, zbog toga što je poslužila kao posrednik spasenja i što je izabrala Njega – izraelskog Boga.

Pošto je videla šta se dešava, ona je izjavila: „Jer je Gospod, Bog vaš, Bog gore na nebu i dolje na zemlji“ (Isus Navin 2,11). Značajno je čuti jednu Hananejku kako priznaje da je Jahve jedini Bog, i to na krovu, gde su se, u njenoj paganskoj religiji, obično upućivale molitve onima koje su oni smatrali nebeskim božanstvima.

Taj izraz koji je Rava upotrebila pre toga nalazimo samo u kontekstu Božjeg isključivog prava da prima obožavanje (2. Mojsijeva 20,4; 5. Mojsijeva 4,39; 5. Mojsijeva 5,8). Njene reči svedoče o unapred smišljenoj, svesnoj odluci da prizna izraelskog Boga kao jedino pravo Božanstvo. Njeno priznanje pokazuje da je razumela blisku povezanost između Božjeg suvereniteta i suda kojim je Jerihon osuđen na propast.

Njen moralni izbor rezultat je uviđanja da su, u svetlu Jahveovog suda, postojale samo dve mogućnosti: nastaviti sa pobunom protiv Njega i biti uništen, ili se predati u veri. Izabравši izraelskog Boga, Rava je postala primer koji pokazuje kakva je mogla biti sudbina svih stanovnika Jerihona da su se obratili izraelskom Bogu za milost.

Kako nas ta priča uči da naša krajnja odanost mora da pripada Bogu?

NOVA ODANOST

Pročitajte tekstove Isus Navin 2,12–21 i 2. Mojsijeva 12,13.22.23. Kako nam stihovi iz 2. Mojsijeve pomažu da razumemo sporazum između uhoda i Rave?

Ravina pogodba je vrlo jasna: život za život i ljubaznost za ljubaznost. Reč *hesed* (Isus Navin 2,12), „ljubazna dobrota“, ima bogato značenje koje je teško izraziti jednom rečju na drugim jezicima. Ona se odnosi pre svega na zavetnu odanost, ali takođe sadrži pojam vernosti, milosti, dobroćinstva i ljubaznosti.

Ravine reči takođe podsećaju na stih 5. Mojsijeva 7,12, u kom se sam Jahve zaklinje da će čuvati svoj *hesed* prema Izraelu. „I ako ove zakone uzaslušate i uzdržite i ustvorite, i Gospod će Bog tvoj držati tebi zavjet i milost [*hesed*], za koju se zakleo ocima tvojim“ (5. Mojsijeva 7,12).

Interesantno je da isto to poglavlje (5. Mojsijeva 7) proglašava zabranu (*herem*) uspostavljanja prijateljstva sa Hananejcima. A ovde je Rava, Hananejka koja je pod zabranom, a opet ona, na osnovu svoje nove vere, polaže pravo na obećanja data Iraelcima. I kao rezultat toga, ona biva spasena.

Prva slika koja nam neizbežno pada na um u vezi sa razgovorom koji su uhode vodile sa Ravom je Pasha pred izlazak iz Egipta. Tom prilikom, da bi bili zaštićeni, Izraelci su morali da ostanu unutar svojih domova i da dovratnike i gornju gredu na vratima svojih kuća obeleže krvlju žrtvenog jagnjeta.

„A krv ona biće vam znak na kućama, u kojima ćete biti; i kad vidim krv, proći ću vas, te neće biti među vama pomora, kad stanem ubijati po zemlji Misirskoj“ (2. Mojsijeva 12,13; videti takođe 2. Mojsijeva 12,22.23).

„Narod je poslušnošću morao da pruži dokaz svoje vere. Tako i svi koji se nadaju da će biti spaseni zaslugama Hristove krvi treba da shvate da i oni sami moraju nešto da učine da bi sebi osigurali spasenje. Iako nas jedino Hristos može otkupiti od kazne za greh, mi se od greha moramo okrenuti poslušnosti. Čovek će se spasiti verom, a ne delima; ipak, on svoju veru mora da pokaže svojim delima.“ – Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 279 (original).

U tom slučaju, krv je bila znak koji ih je spasio od Božjeg anđela zatirača. Kao što je Bog poštedeo živote Izraelaca tokom poslednjeg zla u Egiptu, tako je trebalo da Izraelci poštede Ravu i njenu porodicu kada je uništenje pogodilo Jerihon.

Kakvu moćnu evanđeosku poruku možemo naći u ta dva izveštaja? Koje evanđeoske pouke možemo izvući iz njih?

SUPROTSTAVLJENE VREDNOSTI

Pročitajte tekst Isus Navin 9,1–20. Koje su sličnosti i razlike između priče o Ravi i one o Gavaonjanima? Zašto su one značajne?

Ovo poglavlje knjige Isusa Navina počinje time što nas izveštava da je pet hananejskih vladara koji su uglavnom vladali malim državama-gradovima odlučilo da napravi savez protiv Izraelaca. Nasuprot tome, stanovnici Gavaona su odlučili da naprave savez sa Izraelom.

Da bi prevarili Izraelce da sklope savez sa njima, Gavaonjani pribegavaju priči da su oni izaslanici iz daleke zemlje. Prema tekstu 5. Mojsijeva 20,10–18, Bog je napravio razliku između Hananejaca i naroda koji su živeli izvan Obećane zemlje.

Reč prevedena kao „vešto“ ili „lukavo“ može se upotrebiti u pozitivnom smislu, kada označava razboritost i mudrost (Priče 1,4; Priče 8,5,12), ili u negativnom, što podrazumeva zločinačku nameru (2. Mojsijeva 21,14; 1. Samuilova 23,22; Psalmi 83,3). U slučaju Gavaonjana, iza njihovog izdajničkog postupka krije se manje destruktivna namera samoodržanja.

Reči Gavaonjana upadljivo su slične rečima Rave. I jedne i druge priznaju moć izraelskog Boga, i to da uspeh Izraela nije čisto ljudski podvig. Nasuprot ostalim Hananejcima, oni se ne bune protiv Jahveovog plana da tu zemlju dodeli Izraelcima, i priznaju da sam Gospod isteruje te narode pred Izraelom. Vesti o njihovom izbavljenju iz Egipta, i pobedama nad Sionom i Ogom, podstakli su i Ravu i Gavaonjane da traže savez sa Izraelcima. Međutim, umesto da izraze spremnost da se predaju izraelskom Bogu, kao što je Rava učinila, Gavaonjani su pribegli lukavstvu.

Mojsijev zakon je predvideo način da se sazna Božja volja u slučajevima kao što je ovaj (4. Mojsijeva 27,16–21). Isus Navin je trebalo da se raspita šta je Gospodnja volja u tom pogledu, i da izbegne prevaru Gavaonjana.

Osnovna dužnost teokratskog vođe, i bilo kog hrišćanskog vođe, jeste da traži Božju volju (1. Dnevnika 28,9; 2. Dnevnika 15,2; 2. Dnevnika 18,4; 2. Dnevnika 20,4). Pošto su to zanemarili, Izraelci su bili prinuđeni ili da prekrše osnovne uslove za osvajanje zemlje, ili da prekrše zakletvu koju su dali u Gospodnje ime, i koja je bila podjednako obavezujuća.

Koliko često ste se našli u sukobu između dve naizgled suprotstavljene biblijske vrednosti?

NEOČEKIVANA BLAGODAT

Pročitajte tekst Isus Navin 9,21–27. Na koji način je rešenje Isusa Navina sjedinilo pravdu sa blagodaću?

Čak i da je narod želeo da napadne Gavaonjane, ne bi im bilo dopušteno da to urade zbog zakletve koju su dali poglavari zajednice. Izraelske vođe su postupale po principu da je zakletva, ukoliko ne uključuje nepravdu ili zločinačku nameru (Sudije 11,29–40), obavezujuća, čak i ako je na ličnu štetu.

U Starom zavetu, opreznost pre davanja zakletve, kao i držanje zakletve, smatraju se vrlinama pobožnih (Psalmi 15,4; Psalmi 24,4; Propovednik 5,2.6). Pošto je zakletva bila data u ime Gospoda, Izraelovog Boga, vođe nisu mogle da je povuku.

Svečanom zakletvom koju su položile njihove vođe, sudbina Izraela bila je neraskidivo povezana sa sudbinom Gavaonjana. Zapravo, preko svog zadatka da seku drva i nose vodu za Božji dom (Isus Navin 9,23), Gavaonjani su postali sastavni deo izraelske bogoslužbene zajednice. Odgovor Isusa Navina, za razliku od predloga izraelskih vođa da budu sluge „svemu zboru“ (Isus Navin 9,21), pretvorio je kletvu u moguću blagoslov za Gavaonjane (uporediti sa stihom 2. Samuilova 6,11).

Kasnija istorija Gavaona svedoči o visokim verskim privilegijama koje je taj grad uživao, kao i o njihovoj odanosti Božjem narodu. Zakletva koju su tada položili ostala je na snazi generacijama, tako da su, nakon povratka Izraelaca iz vavilonskog ropstva, Gavaonjani bili među onima koji su pomagali u obnovi Jerusalima (Nemija 7,25). Njihova dela imaće pozitivne posledice za svu večnost, ali samo zahvaljujući Božjoj blagodati.

Šta je moglo da se dogodi da Gavaonjani nisu sakrili svoj identitet, i da su jednostavno zatražili milost kao što je Rava učinila? Ne znamo, ali ne možemo isključiti mogućnost da bi, čak i da je zatražena Božja volja, to moglo dovesti do izuzeća Gavaonjana od uništenja. Božji krajnji cilj nije da kazni grešnike, već da ih dovede do pokajanja i da im ukaže svoju milost (uporediti sa stihovima Jezekilj 18,23 i Jezekilj 33,11). Prevara Gavaonjana mora se shvatiti kao pozivanje na Božju milost, na Njegov ljubazan i pravedan karakter. Jer, upravo je odbijanje Hananejaca da se pokaju i njihovo prkošenje Božjim namerama dovelo do odluke o njihovom uništenju (1. Mojsijeva 15,16). Bog je pokazao da ceni to što su Gavaonjani priznali Njegovu vrhovnu vlast, što su želeli mir radije nego pobunu, i što su bili spremni da se odreknu idolopoklonstva i da obožavaju jedinog istinitog Boga.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Prelaz preko Jordana“, str. 482, 483 (original).

Nakon ove priče o Ravi i uhodama, ona se u ostatku Starog zaveta ne pominje, i ponovo se pojavljuje tek u Isusovom rodoslovu. Navodi se da je ona postala žena Salmona iz Judinog plemena, Vozovog pretka (oca), i svekrva još jedne izuzetne žene pomenute u istom rodoslovu, Rute (Matej 1,5; uporediti sa stihovima Ruta 4,13.21). Zahvaljujući svojoj veri u Boga, ta prostitutka iz Jerihona, osuđena na potpuno uništenje, postaje značajna karika u Davidovoj carskoj lozi i praroditeljka Mesije. To je ono što Bog može da ostvari na osnovu naše vere, čak i ako ona nije veća od gorušičinog semena (Matej 17;20; Luka 17,6).

„Njeno (Ravino) obraćenje nije bilo neki izolovani izraz božanske mišlosti prema idolopoklonicima koji su priznali Njegov božanski autoritet. Usred zemlje, mnogobrojna grupa – Gavaonci – odbacila je neznaboštvo i sjedinila se sa Izrailjem, dobijajući tako deo u blagoslovima zaveta.

Bog ne priznaje nikakve razlike zasnovane na nacionalnosti, rasi ili kasti. On je Stvoritelj celog čovečanstva. Svi ljudi, na osnovu stvaranja, pripadaju istoj porodici, i svi su jedno na osnovu otkupljenja. Isus je došao da obori svaki zid razdvajanja, da otvori svako odeljenje u tremovima Hrama, tako da svaka duša može slobodno da pristupi Bogu. Njegova ljubav je tako široka, tako duboka, tako potpuna da svuda prodiere. Ona iz područja sotoninog uticaja uzdiže one koji su bili zavedeni njegovim prevarama, i stavlja ih pored Božjeg prestola, prestola koji je okružen dugom obećanja. U Hristu nema ni Jevrejina ni Grka, roba ni slobodnjaka.“ — Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 369, 370 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o celom tom pitanju „drugih šansi“ (i više od toga), i o tome kako da ih pružimo drugima. Kako da, u isto vreme, vodimo računa da ne zloupotrebimo taj koncept? Razmislite, na primer, o nekoj ženi koja se nalazi u vezi u kojoj trpi nasilje, i kojoj se savetuje da se uporno vraća svom partneru („blagodat“), samo da bi se, u nekim slučajevima, to nasilje nastavilo? Kako da nađemo pravu ravnotežu u tome?
2. Razgovarajte o Ravi kao uzoru vere. Kako da naučimo da cenimo otvorenost ljudi za Boga, čak i kada je njihov način života daleko od biblijskih ideala? Kako je moguće ceniti njihovu veru, a u isto vreme ne odobravati neke od njihovih navika?
3. Isus Navin je uspeo na praktičan način da sjedini pravdu i blagodat, kako bi rešio neprijatnu situaciju izazvanu obmanom od strane Gavaonjana i sopstvenim zanemarivanjem da se posavetuje sa Gospodom. Setite se neke situacije u svom životu koja je zahtevala i pravdu i mišlost. Na koje praktične načine je moguće spojiti to dvoje?

SPOMENICI BLAGODATI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 3; 4. Mojsijeva 14,44; Luka 18,18–27; Isus Navin 4; Jovan 14,26; Jevrejima 4,8–11.

Tekst za pamćenje: „Jer Gospod Bog vaš osušio Jordan pred vama dokle prijedoste, kao što je učinio Gospod Bog vaš od Crvenoga Mora osušivši ga pred nama dokle prijedosmo; da bi poznali svi narodi na zemlji da je ruka Gospodnja krjepka, da biste se svagda bojali Gospoda Boga svojega“ (Isus Navin 4,23.24).

Policijski službenik je dao znak i Džon je morao da stane. Zatim mu je zatražio vozačku dozvolu i Džonu je u tom trenutku sinulo da je svoj novčanik, zajedno sa vozačkom dozvolom, ostavio u kancelariji. Objasnio je šta se dogodilo, a policajac ga je pitao čime se bavi. Odgovorio je da je profesor. Dok mu je uručivao priznanicu sa iznosom koji treba da plati, policajac mu je rekao da na to ne gleda kao na kaznu.

„To je školarina“, rekao je. „Ljudi plaćaju školarinu kad žele nešto da nauče. To je vaša školarina da biste naučili da ne zaboravljate svoju vozačku dozvolu. Prijatan dan, profesore!“

Kao ljudska bića, skloni smo da zaboravljamo ono što nam nije stalno pred očima. Zaboravljamo da uzvratimo telefonske pozive, da odgovorimo na i-mejlove, da zalijemo biljke, da čestitamo rođendane, i tako dalje. Lista bi mogla da se nastavi. Međutim, zaboravljanje naših duhovnih potreba moglo bi da ima ozbiljnije posledice od puke prekršajne kazne, pogotovu što se tu radi o nečemu što je, doslovno, naša večna sudbina.

Hajde da proučimo prelazak Jevreja preko Jordana i da vidimo šta možemo da naučimo iz njihovog iskustva.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 18. oktobar.*

PRELAZAK PREKO JORDANA

Pročitajte tekstove Isus Navin 3,1–5 i 4. Mojsijeva 14,41–44. Zašto je Bog tražio od Izraelaca da se posebno pripreme za ono što je upravo trebalo da se desi?

To je prvi put da se kovčeg zaveta pominje u knjizi Isusa Navina. Do ovog trenutka u starozavetnom narativu, kovčeg se pojavljivao u kontekstu svetilišta (2. Mojsijeva 40,21); tokom Izraelovog putovanja od Sinaja (4. Mojsijeva 10,33–36); i prilikom neuspešnog pokušaja osvajanja Hanana (4. Mojsijeva 14,44). Bio je to najsvetiji komad nameštaja u izraelskom svetilištu i sadržao je tri predmeta, od kojih je svaki izražavao poseban odnos Izraela sa Bogom: (1) ploče sa Deset zapovesti; (2) palicu Arona, prvosveštenika; i (3) posudu sa manom (2. Mojsijeva 16,33; Jevrejima 9,4).

Kovčeg i pripreme za prelazak preko Jordana podsetile su Izrael da oni ne ulaze u Hanan na svoj način i u svoje vreme. Osvajanje će biti uspešno jedino ukoliko budu sledili Božji način i Njegovo vreme. Bog – opisan kao Onaj koji sedi na prestolu iznad heruvima koji zaklanjaju kovčeg zaveta (2. Mojsijeva 25,22; 4. Mojsijeva 7,89), i čije se pokretanje poistovećuje sa pokretanjem kovčega – ulazi u Hanan na čelu Izraelaca kao Onaj koji predvodi osvajanje.

Izraz preveden kao „osveštati“ (Isus Navin 3,5) ili „posvetiti“ odnosi se na proces očišćenja sličan onom koji su sveštenici sledili pre početka svojih službi u svetilištu (2. Mojsijeva 28,41; 2. Mojsijeva 29,1) i koji je izraelski narod sproveo pre Božjeg otkrivenja na Sinaju (2. Mojsijeva 19,10,14). To posvećenje je obuhvatalo ostavljanje greha i uklanjanje sve ritualne nečistote. Ista zapovest javlja se u stihu 4. Mojsijeva 11,18 u vezi sa predstojećim Božjim čudom. Takva priprema zahtevala se takođe i pre bitaka vođenih u ratu (5. Mojsijeva 23,14). Da bi Bog mogao da se bori za Izrael u bici, oni su morali da pokažu svoju odanost Njemu i poverenje u Njega kao u svog Zapovednika.

Čudo prilikom prelaska Jordana trebalo je da dokaže Izraelcima da se Gospodnjem obećanju da će isterati te narode iz zemlje moglo verovati. On koji je mogao da im obezbedi da pređu Jordan po suvom, mogao je takođe da im da tu zemlju na poklon.

Bog ne razdeljuje uvek Jordan. Njegove intervencije nisu uvek tako očigledne. Kako možemo, po vašem mišljenju, da razvijemo duhovnu spremnost da iskusimo i prepoznamo Božje intervencije u našu korist?

ŽIVI BOG – BOG ČUDA

Pročitajte tekst Isus Navin 3,6–17. Šta nam čudesni prelazak preko Jordana govori o prirodi Boga kome služimo?

Prelazak reke Jordan opisan je u stihu Isus Navin 3,5 jevrejskom rečju *niphla'ot*, „čuda“, koja se obično odnosi na moćna, natprirodna Božja dela i pokazuje Njegovu jedinstvenost (Psalmi 72,18; Psalmi 86,10). Kasnije, Izraelci su razmišljali o tim delima i, kao rezultat, hvalili Gospoda (Psalmi 9,1) i govorili o Njemu među narodima (Psalmi 96,3). O zlima u Egiptu (2. Mojsijeva 3,20; Mihej 7,15), o prelasku preko Crvenog mora, kao i o Božjem vođstvu u pustinji (Psalmi 78,12–16) pričalo se kao o takvim čudima.

Autori Biblije su bili svesni i svedočili o činjenici da Bog koji je stvorio ovaj svet nikad nije bio ograničen niti sputan u svom stvaranju. Njemu ništa nije nemoguće (jevrejski: „suviše čudesno“) da ostvari (Jeremija 32,17). Njegovo ime i Njegova priroda su čudesni (Sudije 13,18), i On prevazilazi našu moć poimanja.

Nasuprot bogovima drugih naroda, koji ne mogu da spasu (Psalmi 96,5; Isaija 44,8), Bog Biblije je „živi Bog“, prisutan i aktivan, i Njegovi sledbenici mogu imati poverenja u Njega dok iščekuju Njegove intervencije u svoju korist.

Prorok Zaharija je koristio isti izraz (od istog korena kao i *niphla'ot*) kada je dobio viziju budućnosti Izraela nakon vavilonskog izgnanstva. Video je da će Jerusalim biti u potpunosti obnovljen, da će stari ljudi sedeti na ulicama grada, i da će se devojčice i dečaci igrati u njemu. Donekle sumnjičavim stanovnicima te prestonice koja je još uvek nosila znake svog razaranja, Zaharija je objavio: „Ovako veli Gospod nad vojskama: ako je čudno u očima ostatku toga naroda u ovo vrijeme, eda li će biti čudno i u mojim očima? govori Gospod nad vojskama.

Ovako veli Gospod nad vojskama: evo, ja ću izbaviti svoj narod iz zemlje istočne i iz zemlje zapadne. I dovešću ih, i oni će nastavati usred Jerusalima“ (Zaharija 8,6–8).

Pročitajte tekst Luka 18,18–27. Kako vas Isusov odgovor Njegovim učenicima ohrabruje da se uzdate u Boga čak i u onome što izgleda nemoguće?

PAMTITE

Pročitajte tekst Isus Navin 4. Zašto je Bog tražio od Izraelaca da podignu spomenik?

Svrha tog kamenja bila je da postanu „znak“. Jevrejski izraz *’ot* često se povezuje sa rečju „čudo“ i može da se odnosi na Božja čudesna dela (videti jučerašnje proučavanje), kao što su zla nad Egiptom (2. Mojsijeva 7,3; 5. Mojsijeva 4,34). On takođe može da ima značenje „simbol“ ili „znamenje“, kao spoljašnji znak dublje ili transcendentalne realnosti. Na primer, duga je „znak“ zaveta (1. Mojsijeva 9,12.13); krv na dovratnicima i gornjim gredama izraelskih kuća takođe je nazvana „znakom“ (2. Mojsijeva 12,13); i što je najznačajnije, subota je „znak“ stvaranja i Božjeg posvećujućeg prisustva (2. Mojsijeva 31,13.17; Jezekilj 20,12).

Ovde taj znak ima ulogu spomenika koji svaku narednu generaciju podseća na čudo prelaska preko Jordana. Reč za spomenik (*zikaron*) potiče od reči *zakar*, „zapamtiti“, koja označava nešto više od pasivnog čina sećanja na nešto. Ona podrazumeva pamćenje praćeno odgovarajućim delovanjem (5. Mojsijeva 5,15; 5. Mojsijeva 8,2). Podizanje kamenih spomenika (1. Mojsijeva 28,18–22) i uspostavljanje rituala koji su pokretali pitanja (2. Mojsijeva 12,26.27; 5. Mojsijeva 6,20–25) bilo je uobičajeno u Starom zavetu. Umesto da uvek iznova ponavlja čuda, Bog postavlja spomenike koji evociraju uspomene na Njegova velika dela i podstiču ljude da na njih odgovore na odgovarajući način. Dakle, znak je trebalo da ostane tu „zauvek“, što ukazuje na potrebu da se to Gospodnje čudo čuva u kolektivnom sećanju Njegovog naroda za sva vremena.

Moguće pitanje koje će postaviti buduće generacije značajno je zato što je formulisano na ličan način: „Šta će vam to kamenje?“ Svaka nova generacija mora da razume i usvoji značenje tog kamenja za sebe lično. Vera u Boga koji čini čuda može se održati živom, samo ako svaka generacija iznova otkrije značaj moćnih Jahveovih dela u njihovu korist. Takva vera će napraviti veliku razliku između vernog sprovođenja u život *običajna* zasnovanih na Bibliji i *tradicionalizma*, mrtve religije generacije koja je lišena njene prave vrednosti i prvobitnog žara. Na kraju krajeva, mi moramo sami za sebe da usvojimo veru zasnovanu na Bibliji. Niko ne može da veruje umesto nas, a pogotovu ne naši preci.

Koji vam od spomenika i ličnih uspomena na vaše sopstveno hodanje sa Gospodom pomažu da se sećate onoga što je On učinio za vas?

ZABORAVNOST

Pročitajte tekst Isus Navin 4,20–24 u svetlu sledećih stihova: Sudije 3,7; Sudije 8,34; Psalmi 78,11; 5. Mojsijeva 8,2.18; Psalmi 45,17. Zašto je bilo toliko važno sećati se moćnih dela Gospodnjih?

Zapazite promenu lica u stihu Isus Navin 4,23. Za vode Jordana se kaže da su bile osušene pred „vama“, to jest, pred Izraelcima koji su prešli Jordan. Za razliku od toga, za Crveno more se kaže da je bilo isušeno pred „nama“, onima koji su još uvek prisutni iz prve generacije koja je doživela Izlazak. Ta dva događaja koja su doživele dve različite generacije bila su slična po značaju, što je omogućilo drugoj generaciji da, na osnovu svedočanstva svojih roditelja, sama za sebe ponovo nađe isti smisao u prelasku preko Jordana.

Uopšteno govoreći, zaboravnost doživljavam kao normalnu osobinu svih ljudskih bića. Međutim, zaboravnost u duhovnom smislu može da dovede do ozbiljnih posledica.

Čak i danas, ako hoćemo da očuvamo svoj identitet kao narod koji ima jedinstven poziv i misiju, moraćemo da stvaramo prilike za osveženje kako pojedinačnog tako i kolektivnog duhovnog pamćenja, da bismo pitanja kao što su: ko smo, odakle dolazimo i zašto smo ovde, zadržali u središtu pažnje.

Pročitajte tekstove: 1. Korinćanima 11,24.25 i Jovan 14,26. Zašto moramo uvek imati na umu šta je Hristos učinio za nas? Šta je još zaista važno ako toga nema?

Elen G. Vajt je jasno razumela da ćemo, ako se ne budemo uvek upravljali prema svetlosti koju nam pružaju Božja dela i otkrivenja iz prošlosti, sigurno izgubiti motivaciju da sprovedemo svoju misiju u budućnosti: „Nemamo čega da se plašimo u budućnosti, osim ako zaboravimo kako nas je Gospod vodio i čemu nas je učio u prošlosti.“ — Ellen G. White, *Life Sketches*, str. 196.

Premda je važno sećati se prošlosti i načina na koji je Gospod delovao u našem životu, zašto moramo iz dana u dan imati živo iskustvo s Njim i doživljavati realnost Njegove ljubavi i Njegovog prisustva u sadašnjem trenutku?

PREKO JORDANA

„On je pretvorio more u suhotu,
preko rijeke prijedosmo nogama;
ondje smo se veselili o njemu“ (Psalmi 66,6).

Oba ta događaja, prelazak preko Crvenog mora i prelazak preko Jordana predstavljaju graničnike koji označavaju početak nove ere u biblijskoj istoriji, i oba nose simbolično značenje (videti: Psalmi 66,6; Psalmi 114,1–7 i 2. O carevima 2,6–15). Već u Starom zavetu postoje tekstovi koji povezuju ta dva prelaska i prepoznaju značenje koje prevazilazi prvobitne okolnosti. U stihu Psalmi 66,6, psalmista slavi Božji iskupiteljski čin u njegovom životu (Psalmi 66,16–19) pozivajući se na istorijske primere prelaska preko Crvenog mora i Jordana.

Tekst Psalmi 114 takođe povezuje ta dva događaja, ne zato što autor nije zapazio vremensku razliku između njih, već zbog teološkog značaja koji ta dva prelaska dele. Dakle, oba događaja se smatraju nečim što doprinosi promeni statusa Izraela. U prvom slučaju, iz ropstva u slobodu, a u drugom, iz nomadskog bezzemljaštva u narodnost. U psalmima koje smo naveli, primeri ta dva prelaska ilustruju promenu statusa psalmiste – iz nasilja, siromaštva, bespomoćnosti i poniženja u sigurnost, blagostanje, spasenje i dostojanstvo.

Takođe, pored Jordana se odigrao i „prelazak“ proroka Ilije, i to u kontekstu čuda sličnog onome zabeleženom u knjizi Isusa Navina. Za Iliju, taj prelazak je doneo najznačajniju promenu statusa u životu – on je uzet na nebo. I za Jelisija je ta promena takođe bila važna: prorokov pomoćnik (1. O carevima 19,21) postao je prorok u narodu (2. O carevima 2,22).

Pročitajte tekstove Matej 3,16.17 i Marko 1,9. Kako pisci Novog zaveta gledaju na simbolično, duhovno značenje reke Jordan?

Zemaljska služba Isusa, predstavnika Izraela, sledi istorijski obrazac drevnog Izraela. Isus prolazi kroz iskustvo „Crvenog mora“ i „Jordana“. Pozvan je da izađe iz Egipta posle smrtnog dekreta (Matej 2,14–16), provodi 40 dana u pustinji (Matej 4,2), što je slično sa Izraelovih 40 godina, i, na prelasku iz svog privatnog života u javnu službu, kršten je u Jordanu (Matej 3,16.17; Marko 1,9).

Kasnije, tekst Jevrejima 3–4 prepoznaje simbolički značaj prelaska preko Jordana i predstavlja ulazak u Hanan kao predsluku „blagodatnog pokoja“ u koji hrišćani ulaze putem vere.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Prelaz preko Jordana“, str. 483, 484 (original).

„Pažljivo proučavajte iskustva Izraelaca na njihovom putovanju u Hanan. Proučite treće i četvrto poglavlje Knjige Isusa Navina, gde se izveštava o njihovoj pripremi za prelazak i o samom prelasku preko Jordana u Obećanu zemlju. Mi treba da održavamo svoje srce i um u dobroj formi, osvežavajući pamćenje poukama kojima je Gospod učio svoj drevni narod. Tada će učenja Njegove reči za nas, kao što je On hteo da budu i za njih, uvek biti zanimljiva i upečatljiva.“ – Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 2, p. 994.

„Savremeni Izrael je u većoj opasnosti da zaboravi Boga i bude naveden na idolopoklonstvo, nego što je to bio Božji drevni narod. Mnogi idoli se obožavaju čak i od strane onih koji se predstavljaju kao poštovaoci Subote. Bog je naročito zadužio svoj drevni narod da se čuva idolopoklonstva, jer ako bi bili odvraceni od služenja živom Bogu, Njegova kletva bi počivala na njima, dok bi, ako bi Ga voleli svim srcem, dušom i snagom, On obilatno blagoslovio njihove 'kotarice i naćve', i uklonio bolesti iz njihove sredine.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 1, p. 609.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte u svom razredu o čudesnom prelasku preko Jordana. Kako biste definisali čuda? Zašto izgleda kao da Bog danas ne čini slična čuda?
2. Koje praktične načine možete predložiti svom razredu za sprečavanje duhovne zaboravnosti, kako pojedinaca tako i crkve? Mada je važno da imamo aktivan, dinamičan odnos sa Bogom, i da ne zasnivamo celo svoje hrišćansko iskustvo na snažnim iskustvima iz prošlosti, kako ipak možemo iskoristiti svoja prošla iskustva kao podsetnik na to kako je Bog delovao u našem životu?
3. Šta mislite, kako Subota može, s jedne strane, da nam pomogne da se setimo Božjih intervencija u našem životu, a s druge, da nam pruži predukus obećanog počivanja u Njegovom carstvu? Kako Subota upućuje ne samo na ono čega bi trebalo da se sećamo, već i na ono čemu možemo da se nadamo u budućnosti?

SUKOB U POZADINI SVIH SUKOBA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 5,13–15; Isaija 37,16; Otkrivenje 12,7–9; 5. Mojsijeva 32,17; 2. Mojsijeva 14,13.14; Isus Navin 6,15–20.

Tekst za pamćenje: „I ne bi takoga dana ni prije ni poslije, da Gospod poslušá glas čovječji, jer Gospod vojeva za Izrailja“ (Isus Navin 10,14).

Kad čitamo stranice Knjige Isusa Navina, suočavamo se sa agresivnim vojnim pohodima koji su vođeni na Božju zapovest, u Božje ime i uz Božju pomoć. Ideja da je Bog stajao iza osvajanja Hanana prožima knjigu Isusa Navina, a izražena je rečima naratora (Isus Navin 10,10.11), Božjim sopstvenim rečima (Isus Navin 6,2; Isus Navin 8,1), obraćanjima Isusa Navina (Isus Navin 4,23.24; Isus Navin 8,7), rečima Rave (Isus Navin 2,10), uhoda (Isus Navin 2,24) i naroda (Isus Navin 24,18). Bog tvrdi da je On lično pokretač tih nasilnih sukoba.

Ta realnost neizbežno dovodi do izvesnih pitanja. Kako da razumemo to što je Božji izabrani narod sprovodio takve poduhvate u starozavetno vreme? Kako je moguće pomiriti sliku „ratobornog“ Boga sa Njegovim karakterom ljubavi (na primer: 2. Mojsijeva 34,6; Psalmi 86,15; Psalmi 103,8; Psalmi 108,4), a da ne umanjimo verodostojnost, autoritet i istoričnost Starog zaveta?

Ove i sledeće sedmice razmotrićemo teško pitanje o ratovima koje je Bog naložio u Knjizi Isusa Navina i na drugim mestima.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 25. oktobar.*

ZAPOVEDNIK VOJSKE GOSPODnje

Pročitajte tekst Isus Navin 5,13–15. Šta taj tekst govori o pozadini osvajanja Hanana?

Izrael je upravo prešao preko Jordana i stupio na neprijateljsko tlo. Tvrđava Jerihona stoji pred njima sa čvrsto zatvorenim kapijama (Isus Navin 6,1). U tom trenutku, narod nema nikakvu jasnu predstavu o bilo kakvoj borbenoj strategiji. Što još više zabrinjava, Izrael ima samo pračke, koplja i strele za napad na grad utvrđen da izdrži dugotrajnu opsadu.

Na svoja pitanja u vezi sa identitetom neobičnog posetioca, Isus Navin dobija prilično nejasan odgovor: „Ne.“ Odgovor tog posetioca otkriva Njegovu nespремnost da se svrsta u neku od kategorija koje je Isus Navin definisao. Drugim rečima, pravo pitanje nije da li je On na strani Isusa Navina, već da li je Isus Navin na Njegovoj strani.

Uporedite tekst Isus Navin 5,14.15 sa tekstovima 2. O carevima 6,8–17; Nemija 9,6 i Isaija 37,16. Šta tu saznajete o identitetu zapovednika Gospodnje vojske?

Premda je izraz „zapovednik vojske Gospodnje“ jedinstven za jevrejsku Bibliju, kombinacija izraza „zapovednik“ i „vojska“ uvek se odnosi na vojnog vođu. Reč „vojska“ u Svetom pismu može da se odnosi na vojne trupe, na anđele, ili na nebeska tela.

Preutelovljeni Hristos pojavljuje se pred Isusom Navinom ne samo kao saveznik, niti čak kao pravi Zapovednik izraelske vojske, već kao Zapovednik nevidljive, ali stvarne vojske anđela uključene u daleko veći sukob od onoga koji je postojao između Isusa Navina i Hananejaca. Reakcija Isusa Navina jasno pokazuje da je razumeo ko je taj Zapovednik. On je jednak sa Bogom i Isus Navin pada ničice pred Njim u znak dubokog poštovanja i obožavanja (Isus Navin 5,14; 1. Mojsijeva 17,3; 2. Samuilova 9,6; 2. Dnevnika 20,18). Sada je spreman da primi borbenu strategiju za vojni pohod koji je sastavni deo daleko većeg sukoba u koji je umešan i sam Gospod nad vojskama.

Koju utehu možemo i treba da crpemo iz saznanja da je „Zapovednik vojske Gospodnje“ na delu u odbrani svog naroda?

RAT NA NEBU

Isus Navin je shvatio da je ta borba deo jednog većeg sukoba. Šta mi znamo o tom sukobu u koji je i sam Bog uključen? Pročitajte sledeće tekstove: Otkrivenje 12,7–9; Isaija 14,12–14; Jezekilj 28,11–19 i Danilo 10,12–14.

Bog je naselio svemir odgovornim bićima kojima je dao slobodnu volju, što je bio preduslov da bi mogli da vole. Ona mogu da biraju da li će postupati u skladu sa Božjom voljom ili nasuprot njoj. Jedan od najmoćnijih anđela, Lucifer, pobunio se protiv Boga i povukao veliki broj anđela sa sobom.

Proroci Isaija i Jezekilj govore o tom sukobu, mada neki komentatori pokušavaju da ograniče značenje tekstova Isaija 14 i Jezekilj 28 na vavilonskog cara i vladara grada Tira. Međutim, u biblijskom tekstu postoje jasne naznake koje upućuju na transcendentalnu realnost. Vavilonski car je prikazan kao neko ko je bio na nebu pored Božjeg prestola (Isaija 14,12.13), a za tirkog vladara se kaže da je boravio u Edemu kao heruvim zaklanjač na Božjoj svetloj gori (Jezekilj 28,12–15). Ništa od toga ne važi za vladare Vavilona i Tira.

Niti se za te zemaljske vladare može reći da su bili besprekorni kao „pečat savršenstva“. Dakle, te osobine upućuju na nešto više od doslovnih carstava Vavilona i Tira.

Isaija iznosi „priču“ (jevrejski: mashal) čije značenje prevazilazi neposredan istorijski kontekst. U ovom slučaju, car Vavilona postaje oličenje pobune, samodovoljnosti i oholosti. Slično tome, Jezekilj pravi razliku između tirkog kneza (Jezekilj 28,2) i tirkog cara (Jezekilj 28,11.12), pri čemu knez, na osnovu svog delovanja u zemaljskom carstvu, postaje simbol cara koji deluje u nebeskom.

Prema tekstu Danilo 10,12–14, ta buntovna nebeska bića ometaju ispunjenje Božjih namera na zemlji. Upravo u svetlu te povezanosti između neba i zemlje moramo razumeti božansko odobrenje za ratove koje je Izrael vodio. Treba da ih prepoznamo kao zemaljsku manifestaciju velikog sukoba između Boga i sotone i između dobra i zla – što sve u krajnjoj liniji vodi ka cilju obnove Božje pravde i ljubavi u ovom palom svetu.

Na koje načine vidimo realnost te kosmičke bitke između dobra i zla u svetu oko nas i u našem sopstvenom životu?

GOSPOD JE RATNIK

Pročitajte sledeće tekstove: 2. Mojsijeva 2,23–25; 2. Mojsijeva 12,12.13 i 2. Mojsijeva 15,3–11. Šta znači to da je Bog ratnik?

Tokom svog dugog boravka u Egiptu, Izraelci su zaboravili pravog Boga svojih predaka. Kao što su mnoge epizode tokom njihovih putovanja kroz pustinju pokazale, njihovo znanje o Bogu Avrama, Isaka i Jakova izbledelo je, i oni su u svoje verske običaje umešali paganske elemente (uporediti sa tekstom: 2. Mojsijeva 32,1–4). Pod ugnjetavanjem Egipćana, vapili su Gospodu (2. Mojsijeva 2,23–25), i Gospod je, u odgovarajuće vreme, intervenisao u njihovu korist.

Međutim, sukob opisan u prvih 12 poglavlja 2. Mojsijeve bio je veći od običnog odmeravanja snage između Mojsija i faraona. Prema drevnoj bliskoistočnoj ratnoj ideologiji, sukobi između naroda smatrali su se u krajnjoj liniji sukobima između njihovih bogova. Stih 2. Mojsijeva 12,12 objavljuje da je Gospod sudio ne samo faraonu, već i egipatskim bogovima, tim moćnim demonima (3. Mojsijeva 17,7; 5. Mojsijeva 32,17), koji su stajali iza brutalne sile i nepravednog društvenog sistema u Egiptu.

Na kraju krajeva, Bog je u ratu sa grehom i neće trpeti taj sukob zauvek (Psalmi 24,8; Otkrivenje 19,11; Otkrivenje 20,1–4.14). Svi pali anđeli, kao i ljudska bića koja su se konačno i nepopravljivo poistovetila sa grehom, biće uništeni. U svetlu svega toga, bitke protiv stanovnika zemlje moraju se shvatiti kao ranija faza tog sukoba, koji će svoj vrhunac dostići na krstu, a završetak na poslednjem sudu, kada će Božja pravda i Njegov karakter ljubavi biti odbranjeni.

Koncept potpunog uništenja Hananejaca mora se razumeti na osnovu biblijskog pogleda na svet, prema kojem je Bog umešan u kosmički sukob sa predstavnicima zla u svemiru. Ono što se tim sukobom u krajnjoj liniji dovođi u pitanje, jesu Božji ugled i karakter (Rimljanima 3,4; Otkrivenje 15,3).

Budući da je greh ušao u ljudsko postojanje, niko ne može da stoji na neutralnom terenu. Čovek mora da bude ili na Božjoj strani ili na strani zla. Dakle, imajući tu pozadinu na umu, iskorenjivanje Hananejaca bi trebalo posmatrati kao najavu konačnog suda.

Realnost velike borbe dopušta da budete samo na jednoj od dve strane. Kako znate na čijoj ste strani zaista?

GOSPOD ĆE SE BORITI ZA VAS

Prema stihovima 2. Mojsijeva 14,13.14.25, kakav je bio Božji prvobitni i idealan plan u vezi sa učešćem Izraelaca u ratu?

U tom trenutku krize, kad je izraelski narod bio sateran u fizički ćorsokak, „Mojsije reče narodu: ne bojte se, stanite pa gledajte kako će vas Gospod izbaviti danas; jer Misirce koje ste vidjeli danas, nećete ih nigda više vidjeti dovijeka. Gospod će se biti za vas, a vi ćete mučati“ (2. Mojsijeva 14,13.14). Prema biblijskom narativu, čak su i sami Egipćani razumeli tu realnost: „Bježimo od Izrailja, jer se Gospod bije za njih s Misircima“ (2. Mojsijeva 14,25).

Božja čudesna intervencija u korist bespomoćnih Izraelaca, neobučanih u vojnim veštinama, postaje obrazac. Izlazak iz Egipta je predstavljao model, paradigmu Božje intervencije u korist Izraela. Ne samo da Jahve ovde vodi bitku, već se od Izraela zahteva da se ne bori (2. Mojsijeva 14,14). Bog je ratnik, inicijativa pripada Njemu. On uspostavlja strategiju, određuje sredstva i predvodi pohod. Ako se Jahve ne bori za Izrael, oni nemaju nikakve šanse za uspeh.

Elen G. Vajt tumači to kao odraz činjenice da „Božja namera nije bila da oni zadobiju zemlju ratom, već kroz pokornost i bespogovornu poslušnost Njegovim zapovestima.“ – Ellen G. White, *The Signs of the Times*, 2. septembar, 1880. Kao i prilikom njihovog izbavljenja iz Egipta, Bog će voditi bitke za njih. Sve što se od njih očekivalo, bilo je da mirno stoje i budu svedoci Njegove moćne intervencije.

Istorija pokazuje da Izrael, kad god je imao dovoljno poverenja u Boga, nije morao da se bori (videti: 2. O carevima 19; 2. Dnevnika 32; Isaija 37).

Prema Božjem idealnom planu, Izrael nikad nije trebalo da se bori za sebe. To što je Bog dopustio da oni imaju udela u ratu vođenom protiv Hananejaca, bilo je posledica njihovog neverovanja, pokazanog posle Izlaska iz Egipta. Na isti način kao što nisu morali da podignu ni jedan jedini mač protiv Egipćana prilikom Izlaska, tako ne bi bilo potrebno da se bore ni prilikom osvajanja Hanana (5. Mojsijeva 7,17–19).

„Da deca Izraelova nisu gundala protiv Gospoda, On ne bi dopustio da njihovi neprijatelji ratuju s njima.“ – Ellen G. White, *The Story of Redemption*, str. 134. Kako bi gundanje moglo da utiče na naš život danas?

SLEDEĆA NAJBOLJA OPCIJA

Pročitajte tekstove 2. Mojsijeva 17,7–13 i Isus Navin 6,15–20. Koje sličnosti nalazite u ta dva ratna narativa? U čemu se oni razlikuju?

Prvi slučaj da se Izrael borio posle Izlaska zabeležen je u tekstu 2. Mojsijeva 17, gde su se Izraelci branili od Amaličana. Izrael je bio svedok neograničene moći koju je Bog pokazao kako puštanjem zala na Egipćane, tako i vođenjem Izraelaca do slobode. Videli smo da Božji prvobitni plan za Izrael nije uključivao borbu protiv drugih naroda (2. Mojsijeva 23,28; 2. Mojsijeva 33,2). Ali ubrzo nakon svog izbavljenja iz Egipta, Izraelci su počeli da gundaju na putu (2. Mojsijeva 17,3), dovodeći u pitanje čak i Božje prisustvo među njima. Upravo u tom trenutku, Amaličani su došli da se bore protiv Izraela. To nije bila slučajnost. Bog je dopustio da oni napadnu Izrael, kako bi narod ponovo naučio da Mu veruje.

Ne kompromitujući svoje principe, Bog se spušta na nivo na kom se Njegov narod nalazi, neprestano ih pozivajući da se vrate na idealan plan, a to je potpuno i bezrezervno poverenje u božansku intervenciju. Zapravo, zakon o ratu (5. Mojsijeva 20) dat je tek posle 40-ogodišnjeg iskustva u pustinji, što je takođe bilo izazvano neverovanjem Izraela. Nove okolnosti zahtevale su nove strategije, i tek tada je Bog zahtevao od Izraela da potpuno uništi Hananejce (5. Mojsijeva 20,16–18).

Pored činjenice da je rat postao neophodnost za Izrael, ispostavilo se da je to bio i test njihove odanosti Jahveu. Bog nije odustao od njih, već im je dopustio da budu svedoci Njegove sile tako što će iskusiti potpunu zavisnost od Njega.

Učešće Izraelaca u tom ratu očigledno je na osnovu zaključka koji Isus Navin izvlači na kraju svoje knjige. Tu se za Hananejce kaže da su se borili protiv Izraelaca (Isus Navin 24,11). Premda je rušenje zidina Jerihona bilo rezultat božanskog čuda, narod Izraela je morao aktivno da se uključi u bitku i suoči sa tvrdoglavim otporom stanovnika grada.

Učešće Izraela u oružanom sukobu postalo je način na koji su mogli da razviju bezuslovno poverenje u Jahveovu pomoć. Ipak, uvek su bili podsećani (Isus Navin 7,12.13; Isus Navin 10,8) da ishod svake bitke u krajnjoj liniji leži u Gospodnjim rukama, a jedini način na koji su oni mogli da utiču na ishod vojnog sukoba bilo je njihovo verovanje ili neverovanje u Gospodnja obećanja. Izbor je bio na njima.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Pad Jerihona“, str. 487–493 (original).

Kada je u svemiru izbila pobuna protiv Božjeg autoriteta, Bog je mogao ili da prestane da bude ono što On suštinski, nepromenljivo i zauvek jeste, i da prepusti vođstvo nad celim svemirom jednom od svojih pobunjenih stvorenja, ili da nastavi da bude sveti, pravedni, milostivi i pun ljubavi Otac svega što postoji. Biblija nam izlaže tu drugu sliku, što znači da je, u tom slučaju, sukob između sila zla i Njegove sile neizbežan.

Kada su političke i društveno-istorijske sile, udružene sa haotičnim i pobunjenim kosmičkim silama, ispoljile taj isti, prkosan stav prema Jahveu, On je, kao suvereni Gospodar svemira, intervenisao. Motiv Jahvea kao ratnika postaje predlika te konačne pobjede, koja će najzad okončati tekući kosmički sukob između dobra i zla (Otkrivenje 20,8–10). Štaviše, izraelski sveti ratovi ne samo da predstavljaju odraz tog kosmičkog sukoba kao u ogledalu, već su i sami sastavni deo istog sukoba, u iščekivanju Božjeg suda na kraju vremena u sferi sadašnje istorije.

„Bog im je ukazao prednost i proglasio obavezu da uđu u zemlju kada im On bude izdao nalog, ali je zbog njihovog samovoljnog suprotstavljanja Božjoj volji ta dozvola bila povučena... (Bog) nije nameravao da oni tu zemlju zadobiju ratom, već strogim poštovanjem Njegovih naredaba.“
– Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 392 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

- 1 Kako vam pozadina kosmičkog sukoba pomaže da bolje razumete zašto je Gospod zapovedao Izraelu da ide u rat?
- 2 Razgovarajte u razredu o svom odgovoru na pitanje iz odseka za ponedeljak, u vezi sa realnošću velike borbe i načinom na koji se ona odigrava u svetu oko nas. Koja je naša uloga u tom sukobu, i kako nastojimo da je ispunimo?
- 3 Kako možemo da primenimo princip mirnog stajanja i čekanja da se Gospod izbori za nas u našem duhovnom životu?
- 4 Često u našim raspravama i povremenim neslaganjima u crkvi, želimo da vidimo ko je na našoj strani. Kako bi trebalo da promenimo svoj stav u svetlu reči Isus Navin 5,13–15?

BOG SE BORI ZA VAS

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Mojsijeva 15,16; 3. Mojsijeva 18,24–30; 2. Timotiju 4,1.8; 2. Mojsijeva 23,28–30; 5. Mojsijeva 20,10.15–18; Isaija 9,6.

Tekst za pamćenje: „A sve te careve i zemlju njihovu uze Isus ujedanput; jer Gospod Bog Izrailjev vojevaše za Izrailja“ (Isus Navin 10,42).

Knjiga Isusa Navina sadrži neke uznemirujuće scene. Koncept *božanskog* ili *svetog rata*, koji jednu grupu ljudi prikazuje kao da ima Bogom dani zadatak da uništi drugu grupu, pokreće neka ozbiljna pitanja.

Pitanje božanskog rata u Starom zavetu prilično je izazovno. Bog se u Starom zavetu javlja kao suvereni Gospodar svemira. Otuda, sve što se dešava mora, na neki način, biti povezano s Njegovom neposrednom ili posrednom voljom. I tako neizbžno dolazimo do pitanja: „Kako Bog može da dopusti tako nešto?“ Prošle sedmice smo videli da je Bog i sam umešan u sukob koji je daleko veći od bilo kog rata ili bitke vođene u ljudskoj istoriji, u sukob koji prožima svaki aspekt našeg života. Videli smo, takođe, da se događaji iz biblijske i sekularne istorije mogu razumeti samo u svetlu tog sukoba.

Ove sedmice nastavljamo da ispitujemo složenost božanski odobrenih ratova, ograničenja i uslove božanskog rata, konačnu verziju mira koju nude starozavetni proroci i duhovne implikacije takvih ratova.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 1. novembar.*

BEZAKONJE HANANEJACA

Pročitajte sledeće tekstove: 1. Mojsijeva 15,16; 3. Mojsijeva 18,24–30; 5. Mojsijeva 18,9–14 i Jezekilj 9,11. Šta nam ti tekstovi govore o širem planu koji je Bog imao kada je zemlju Hanan dao Izraelcima?

Da bismo u potpunosti razumeli šta se podrazumeva pod bezakonjem naroda koji su naseljavali Hanan, treba da gledamo dalje od Knjige Isusa Navina. Gnusni običaji tih naroda, kao što su žrtvovanje dece, gatanje, vračanje, bacanje čini, nekromantija (prizivanje mrtvih) i spiritizam daju nam neki nagoveštaj o tome (5. Mojsijeva 18,9–12).

Otkriće drevnih ugaritskih tekstova (iz Ras Šamre) pruža bolji uvid u hananejsku religiju i društvo, i jasno pokazuje da osuda te kulture nije samo razumljiva, već – prema starozavetnim moralnim standardima – i opravdana.

Hananejska religija zasnivala se na verovanju da su prirodne pojave, koje obezbeđuju plodnost, kontrolisane seksualnim odnosima između bogova i boginja. A pošto su seksualnu aktivnost božanstava zamišljali u skladu sa sopstvenim seksualnim ponašanjem, upuštali su se u ritualne seksualne odnose kako bi podstakli bogove i boginje da to isto čine. Taj koncept je doveo do uspostavljanja „svete“ prostitucije, u okviru koje su i muške i ženske prostitutke učestvovale u orgijskim obredima, što je, opet, sve bilo deo njihovih verskih običaja!

Narod se ne može uzdići na viši moralni nivo od nivoa božanstava kojima se klanja. S obzirom na shvatanje božanstava kakvo su Hananejci imali, nije nikavo čudo što su njihovi verski običaji obuhvatali i žrtvovanje dece, protiv čega Biblija posebno upozorava.

Arheološki dokazi potvrđuju da su stanovnici Hanana redovno žrtvovali svoju prvorođenu decu bogovima, zapravo demonima, kojima su se klanjali. Nađeni su mali skeleti zgnječeni u velike posude sa zavetnim natpisima, koji svedoče o njihovoj unižavajućoj religiji, i o tome šta je ona značila za mnogu njihovu decu.

Istrebljenje Hananejaca, dakle, nije bilo neka naknadna misao, nešto što se pojavilo nakon Božje odluke da zemlju Hanan da Izraelcima. Stanovnicima Hanana dato je vreme probe, vreme dodatne milosti tokom kojeg su oni imali mogućnost da upoznaju Boga i Njegov karakter kroz svedočenje patrijaraha koji su živeli među njima. Imali su šansu, ali su je očigledno proćerdali i nastavili sa svojim užasavajućim običajima, sve dok Gospod na kraju nije bio prinuđen da ih zaustavi.

VRHOVNI SUDIJA

Pročitajte sledeće tekstove: 1. Mojsijeva 18,25; Psalmi 7,11; Psalmi 50,6; Psalmi 82,1; Psalmi 96,10 i 2. Timotiju 4,1.8. Šta ti stihovi govore o Božjem moralnom karakteru? Kako nam Božja uloga kao Sudije celog univerzuma pomaže da razumemo pitanje božanskog rata?

Svetost Božjeg karaktera podrazumeva da On ne može da toleriše greh. On je strpljiv. Međutim, greh mora da požnje svoje konačne posledice, koje vode u smrt (Rimljanima 6,23). Jahve je objavio rat protiv greha, gde god se on nalazio, bilo u Izraelu ili među Hananejcima. Izrael nije bio posvećen svojim učešćem u svetim ratovima ništa više nego ostali narodi (5. Mojsijeva 9,4.5; 5. Mojsijeva 12,29.30), koji su ponekad postajali oruđe Jahveovog suda protiv Njegovog izabranog naroda. Za razliku od drugih drevnih bliskoistočnih naroda, Izraelci su doživljavali i obrnuti sveti rat, kada se Bog nije borio za njih, već *protiv* njih, dopuštajući njihovim neprijateljima da ih tlače (uporediti sa tekstom: Isus Navin 7).

Čitav koncept svetog rata može se razumeti samo ako se posmatra u svetlu Božjeg delovanja kao sudije. Kada se sagledaju na taj način, izraelski osvajački ratovi poprimaju potpuno drugačiji karakter. Nasuprot imperijalističkim ratovima koji imaju za cilj samouzdanje, i koji su bili tako uobičajeni u drevnom svetu (a i danas su), izraelski ratovi nisu vođeni da bi narod zadobio slavu za sebe, već da bi uspostavio Božju pravdu i mir u zemlji. Dakle, u srži razumevanja koncepta svetog rata stoji koncept Božje vladavine i suvereniteta, koji su zapravo u pitanju kada je reč o slici Boga kao ratnika, baš kao i slici Boga kao cara i kao sudije.

Jahve kao ratnik je Onaj koji se, budući da je i sudija, posvećuje sprovođenju, stabilizaciji i održavanju vladavine zakona, koji je odraz Njegovog karaktera. Slika Boga kao ratnika, slično Njegovoj slici kao cara i sudije, ističe da Jahve neće tolerisati pobunu protiv poretka koji je On uspostavio. Dakle, može se reći da Jahveovo delovanje nikad nije rat sam po sebi, niti pobjeda sama po sebi, već obnavljanje pravde i mira. Na kraju krajeva, suditi i voditi rat, ili uspostaviti pravdu, jedno je te isto ako je Bog vršilac radnje.

Razmišljajte o Bogu kao pravednom sudiji koga je nemoguće podmititi ili uticati na Njega putem pristrasnosti. U kom smislu je Bog, koji neće beskonačno tolerisati greh, tlačenje, stradanje nevinih i eksploataciju potlačenih, sastavni deo evanđelja?

LIŠAVANJE POSEDA ILI UNIŠTENJE?

Uporedite tekstove: 2. Mojsijeva 23,28–30; 2. Mojsijeva 33,2; 2. Mojsijeva 34,11; 4. Mojsijeva 33,52 i 5. Mojsijeva 7,20, sa tekstovima: 2. Mojsijeva 34,13; 5. Mojsijeva 7,5; 5. Mojsijeva 9,3; 5. Mojsijeva 12,2.3 i 5. Mojsijeva 31,3.4. Šta ti tekstovi otkrivaju o svrsi tog osvajanja i razmerama uništenja?

Božji prvobitni cilj u vezi sa Hananejcima nije bio njihovo potpuno uništenje, već oduzimanje njihovih poseda. Ispitivanje odlomaka koji opisuju način na koji je Izrael trebalo da bude uključen u te osvajačke bitke, otkriva upotrebu termina koji se odnose na oduzimanje imovine, protivanje i rasejanje stanovnika Obećane zemlje. Druga grupa termina koja opisuje uništenje i ima Izrael za vršioca radnje, odnosi se uglavnom na nežive predmete, kao što su objekti paganskog bogoslužjenja i predmeti određeni za uništenje. Očigledno je da su mesta paganskog bogoslužjenja i oltari predstavljali glavne centre hananejske religije.

Sveti rat je uglavnom bio usmeren protiv iskvarene kulture i društva Hanana. Da bi izbegao obesvećenje, Izrael je morao da uništi sve elemente koji su širili pokvarenost. Međutim, svi stanovnici Hanana, i oni koji bi, kao pojedinci, priznali Božji suverenitet pre osvajanja, ili čak tokom osvajanja, imali bi mogućnost da se izbave tako što bi se iselili (Isus Navin 2,9–14; uporediti sa tekstom: Sudije 1,24–26). Jedini deo hananejske populacije koji je bio osuđen na uništenje bili su oni koji su se povukli u utvrđene gradove, otvrdili svoja srca i tvrdoglavo nastavili pobunu protiv Božjeg plana za Izraelce (Isus Navin 11,19.20).

Međutim, to pokreće pitanje: ako je prvobitni cilj osvajanja Hanana bio da se stanovnici zemlje isteraju, a ne da se zatru, zašto su Izraelci morali da pobiju tako mnogo ljudi?

Analiza biblijskih tekstova u vezi sa osvajanjem Hanana otkriva da je prvobitna namera osvajanja podrazumevala rasejanje hananejske populacije. Međutim, većina Hananejaca je, poput egipatskog faraona, otvrdnula srcem. Oni su se, kao takvi, poistovetili sa svojom kulturom u toj meri da je uništenje njihove kulture značilo da i oni sami moraju biti uništeni.

Koje elemente u sopstvenom karakteru i navikama morate iskoreniti i potpuno uništiti?

SLOBODAN IZBOR

Pročitajte sledeće tekstove: 5. Mojsijeva 20,10.15–18; 5. Mojsijeva 13,12–18 i Isus Navin 10,40. Na koji način nam zakon o ratu i procedura protiv idolopokloničkih gradova u Izraelu, koji su zabeleženi u 5. Mojsijevoj, pomažu da razumemo ograničenje potpunog uništenja u ratu u kom su Izraelci učestvovali?

Jevrejski tekst koristi jedinstven izraz da bi opisao uništenje ljudi u ratu: *herem*. Taj izraz se odnosi na ono što je „zabranjeno“, „proklet“ ili „određeno za uništenje“. Većinu vremena, on označava potpuno i neopozivo postavljanje ljudi, životinja, ili neživih predmeta u Božji isključivi domen, što je tokom rata, u većini slučajeva, podrazumevalo njihovo uništenje. *Xerem*, kao pojam i praksu potpunog iskorenjivanja naroda u ratu, neophodno je razumeti u svetlu Jahveovog sukoba sa kosmičkim silama zla, u kom su Njegov karakter i ugled dovedeni u pitanje.

I da još jednom ponovimo – od pojave greha u svetu, nema neutralnosti: čovek je ili na Božjoj strani ili je protiv Njega. Jedna strana vodi u život, večni život, dok druga vodi u smrt, večnu smrt.

Praksa potpunog uništenja dočarava Božji pravedan sud nad grehom i zlom. Bog je delimično izvršenje svog suda na jedinstven način poverio svom izabranom narodu, drevnom Izraelu. Sprovođenje uništenja bilo je pod Njegovom čvrstom teokratskom kontrolom, ograničeno na određeni period istorije, na konkretno osvajanje i tačno definisano geografsko područje – drevni Hanan. Kao što smo videli u jučerašnjem proučavanju, oni koji su došli pod udar uništenja, stalno su se bunili protiv Božjih ciljeva, prkosili im, i nikad se nisu pokajali. Dakle, Božja odluka da ih uništi nije bila ni proizvoljna niti nacionalistički utemeljena.

Štaviše, Izrael je mogao da očekuje isto postupanje prema sebi, ako bi odlučio da usvoji isti način života kao Hananejci (uporediti sa tekstom: 5. Mojsijeva 13). Iako se može steći utisak da su grupe na svakoj od tih strana u božanskom ratu bile unapred određene (Izraelci da naslede zemlju, a Hananejci da budu uništeni), ipak je postojala mogućnost da se pređe sa jedne strane na drugu, kao što ćemo videti u slučaju Rave, Ahana i Gavaonjana.

Narodima nije proizvoljno data zaštita, niti su proizvoljno osuđeni na prokletstvo. Oni koji su imali koristi od odnosa sa Jahveom, mogli su svoj privilegovan položaj da izgube kroz pobunu, a oni koji su bili pod prokletstvom, mogli su da se pokore Jahveovoj vlasti i da žive.

Koje su duhovne implikacije hananejskog prkošenja Bogu sa aspekta naših okolnosti danas? To jest, kakve su posledice naših slobodnih izbora po nas lično?

KNEZ MIRA

Kako sledeći tekstovi opisuju budućnost koju je Bog predvideo za svoj narod? Isaija 9,6; Isaija 11,1–5; Isaija 60,17; Osija 2,18; Mihej 4,3.

Premda glavni fokus pouke za ovu sedmicu predstavljaju ratovi Starog zaveta, koje je Bog naložio i potpomogao, potrebno je da pomenemo prisustvo još jedne, podjednako značajne teme starozavetnih proročkih spisa: viziju budućeg, mirnog mesijanskog doba. Mesija je prikazan kao „Knez mirni“ (Isaija 9,6). On će uspostaviti carstvo mira, u kom će lav i jagnje pasti zajedno (Isaija 11,1–8), u kom neće biti bola ni razaranja (Isaija 11,9). Mir će vladati (Isaija 60,17) i teći kao reka (Isaija 66,12).

Pročitajte tekst 2. O carevima 6,16–23. Koje uvide nam taj događaj pruža kada je reč o Božjim dubljim namerama za Njegov narod i ceo ljudski rod?

Razmotrite priču o hranjenju sirijske vojske na inicijativu Jelisija. Umesto da ih masakrira (2. O carevima 6,22), on im je predstavio vrhunski ideal, mir, što je oduvek bila Božja želja za Njegov narod. Interesantno je zapaziti da je Jelisije potpuno svestan nadmoći nevidljive vojske koja okružuje neprijatelja (2. O carevima 6,17). Koliko god da je Bog umešan u kosmički sukob koji je zahvatio i našu planetu, krajnji cilj iskupljenja nije stalni sukob, pa čak ni večno potčinjavanje neprijatelja u stanju ropstva, već večni mir. Kao što nasilje rađa nasilje (Matej 26,52), tako i mir rađa mir. Priča se završava izjavom da „od tada ne dolaziše čete Sirske u zemlju Izrailjevu“ (2. O carevima 6,23).

Razmislite na koje sve načine možemo, nastojeći da oponašamo Isusa, biti nosioci mira. Šta je sa vašim životom upravo sada? Na koje načine, u bilo kom sukobu s kojim se suočavate, možete biti nosilac mira umesto sukoba?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Pad Jerihona“, str. 491–493 (original).

Kao što je slučaj i sa svim ostalim u Bibliji, poznavanje konteksta i pozadine od presudne je važnosti. Kao što smo videli, kosmički sukob i motiv Boga kao Sudije predstavljaju ključ za razumevanje tih ratova protiv Hananejca.

„Bog je spor na gnev. On je bezbožnim narodima dao vreme probe, kako bi mogli da se upoznaju s Njim i Njegovim karakterom. Njihova osuda zbog odbijanja da prime svetlost, i biranja sopstvenih puteva umesto Božjih, bila je u skladu sa svetlošću koja im je data. Bog je naveo razlog zašto nije odmah oterao Hananejce. Bezakonje Amorejaca još nije bilo dostiglo svoj vrhunac. Svojim bezakonjem oni su postepeno doveli sebe do tačke posle koje Bog to više nije mogao da podnosi, i posle koje su bili uništeni. Sve dok ta tačka nije dosegnuta, i dok se njihovo bezakonje nije navršilo, Božja osveta se odlagala. Svi narodi su imali svoje vreme probe. Oni koji su odbacili Božji zakon napredovali su s jednog nivoa zla na drugi. Deca su nasleđivala buntovni duh svojih roditelja, i postupala gore nego njihovi očevi pre njih, sve dok ih Božji gnev nije sustigao. A kazna nije bila ništa manja zato što je odlagana.“ — Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 2, p. 1005.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o implikacijama toga što je Bog naš sudija, kao što je i Vrhovni Sudija čitave vasionne. Šta mislite, zašto je činjenica da je Bog Sudija od temeljne važnosti za evanđelje i za naše spasenje?
2. Kako nam slučaj Hananejaca pruža uvid u Božje strpljenje i Njegovu pravdu? Kako bismo mogli da odražavamo Božji karakter kroz način na koji postupamo sa svojim bližnjima?
3. Razmislite o osnovnoj prirodi slobodne volje. Šta mislite, zašto Bog poštuje našu slobodu izbora? Na koji način su ljubav i sloboda izbora povezani jedno s drugim?
4. Stari zavet sadrži mnoge izveštaje o ratovima i sukobima, ali na kraju, on pruža viziju mira. Koju ulogu bi hrišćani trebalo da imaju kada je reč o uspostavljanju mira u svom okruženju?

UNUTRAŠNJI NEPRIJATELJ

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Petrova 1,4; Isus Navin 7; Psalmi 139,1–16; Jezekilj 10,11; Luka 12,15; Isus Navin 8,1–29.

Tekst za pamćenje: „Ja Gospod ispitujem srca i iskušavam bubrege, da bih dao svakome prema putovima njegovijem i po plodu djela njegovijeh“ (Jeremija 17,10).

Sedmo poglavlje Knjige Isusa Navina opisuje prvi slučaj na osnovu kojeg se narod Izraela upoznao sa dalekosežnim posledicama zaveta i njegovim dubljim značenjem. Dok je poslušnost odredbama zaveta obezbeđivala pobjedu, nepoštovanje tih uslova donosilo je poraz. Vojni uspeh Izraela nije zavisio od njihove brojnosti, borbene strategije ili pametne taktike, već od prisustva božanskog Ratnika među njima.

Tokom osvajanja Obećane zemlje, Izrael je morao da nauči tešku lekciju o tome da se njihov najopasniji neprijatelj ne nalazi izvan njihovog tabora, već unutar sopstvenih redova. Najveći izazov koji je stajao pred njima nisu bili ni utvrđene zidine hananejskih gradova, niti njihova napredna vojna tehnologija, već uporna volja pojedinaca unutar njihovog sopstvenog tabora da se namerno ogluše o Gospodnja uputstva.

Dok čekamo na svoje nebesko nasleđstvo (1. Petrova 1,4; Kološanima 3,24), i mi se suočavamo sa sličnim izazovima. Dok stojimo na granici Obećane zemlje, naša vernost se testira, i možemo biti pobednici jedino ako se predamo Isusu Hristu.

* Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 8. novembar.

KRŠENJE ZAVETA

Pročitajte tekst Isus Navin 7. Koja su bila dva glavna uzroka poraza Izraela od strane stanovnika Gaja?

Interesantno je zapaziti da čitalac od početka zna razlog Jahveovog gneva, kao i ime prestupnika. Otuda je neizvesnost u priči o otkrivanju Ahanovog prestupa obezbeđena napetošću između perspektive čitaoca i perspektive Isusa Navina i Izraelaca. Poput mnogih drugih poglavlja u Starom zavetu, sedmo poglavlje Knjige Isusa Navina ima hijastičku strukturu. Središnji segment, vrhunac priče, odgovara na pitanje zašto Izraelci nisu bili u stanju da osvoje Gaj u svom prvom pokušaju.

Postoje dva glavna razloga za Izraelov poraz od stanovnika Gaja: Ahanov greh i njihovo preveliko pouzdanje u sopstvenu snagu. Ovo potonje je dovelo do toga da su potcenili snagu neprijatelja i propustili da se posavetuju sa Gospodom pre nego što su napali Gaj.

Iako je Ahan bio kriv za izdajnički čin kršenja zabrane, na osnovu teksta Isus Navin 7,1.11–13 možemo videti da je ceo narod smatran odgovornim, i da je trpeo zbog nečega što je on učinio. Opisujući Ahanov greh, Bog postepeno ukazuje na njegovu ozbiljnost kumulativnom upotrebom, u 11. stihu, priloga „čak“ ili „takođe, još, i“ (jevrejski: *gam*). Prvo je upotrebljen najčešći izraz za greh: „kata^{*}“. Zatim je čin prestupa opisan navođenjem pet konkretnijih greha ispred kojih stoji prilog *gam*: (1) *abar*, što takođe znači: „preći preko, prestopiti“ (2) čak su uzeli (*lakah*) od stvari namenjenih za uništenje (*kerem*), (3) i ukrali su (*ganab*), (4) i prevarili su (*kahash*), i (5) još su stavili (*sim*) ukradene *kerem* među svoje stvari.*

Zavet između Jahvea i Izraela obuhvatao je narod na pojedinačnom i kolektivnom nivou. U svetlu zaveta, prema Izraelu se postupalo kao prema nedeljivoj celini Božjeg izabranog naroda. Prema tome, greh jednog, ili pak nekolicine njegovih pripadnika navukao bi krivicu na celu zavetnu zajednicu. Kao što je Gospod rekao: „Zgriješio je Izrailj, i prestupio zavjet moj koji sam im zapovjedio“ (Isus Navin 7,11).

Na koji način cele zajednice mogu da stradaju, i stradale su, zbog loših postupaka pojedinaca unutar njih? Kojih primera možete da se setite, i kako je ta zajednica bila pogođena?

* „Izrael je zgrešio. Takođe su prestupili moj zavet koji sam im zapovedio da drže, jer su čak uzeli neke od prokletih stvari. I ukrali su i prevarili su; i još su stavili to među sopstvene stvari“ (Isus Navin 7,11, doslovan prevod sa engleskog – NKJV).

AHANOV GREH

Pročitajte tekst Isus Navin 7,16–19. Šta nam čitav postupak govori i o Bogu i o Ahanu?

Umesto da otkrije identitet prestupnika, Bog sprovedi postupak koji otkriva istovremeno i Njegovu pravdu i blagodat. Pošto je objasnio razlog Izraelovog poraza i pozvao narod na posvećenje (Isus Navin 7,13), On ostavlja vremenski razmak između najave postupka i njegove primene, što daje Ahanu vremena da razmisli, pokaje se i prizna svoj greh. I članovi njegove porodice su, slično tome, (ako su znali šta se desilo) imali priliku da odluče da li žele da budu umešani u to prikrivanje, ili da odbiju da budu saučesnici u tome, kao Korejevi sinovi, koji su izbegli uništenje time što su odbili da stanu na stranu svog oca (uporediti sa tekstovima: 4. Mojsijeva 16,23–33 i 4. Mojsijeva 26,11).

Rešenje za tu nevolju pratilo je smer suprotan onome kojim je ona ušla i pogodila Izrael: kolektivna krivica je uklonjena i sužena sa celog Izraela na jedno pleme; zatim sa plemena na porodicu; sa porodice na domaćinstvo i sa domaćinstva na pojedinca. Osim što je otkrivao prestupnika, istražni postupak je takođe oslobađao nevine. Bio je to podjednako važan aspekt tog pedantnog sudskog postupka, tokom kojeg je sam Bog delovao kao svedok Ahanovih nevidljivih dela.

Čitalac može prosto da oseti napetost koja je vladala dok je Bog sužavao krug na Ahana. Kako da se ne čudimo tvrdoglavosti koju je taj čovek pokazao u nadi da će ostati neotkriven? Ništa nije skriveno pred prodornim pogledom Gospoda (Psalmi 139,1–16; 2. Dnevnika 16,9), koji zna šta se krije u čovekovom srcu (1. Samuilova 16,7; Jeremija 17,10; Priče 5,21).

Važno je zapaziti kako Isus Navin oslovljava Ahana: „Sine.“ Taj izraz ne samo da ukazuje na starost i vodeću ulogu Isusa Navina, već otkriva i duh u kom je taj veliki ratnik pristupao pravdi. Njegovo srce bilo je puno saosećanja prema Ahanu, premda je bio pozvan da izvrši sud nad prestupnikom. Svojim stavom, Isus Navin je ponovo nagovestio osećajnost, dobrotu i ljubav Onoga koji „nikada nije bio grub, nikada nije bez potrebe izgovarao oštru reč, nikada nije nanosio nepotreban bol osetljivoj duši... Neustrašivo je optuživao licemerstvo, neverstvo i nepravdu, ali suze su bile u Njegovom (Isusovom) glasu kada je izgovarao svoje oštre ukore.“ — Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 353 (original).

Kako spoznaja da Bog zna sve što radite, čak i ono najskrivenije, utiče na to kako živite? A kako bi ona trebalo da utiče na to kako živite?

SUDBONOSNE ODLUKE

Pročitajte tekst Isus Navin 7,19–21. Šta Isus Navin traži od Ahana da uradi? Kakav je značaj takvog zahteva? Kako razumemo njegovu priznanje?

Isus Navin traži od Ahana dve stvari: prvo da oda čast i hvalu Bogu. I drugo: da prizna šta je uradio bez ikakvog prikrivanja. Dakle, od Ahana se očekivalo da oda slavu Bogu time što će priznati šta je uradio. Izraz koji je tu upotrebljen (*todah*) može da se odnosi na iskazivanje zahvalnosti (Psalmi 26,7; Isaija 51,3; Jeremija 17,26), ali i na priznanje greha (Jezekilj 10,11).

Nažalost, biblijski tekst ne daje nikakve naznake da je Ahan pokazao bilo kakav znak istinskog pokajanja. On se do kraja nadao da će ostati sakriven. Njegov prkosan stav okarakterisao ga je kao drskog prestupnika, koji namerno, navalice greši, za šta nema pomirenja prema Mojsijevom zakonu (uporediti sa tekstom 4. Mojsijeva 15,27–31).

Ahanove reči u tekstu Isus Navin 7,21 podsećaju na pad Adama i Eve. Eva je videla (*ra'ah*) da je drvo primamljivo (*kamad*) i na kraju je ubrala (*lakah*) njegov plod (1. Mojsijeva 3,6). U svojoj ispovesti, Ahan priznaje da je u plenu video (*ra'ah*) lep vavilonski plašt, 200 sikala srebra i jednu šipku zlata. Tada se polakomio (*kamad*) i uzeo (*lakah*) ih. Baš kao i u slučaju Adama i Eve, Ahanov izbor otkriva da je greh lakomosti zapravo greh neverovanja. Javlja se sumnja da Bog ne želi ono što je najbolje za Njegovu stvorenja, i da od njih krije neka posebna zadovoljstva koja pripadaju samo božanskom krugu.

Osim aluzije na prvobitni ljudski pad, tekst naglašava i oštar kontrast između Ravinog i Ahanovog stava (uporedite sa tekstom: Isus Navin 2,1–13). Ona je povela uhode na krov i sakrila ih od vojnika, a on je uzeo zabranjene stvari i sakrio ih od Isusa Navina. Ona je pokazala ljubaznost prema izraelskim uhodama i pomogla im da osiguraju pobjedu, a on je svojom pohlepom navukao na Izrael nevolju i siguran poraz. Ona je sklopila zavet sa Izraelcima, a on je prekršio zavet sa Jahveom. Rava je spasila sebe i svoju porodicu, a Ahan je sebe i svoju porodicu osudio na smrt i postao primer sramote.

Razmislite o grehu pohlepe. Kako možemo izbeći da mu podlegnemo, koliko god da imamo ili nemamo? (Uporediti sa stihom Luka 12,15.)

VRATA NADE

Pročitajte tekst Isus Navin 8,1–29. Šta nam ta dešavanja govore o tome kako Bog može i naše najgore neuspehe da pretvori u prilike?

Jahveova strategija pretvara početni poraz Izraela u taktičku prednost, preobražavajući dolinu Ahor (što je jevrejska reč za „nevolju“) u vrata nade (uporediti sa stihom Osija 2,15). Pošto su na osnovu prve pobede nad njima stekli previše samopouzdanja, stanovnici Gaja ponavljaju svoju strategiju u napadu na Izraelce, koji glume povlačenje i poraz. Kada su stanovnici Gaja izmamljeni iz svog uporišta, 30.000 Izraelaca, smeštenih nedaleko od grada (Isus Navin 8,4), osvojili su prazan grad tako što su izazvali požar. Stih Isus Navin 8,7 razjašnjava da nije strategija to što im je donelo pobedu, već sam Gospod koji im ju je darovao, i koji je grad Gaj predao u njihove ruke. Čak i u poglavlju kojim vojni aspekti dominiraju narativom više nego bilo gde drugde u knjizi, tekst naglašava osnovnu istinu da je pobeda dar Jahvea.

Odlučujući trenutak u bici nastupa kada ljudi iz Gaja napuštaju grad i počinju da gone Izraelce. Tada Bog po drugi put progovara u ovom poglavlju, pošto im je dao strategiju u stihu Isus Navin 8,2, čime nagoveštava da On nadgleda bitku. Do tog trenutka, još uvek ne znamo ishod. Ali, od tog trenutka nadalje, postaje jasno da izraelska vojska pobeđuje.

Oružje u rukama Isusa Navina bio je srp ili zakrivljena istočnjačka sablja, a ne mač ili koplje. U njegovo vreme to se možda nije koristilo kao pravo oružje, ali je postalo simbol suvereniteta. I osim što je davalo signal za napad, bilo je izraz Božjeg suvereniteta koji se ogledao u porazu Gaja. Držeći svoju sablju podignutu sve dok pobeda nije do kraja izvojevana, Isus Navin je pokazao da je u potpunosti preuzeo ulogu vođe, koju je Mojsije vršio tokom prelaska preko Crvenog mora (2. Mojsijeva 14,16) i u ratu protiv Amaličana (2. Mojsijeva 17,11–13), u kom je on lično predvodio borbu.

Ovog puta nema vidljive, čudesne Božje intervencije, a ipak, pobeda nad Gajem nije ništa manje božanski potpomognuta od one nad Egipćanima u prvoj generaciji, ili tokom nedavne pobede nad Jerihonom. Ključ uspeha je vera Isusa Navina u Gospodnju reč i njegova nepokolebljiva poslušnost toj reči. Princip koji vidimo u ovoj priči važi i za Božji narod danas, gde god da živi i kakvi god da su njegovi izazovi.

SVEDOK BOŽJE SILE

Kao što smo već saznali (videti petu pouku), Bog je paganskim narodima dao priliku da Ga upoznaju i da se odvrte od svojih zlih puteva. Oni su to, međutim, odbili, i na kraju su se suočili sa Božjim sudom.

Pročitajte tekst Isus Navin 7,6-9 koji se bavi prvom reakcijom Isusa Navina na nesreću koja ih je zadesila. Usredsredite se posebno na stih Isus Navin 7,9. Koji važan teološki princip nalazimo u njegovim rečima?

U prvom trenutku, Isus Navin zvuči slično deci Izraelovoj usred njihovih teškoća posle napuštanja Egipta. Kao onda kada su se vajkali: „Kamo da smo pomrli od ruke Gospodnje u zemlji Misirskoj, kad sjedasmo kod lonaca s mesom i jeđasmo hljeba izobila! jer nas izvedoste u ovu pustinju da pomorite sav ovaj zbor glađu“ (2. Mojsijeva 16,3).

A evo šta kaže Isus Navin: „Jaoh! Gospode Bože, zašto prevede ovaj narod preko Jordana da nas predaš u ruke Amorejcima da nas pobiju? O, da ščasmo ostati preko Jordana!“ (Isus Navin 7,7).

Međutim, ubrzo nakon toga, on pokazuje veliku zabrinutost zbog štete koju će Božje ime i Njegov ugled pretrpeti nakon tog poraza. „Čuće Hananeji i svi stanovnici te zemlje, i sleći će se oko nas, i istrijebiće ime naše sa zemlje; i šta ćeš učiniti od velikoga imena svojega?“ (Isus Navin 7,9).

Tu se otkrivaju tema i princip koji su bili od središnje važnosti kada je reč o Božjim ciljevima sa Izraelom. Premda je Bog želeo da paganski narodi iz okruženja vide kakva velika dela On čini za svoj narod koji mu je poslušan, oni su takođe mogli, poput Rave, da nauče nešto o izraelskom Bogu na osnovu osvajačke sile Njegovog naroda. S druge strane, ako bi stvari krenule u lošem pravcu, kao što je ovde bio slučaj, okolni narodi bi izraelskog Boga smatrali slabim i nedelotvornim (videti tekstove: 4. Mojsijeva 14,16; 5. Mojsijeva 9,28), što bi moglo da ohrabri Hananejce da pruže otpor.

Drugim rečima, čak i u kontekst osvajanja zemlje od strane Jevreja bila su uključena velika pitanja i principi, kao što je odavanje časti i slave Bogu, koji je bio jedina nada za te pagane, kao i za Izrael.

Pročitajte tekst 5. Mojsijeva 4,5-9. U kom smislu ovde možemo uočiti paralelu između Izraela i njegovog svedočenja tadašnjem svetu, i našeg svedočenja kao adventista sedmog dana danas?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Pad Jerihona“, str. 493–498 (original).

„Koren smrtonosnog greha koji je izazvao Ahanovu propast nalazi se u gramzivosti, najuobičajenijem od svih grehova, greha preko kojega se najlakše prelazi...

Ahan je priznao svoj greh, ali je bilo prekasno da priznanjem osigura pomilovanje. On je gledao izrailjsku vojsku kako se vraća iz Gaja pobeđena i obeshrabrena; ali ipak nije istupio i priznao greh. Video je Isusa Navina i izrailjske starešine kako padaju na svoja lica, ispunjeni bolom koji je bio suviše veliki da bi se mogao izraziti rečima. Da je tada izrekao svoje priznanje, pružio bi makar neki dokaz istinskog pokajanja; ali je i tada ćutao. Slušao je službeni proglas da je u Izrailju učinjen veliki greh, čak je čuo i o kakvom je grehu reč. Međutim, njegove usne bile su zapečaćene. Zatim je sprovedena svečana istraga. Kakav je užas potresao njegovu dušu kad je njegovo pleme bilo razobličeno, a zatim njegov rod, i na kraju njegova porodica! Ipak, nije izgovorio ni reč pokajanja, sve dok Božji prst nije bio usmeren na njega. Tada, kada više nije mogao da sakrije greh, priznao je istinu. Kako se često čuju slična priznanja! Velika je razlika između priznanja činjenica kada se one utvrde i dokažu, i priznanja greha koji su poznati jedino Bogu i grešniku! Ahan ne bi ni tada priznao da se nije nadao da će priznanjem izbeći posledice svog zločina. Međutim, njegovo priznanje poslužilo je samo tome da pokaže da je kazna bila pravilno odmerena. On se nije istinski pokajao za greh, nije bio skrušen, nije promenio namere, niti mu je zlo bilo strano.“ — Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 496–498 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o implikacijama desete zapovesti (2. Mojsijeva 20,17) u svetu kojim dominiraju reklame i konzumerizam. Kako možemo u praktičnom smislu napraviti razliku između želje i potrebe, i zašto je ta razlika važna?
2. Pročitajte Danilovu molitvu u tekstu Danilo 9,4-19. Zašto je značajno to što Danilo, kada ispoveda grehe Izraela, sve vreme govori „mi“ smo učinili sve te loše stvari, iako nemamo nikakav izveštaj o tome da je sam Danilo ikad činio zlo?
3. Razmislite o pitanju postavljenom na kraju pouke od četvrtka. Zašto je poslušnost Izraelaca prema svim „uredbama i zakonima“ tako važna za njihovo svedočenje? Kako se taj isti princip može primeniti na našu crkvu danas? To jest, koliko bi uspešnije bilo naše svedočenje, kad bismo zaista sledili sve ono što nam je dato od Boga?

KRAJNJA ODANOST: BOGOSLUŽENJE U RATNOJ ZONI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 5,1-7; 2. Mojsijeva 12,6; 1. Korinćanima 5,7; Isus Navin 8,30-35; 5. Mojsijeva 8,11.14; Jevrejima 9,11.12.

Tekst za pamćenje: „Nego ištite najprije carstva Božijega, i pravde njegove, i ovo će vam se sve dodati“ (Matej 6,33).

Ove sedmice razmotrićemo neke ključne trenutke tokom boravka Izraela u Obećanoj zemlji, kada se narod ponovo posvetio Gospodu, ponekad suočen sa predstojećom opasnošću. Isus Navin je donosio neke naizgled nerazumne odluke: da se Izraelci obrežu na neprijateljskoj teritoriji (Isus Navin 5,1-9), da proslave Pashu uprkos neposrednoj opasnosti (Isus Navin 5,10-12), da podignu oltar i obožavaju Gospoda, iako je osvajanje bilo u punom zamahu (Isus Navin 8,30-35), i da postavi Gospodnje svetište mada sedam izraelskih plemena još uvek nije primilo svoje nasledstvo (Isus Navin 18,1.2).

U našem užurbanom životu, skloni smo da pažnju posvećujemo hitnim obavezama koje život baca pred nas. Veoma često zanemarujemo da izdvojimo kvalitetno vreme da bismo obnovili svoju posvećenost Bogu, da bismo zastali i izrazili svoju zahvalnost za ono što je On učinio i što nastavlja svakodnevno da čini za nas. Reklo bi se da su jutarnje i večernje bogoslužnje, kao i porodični oltar, sasvim izvan konteksta našeg preopterećenog života, usmerenog ka udobnosti i dostignućima. Ipak, duboko u svom srcu, svi znamo da trenuci provedeni sa Bogom i našim najdražima predstavljaju najbolje ulaganje našeg ograničenog vremena.

* Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 15. novembar.

ZAVET NA PRVOM MESTU

Pročitajte tekst Isus Navin 5,1-7. Zašto je Gospod zapovedio Isusu Navinu da obreže drugu generaciju Izraelaca u tom posebnom trenutku osvajanja?

Posle istraživanja zemlje, ohrabrujućeg izveštaja uhoda i čudesnog prelaska preko Jordana, očekivali bismo neposredni sukob sa neprijateljem. Međutim, postoji nešto važnije od vojnog osvajanja, a to je zavet Izraela sa Bogom.

Pre nego što se pripadnici nove generacije upuste u osvajanje zemlje, trebalo je da budu potpuno svesni svog posebnog odnosa sa njenim Vlasnikom. Do obnove znaka zaveta dolazi u odgovoru na Božji milostivi i čudesni čin, kojim je bezbedno preveo Izrael preko Jordana.

Naš zavet sa Bogom trebalo bi uvek da predstavlja odgovor zahvalnosti za ono što je On već učinio za nas, a nikad pokušaj da steknemo neku korist legalističkim prilagođavanjem Njegovim zahtevima. (Isti koncept je, nesumnjivo bio presudan u Pavlovim sukobima sa onima koji su insistirali da se muški obraćenici iz neznaboštva obrezuju, što se najjasnije vidi u njegovoj Poslanici Galatima.)

Izrael je bio na pragu najvećeg vojnog pohoda u svojoj istoriji, i očekivali bismo da ceo tabor bude zaokupljen pripremom za rat. I bio je, ali ne u uobičajenom smislu. Umesto timarenja konja i oštrenja sablji, oni su obavili ritual koji je većinu borbene snage učinio ranjivom najmanje sledeća tri dana.

Učinili su to da bi proslavili odnos sa svojim Bogom, koji ih je izbavio iz Egipta. Ali zašto? Zato što su shvatili da bitka pripada Gospodu. On je taj koji im daje pobedu i uspeh. Isus Hristos je taj isti princip izrazio neznatno drugačijim rečima: „Nego ištite najprije carstva Božijega, i pravde njegove, i ovo će vam se sve dodati“ (Matej 6,33). Većinu vremena, svakodnevnica nas pritiska sa tako mnogo naizgled važnih stvari da zaboravljamo da damo prioritet onom što je najvažnije u životu – svakodnevnoj obnovi našeg predanja Hristu.

Setite se trenutaka kada ste zapostavili vreme sa Bogom zbog nećeg „važnijeg“. Zašto nam se to tako lako dešava i kako da se borimo protiv toga?

PASHA

Zašto je značajno to što je Isus Navin odlučio da proslavi Pashu, uprkos hitnom i ogromnom zadatku osvajanja Obećane zemlje? Pročitajte sledeće stihove: Isus Navin 5,10; 2. Mojsijeva 12,6; 3. Mojsijeva 23,5; 4. Mojsijeva 28,16; 5. Mojsijeva 16,4.6.

Druga važna aktivnost koja je prethodila osvajanju, bila je proslava Pashe. To se odigralo uveče četrnaestog dana u mesecu, uz pažljivo poštovanje uputstava koja je Bog dao. Simbolički značaj svetkovanja Pashe tu dobija poseban naglasak: događaji iz Knjige Isusa Navina su kao odraz u ogledalu u odnosu na ono što se dešavalo tokom Izlaska. Pasha budi uspomena na noć desetog zla (2. Mojsijeva 12), kada je anđeo Gospodnji pobio sve prvence u Egiptu, a poštedito Izraelce. To je bilo praćeno izlaskom iz Egipta, prelaskom preko Crvenog mora i putovanjem kroz pustinju.

Za razliku od toga, priča druge generacije počinje u pustinji, nastavlja se prelaskom preko Jordana, obuhvata obrezanje i proslavu Pashe, i vodi ka ključnom trenutku u kom se može očekivati još jedna Gospodnja čudesna intervencija protiv izraelskih neprijatelja, stanovnika Hanana. Zajedno sa svim prethodnim delima, ta proslava Pashe obeležava početak nove ere u istoriji Izraela.

Takođe, kroz simbol žrtvenog jagnjeta, praznik Pashe pružao je osvrt na iskupljenje Izraelaca iz egipatskog ropstva. Ali je takođe upućivao i na svoje buduće antitipsko ispunjenje u Jagnjetu Božjem (Jovan 1,29.36; 1. Korinćanima 5,7; 1. Petrova 1,18.19), koje nas je otkupilo iz ropstva grehu. Prilikom Večere Gospodnje, pre nego što je prineo sebe kao konačnu žrtvu, Isus Hristos je pretvorio Pashu u spomen na svoju smrt (Matej 26,26-29; 1. Korinćanima 11,23-26).

Međutim, Pasha i Večera Gospodnja nagoveštavaju još slavniju realnost – mnoštvo iskupljenih koji prelaze u nebeski Hanan. Jovan, pisac Otkrivenja, dočarava taj antitipski „prelazak“ slikom 144.000 koje hodaju po staklenom moru, antitipskoj predstavi Crvenog mora i reke Jordan, pred Božjim prestolom (Otkrivenje 4,6; Otkrivenje 7,9.10) i proslavljaju antitipsku Pashu i Večeru Gospodnju na gozbi povodom svadbe Jagnjetove (Matej 26,29; Otkrivenje 19,9).

Na koje načine možemo, čak i kad ne slavimo Večeru Gospodnju, imati realnost krsta uvek pred sobom?

OLTARI OBNOVLJENJA

Iz kojih pobuda je Isus Navin podigao oltar Gospodu? Pročitajte stihove: Isus Navin 8,30.31; uporedite sa tekstovima: 5. Mojsijeva 11,26-30; 5. Mojsijeva 27,2-10.

U vreme patrijaraha oltari su obeležavali stazu njihovog hodočašća i postali opipljivi pokazatelji njihovog prava na zemlju koju im je Bog obećao. Sada, podižući oltar, Izraelci su svedočili o ispunjenju obećanja datih njihovim precima. U ovom slučaju, podizanje oltara predstavlja direktno ispunjenje Mojsijevih uputstava (5. Mojsijeva 11,26-30; 5. Mojsijeva 27,2-10).

Tekst Isus Navin 8,30-35 igra značajnu ulogu u oblikovanju čitave teološke poruke te knjige. Povezujući jednu od najjezivijih, nasilnih priča (rat) sa nečim potpuno drugačijim – scenom obnove zaveta (bogoslужenje) – Isus Navin nas vraća na jednu od najvažnijih teoloških tema pokrenutih u toj knjizi na samom početku: on ima zadatak da uvede Izrael u život zavetne poslušnosti (Isus Navin 1,7). To je takođe slika Isusa Navina na kraju knjige (Isus Navin 24).

Bez obzira na važnost rata i osvajanja, postoji nešto još važnije: odanost zahtevima Božjeg zakona. Osvajanje je samo jedan korak u ispunjenju Božjeg plana za Izrael i za obnovu celog čovečanstva. Vernost propisima Tore predstavlja konačno pitanje kada je reč o sudbini čovečanstva. Isus Navin pravi prepis zakona na velikom, okrećenom kamenju, drugačijem od kamenja oltara (uporediti sa tekstom 5. Mojsijeva 27,2-8). Tako je to kamenje, koje je verovatno sadržalo Deset zapovesti, oblikovalo poseban spomenik u blizini oltara, neprestano podsećajući Izraelce na privilegije i dužnosti koje zavet podrazumeva.

Isus Navin je predlika novozavetnog Jehošue (Isusa Hrista), čija je misija bila, između ostalog, da vrati čovečanstvo vernosti Bogu. Da bi postigao taj cilj, morao je da uđe u sukob sa silama zla. Njegov krajnji cilj bio je da ispuni uslove zaveta u naše ime: „Jer koliko je obećanja Božijeh, u njemu su da, i u njemu amin, Bogu na slavu kroz nas“ (2. Korinćanima 1,20).

Koje duhovne običaje možemo sada da praktikujemo, koji bi imali istu ulogu kakvu je podizanje oltara imalo u drevnim vremenima?

ZAPISANO NA KAMENU

Pročitajte tekst Isus Navin 8,32-35. Koje je značenje čina opisanog u tim stihovima, i šta bi to trebalo da govori nama danas?

Gora Eval se pominje samo u 5. Mojsijevoj (5. Mojsijeva 11,29; 5. Mojsijeva 27,4.13) i u Knjizi Isusa Navina (Isus Navin 8,30.33). Uporedo sa Garizinom, bilo je to mesto sa kog su izgovoreni blagoslovi i kletve. Konkretnije, prema stihovima 5. Mojsijeva 11,29 i 5. Mojsijeva 27,4.13, to mora da je bilo mesto kletvi. Tu je trebalo da Izraelci stoje sa obe strane kovčega zaveta u prisustvu sveštenika (Isus Navin 8,33). Jedna grupa je stajala naspram gore Eval, a druga naspram gore Garizin. Tu su oni na simboličan način prikazali dva moguća načina na koji se ljudi mogu odnositi prema zavetu. Žrtve koje su tu prinete upućivale su na Isusa Hrista, koji je na sebe preuzeo zavetne kletve, da bi svi koji veruju u Njega mogli da uživaju u zavetnim blagoslovima (Galatima 3,13; 2. Korinćanima 5,21).

Zašto je bilo neophodno da se napravi prepis zaveta na spomeniku, koji je bio vidljiv svima? (Videti sledeće tekstove: 5. Mojsijeva 4,31; 5. Mojsijeva 6,12; 5. Mojsijeva 8,11.14; 2. O carevima 17,38; Psalmi 78,7.)

Mi ljudi smo skloni zaboravnosti. Zahteve svakodnevnog života, koji su sve više zbudujući, mi guramo u sve kraće segmente vremena, i neizbežno zaboravljamo sve ono što se ne ponavlja sa istom učestalošću i intenzitetom. Ali zato, prilikom svake Večere Gospodnje, imamo posebnu priliku da se ponovo posvetimo Gospodu i da obnovimo svoj zavetni odnos. I bilo bi dobro da to vreme shvatimo ne samo kao šanse za obnovu ličnog posvećenja, već i kao prilike kada zajednički obnavljamo svoj zavet vernosti Bogu. U društvu koje postaje sve više individualističko, moramo iznova otkriti moć pripadanja zajednici koja deli isti pogled na svet, iste vrednosti i uverenja, istu misiju.

Koliko vam je lako da u žurbi i vrevi života zaboravite na Gospoda i nastojite da uradite nešto u sopstvenoj snazi i sili? Zašto se to tako lako dešava, pogotovu kada vam ide dobro u životu?

ČEŽNJA ZA NJEGOVIH PRISUSTVOM

Pročitajte tekst Isus Navin 18,1.2. Zbog koje aktivnosti je Isus Navin prekinuo proces dodele zemlje?

Nakon opisa teritorija podeljenih između dva najveća plemena sa zapadne strane Jordana i polovine Manasijinog plemena, ovaj odlomak prikazuje okupljanje zbora u Silomu, gde je zemlja podeljena na preostalih sedam manjih plemena.

Postavljanje svetišta, „Mog šatora“, predstavlja ispunjenje Božjeg obećanja da će živeti među svojim narodom (2. Mojsijeva 25,8; 3. Mojsijeva 26,11.12) i otkriva središnju temu knjige: Božje prisustvo usred Izraela omogućilo je zaposedanje zemlje i biće trajan izvor blagoslova za Izrael, a preko njih, za ceo svet (1. Mojsijeva 12,3). Služba Bogu zauzima središnje i najistaknutije mesto, važnije čak i od osvajanja i podele zemlje! Prisustvo svetišta, a kasnije i hrama, trebalo je da pomogne ljudima da budu svesni Božjeg prisustva među njima i svoje obaveze da postupaju u skladu sa zavetom.

Pročitajte sledeće tekstove: Jevrejima 6,19.20; Jevrejima 9,11.12 i Jevrejima 10,19-23. Šta mi kao hrišćani, koji nemamo zemaljsko svetište koje bi predstavljalo Božje fizičko prisustvo među nama, možemo naučiti na osnovu Knjige Isusa Navina?

Pojava svetišta ne bi trebalo da predstavlja iznenađenje, budući da je tema svetišta bila prisutna u narativu Knjige Isusa Navina preko kovčega zaveta. To je bio glavni deo nameštaja u Svetinji nad svetinjama, i obeležio je prva dva odeljka ove knjige: prelazak i osvajanje. Sada, time što je podizanje svetišta smestio u samo središte raspodele zemlje, Isus Navin pokazuje da se sav život Izraela okretao oko svetišta, zemaljskog sedišta Jahvea.

Za nas, kao hrišćane koji žive u antipskom Danu pomirenja, još je važnije da usredsredimo svoj pogled na nebesko svetište, dok nastavljamo da se borimo sa modernim (ili postmodernim) divovima, koji predstavljaju izazov za našu veru, nadu i duhovno nasledstvo. Dok se neprestano verom oslanjamo na delo koje je Isus ostvario na krstu i u nebeskom svetištu, možemo s verom iščekivati vreme kada će Bog ponovo boraviti među svojim narodom, ali ovog puta će to biti zauvek. (Uporediti sa stihom Otkrivenje 21,3.)

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Blagoslovi i prokletstva“, str. 499–503 (original).

„U skladu s Mojsijevim uputstvima, na brdu Eval podignut je spomenik od velikog kamenja. Na tom kamenju, koje je prethodno bilo presvučeno posebnim malterom, bio je napisan zakon ne samo deset zapovesti, koje su bile izrečene sa Sinaja i zapisane na dvema kamenim pločama, već i zakon koji je bio izgovoren Mojsiju i koji je on sačuvao u obliku knjige. Pored tog spomenika podignut je i oltar od neobrađenog kamena, na kome su bile prinesene žrtve Gospodu. Činjenica da je oltar bio podignut na brdu Eval nad kojim je bilo izrečeno prokletstvo, bila je vrlo značajna, jer je pokazivala da je Izrailj, zbog prestupanja Božjeg zakona, navukao na sebe pravedni Božji gnev i da bi njime bio smesta pohođen da nije bilo Hristove posredničke službe, predstavljene oltarom, žrtvenikom.“ – Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*“, str. 500 (original).

„Služba Gospodnje večere ne treba da bude vreme tuge. To nije njen cilj. Kad se Gospodnji učenici okupe oko Njegovog stola, ne treba da se sećaju i oplakuju svoje nedostatke. Oni ne treba da se zadržavaju na svom prošlom verskom iskustvu, bez obzira da li je ono bilo ohrabrujuće ili ne. Isto tako ne treba da se sećaju svojih međusobnih nesuglasica. Pripremna služba otklonila je sve ovo. Samoispitivanje, ispovedanje greha, izmirenje nesuglasica, sve je to ostvareno. Sada dolaze da se sretnu sa Hristom. Oni ne treba da stoje u senci krsta, već u Njegovoj spasonosnoj svetlosti. Treba da otvore dušu sjajnim zracima Sunca pravde.“ – Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 659 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Šta za vas znači to da tražite najpre Božje carstvo? Kako taj princip oblikuje vaš svakodnevni život?
2. Pogledajte svoj odgovor na poslednje pitanje iz odeljka za sredu, o tome kako je lako zaboraviti Gospoda usred užurbanosti svakodnevnog života. Razgovarajte u razredu zašto se to tako lako dešava. Koja su neka od rešenja?
3. Kao adventisti, verujemo da Isus Hristos služi u našu korist u nebeskom svetilištu. Kako to uverenje može da nam bude stalni izvor nade i snage? Zašto bi saznanje da je Isus taj koji je gore i „posreduje/moli se“ (Jevrejima 7,25) za nas, pomaže da shvatimo šta je zapravo dobra vest o Njegovom delu u nebeskom svetilištu, pogotovu sada u antitipskom Danu pomirenja?

DIVOVI VERE: ISUS NAVIN I HALEV

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 4. Mojsijeva 13,6.30-32; Isus Navin 14,6-14; Luka 18,1-5; Isus Navin 19,49-51; 2. Korinćanima 3,18; Rimljanima 12,1.2.

Tekst za pamćenje: „Opominjte se svojijeh učitelja koji vam kazivaše riječ Božiju; gledajte na svršetak njihova življenja, i ugledajte se na vjeru njihovu“ (Jevrejima 13,7).

Svaki roditelj zna da njegova deca uče na osnovu primera, zar ne? Pa ipak, koliko roditelja je doživelo to da sa zebljom posmatra kako njihova deca slede njihove loše, a ne dobre osobine? Bez obzira na godine, nama je lakše da postupamo pogrešno nego ispravno. To je jednostavno ono što znači biti palo biće. „Jer ne znam šta činim, jer ne činim ono šta hoću, nego na što mrzim ono činim“ (Rimljanima 7,15). Ko od nas ne može da se poistoveti s tim?

Ljudi se od rođenja oblikuju snagom primera. Od najosnovnijih stvari u životu, kao što su hodanje, govor i izražavanje emocija, učimo tako što oponašamo one koji su nam najbliži. I kao odraslim osobama, još uvek su nam potrebni uzori, pa čak i ako nisu savršeni, možemo im se diviti i oponašati one duhovne osobine koje su ih učinile divovima vere.

Ove sedmice detaljnije ćemo razmotriti lični primer dva diva vere iz knjige Isusa Navina - Haleva i Isusa Navina. Šta je to što im je omogućilo da se istaknu u svojoj generaciji i da odigraju ključnu ulogu u životu Božjeg naroda tokom jednog od najvažnijih perioda izraelske istorije?

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 22. novembar.*

VERNOST

Pročitajte sledeće tekstove: 1. Mojsijeva 36,15; 4. Mojsijeva 13,6.30-32 i Isus Navin 14,6.14. Ko je bio Halev? Kakav je bio njegov položaj u izraelskom narodu?

Ime Halev potiče od jevrejske reči *keleb*, „pas“, koja se u Starom zavetu uvek javlja u negativnom kontekstu. Međutim, u vanbiblijskim pismima i himnama reč *keleb* koristila se da izrazi hrabrost, istrajnost i vernost slugе svom gospodaru. U tom pogledu, Halev je ostao veran svom imenu, pokazujući nepokolebljivu odanost Gospodu tokom celog svog života.

Šta nam o Halevu govori to što je bio spreman da izrazi svoj stav, iako je većina uhoda imala potpuno drugačije mišljenje, a narod Izraela mu je zapretio smrću? Videti sledeće tekstove: 4. Mojsijeva 14,6-10.21-25; 4. Mojsijeva 26,65; 4. Mojsijeva 32,12.

Uzmite u obzir ove važne izraelske vođe, savremenike Haleva i Isusa Navina: Samuilo sin Zahurov, Safat, Igal, Avsije, Faltije, Gudilo, Gadije, Amilo, Satur i Navije. Da li vam ta imena zvuče poznato?

Verovatno ne.

A zašto? Zato što su to imena ostale deseterice uhoda koje je Mojsije poslao da istraže zemlju Hanan. Oni su zaboravljeni, jer njihova imena nisu bila vredna pamćenja. Izveštaj koji su doneli prikazivao je Obećanu zemlju kao neosvojivu. Videli su sebe kao skakavce u poređenju sa divovima koji su nastanjivali neka područja te zemlje, i njihova srca su se topila od straha pred „neprobojnim“ zidinama utvrđenih gradova u Hananu.

Halev, kao stariji od dvojice uhoda koji su doneli pozitivan izveštaj, preuzeo je inicijativu u predstavljanju druge mogućnosti: stava vere. Bio je spreman da se zauzme za ono što je znao da je ispravno, uprkos protivljenju, čak i kad se suočio sa mogućom smrću: „Tada reče sav zbor da ih pobiju kamenjem“ (4. Mojsijeva 14,10).

Šta radite kad većina ljudi oko vas ima drugačije mišljenje, koje je možda čak suprotno vašim najdubljim uverenjima?

DAJ MI OVU GORU

Pročitajte sledeće tekstove: Isus Navin 14,6-14; 4. Mojsijeva 14,24; 4. Mojsijeva 32,12; 5. Mojsijeva 1,36 i Luka 6,45. Kako biste opisali stav Haleva i Isusa Navina? Šta znači slediti Gospoda u potpunosti?

Halev nikad nije zaboravio obećanje koje mu je Gospod dao preko Mojsija – da će ući u zemlju kojom je hodao nogama svojim (4. Mojsijeva 14,24; Isus Navin 14,9). Četrdeset godina kasnije, osvrćući sa na svoj izveštaj o toj zemlji, on kaže da je govorio „kako mi je bilo u srcu“ (Isus Navin 14,7). Njegov izveštaj se zasnivao na ubeđenju da bi, uz Božje vođstvo i Njegovu pomoć, Izrael bio u stanju da osvoji tu zemlju.

Za razliku od izveštaja druge desetorice uhoda, koji su uneli strah među Izraelce, Halev je ispoljio svesrdno poverenje i privrženost Gospodnjem obećanju. Jevrejski izraz koji doslovno znači: „Stajao sam sasvim iza Gospoda“ (Isus Navin 14,8), verovatno je skraćeni oblik duže izreke koja glasi: „Moje srce je u potpunosti sledilo Gospoda“, ili: „Punim srcem sam hodao za Gospodom“. Za razliku od drugih koji su išli za tuđim bogovima, i nisu sasvim sledili Gospoda, Halevovo srce bilo je u potpunosti posvećeno Gospodu.

Isti izraz kasnije se ponavlja dvaput, naglašavajući Halevovu vernost (Isus Navin 14,9.14). Njegov sopstveni opis u skladu je sa onim što je sam Gospod nazvao „drugim duhom“ (4. Mojsijeva 14,24), koji je napravio razliku između Haleva i drugih deset uhoda. Čak i u starosti od 85 godina, on je nastavio da bude primer onoga što Gospod može da postigne preko ljudi čija su srca potpuno posvećena Njemu i Njegovom delu.

Halev je shvatio da će teritorija koju će svako pleme na kraju zaposednuti, biti direktno srazmerna obimu u kom se oni budu usudili da polažu pravo na Gospodnja obećanja, i veličini zemlje na koju su bili spremni da stupe verom. Božja obećanja nisu samoispunjavajuća, u smislu da se ostvaruju bez obzira na našu volju. Naprotiv, ona zahtevaju veru praćenu odlučnim delovanjem. Jevrejski izraz *'ulay*, „ako bude“ (Isus Navin 14,12), može da izražava strah i sumnju, ali obično označava nadu i očekivanje da se nešto pozitivno dogodi (1. Mojsijeva 16,2; 4. Mojsijeva 22,6.11; 4. Mojsijeva 23,3).

Koji su to kompromisi, „sitni“ kompromisi, koji nas mogu sprečiti da u potpunosti sledimo Gospoda?

MOĆ PRIMERA

Pročitajte sledeće tekstove: Isus Navin 15,16-19; Sudije 1,13 i Sudije 3,7-11. Šta vam ta priča kaže kada je u pitanju moć primera? Kako se Halevov stav ponovio u mlađoj generaciji?

U ovom odlomku, Halev nudi svoju kćer, Ahsu, za ženu onome ko osvoji Devir. Gotonilo osvaja grad i zadobija Ahsinu ruku. Ta priča je važna zato što još jednom otkriva Halevovu hrabrost, veru i spremnost da prihvati izazove.

Ona takođe pokazuje da je sledeća generacija Izraelaca sledila primer tih divova vere – Haleva i Isusa Navina. Kako je starija generacija završavala svoju službu, tako je došla nova generacija, spremna da se suoči sa izazovima i nastavi da ispunjava Božji plan za Izrael.

Na način koji se ne razlikuje mnogo od Halevovog zahteva upućenog Isusu Navinu: „Daj mi ovu goru“, Ahsa, ohrabrena od svog muža, pokazuje istu veru i odlučnost kao i njen otac. Svojom odlučnošću i smelošću, Ahsa se nadovezuje na Halevov primer ispunjenja obećanja da će posedovati zemlju.

Zaista, ta zemlja je Jahveov dar Izraelu, ali Izrael mora da je prisvoji pozivajući se na Gospodnja obećanja sa verom i hrabrošću. Ahsina odlučnost je predlika istrajnosti onih žena u Evanđeljima koje nisu dopuštale da ih osujete ni masa ni učenici, i nisu odustale dok nisu primile Isusov blagoslov za sebe i svoju porodicu.

Pročitajte tekst Luka 18,1-5. Koja se tu pouka krije za nas?

Prenošenje baklje vere na sledeću generaciju od ključne je važnosti za ispunjenje misije koju nam je Bog poverio. Razmislite o izazovima prenošenja vere na sledeću generaciju s jedne strane, i na prilike za mlade ljude da preuzmu više odgovornosti u Božjem delu s druge. Šta možemo učiniti da bismo olakšali mladima i obučili ih da preuzmu duhovno vođstvo? Koliko je naš primer presudan u tom procesu?

PONIZNI HEROJ

Duge liste naziva mesta koja su ograničavala teritoriju dodeljenu izraelskim plemenima, smeštene su između izveštaja o dodeli zemlje dvojici heroja iz prve grupe izviđača – Halevu i Isusu Navinu. Halev je prvi primio svoje nasledstvo, a Isus Navin poslednji. Do tog trenutka, Isus Navin je dodeljivao zemlju izraelskim plemenima. Sada je bilo vreme da izraelski narod njemu preda njegovo nasledstvo.

Pročitajte tekst Isus Navin 19,49–51. Koje su implikacije činjenice da veliki izraelski vođa, koji je razdeljivao zemlju, prima svoje nasledstvo poslednji?

Grad koji Isus Navin prima je Tamnat-Sarah, čije se ime sastoji od dve reči. Prva, Tamnat, potiče od glagola (*manah*) čije je značenje „brojati“ ili „dodeliti“, i odnosi se na deo ili teritoriju. Druga reč se može izvesti iz jevrejskog glagola (*serah*), a ona označava „višak“ ili „ostatak“ (uporediti sa stihom 2. Mojsijeva 26,12). Dakle, naziv grada Isusa Navina mogao bi se prevesti kao preostali deo ili ostatak teritorije.

I sam naziv tog grada, koji je Isus Navin izabrao između onog što je preostalo, svedoči o plemenitom karakteru Izraelovog drugog vođe. Pre svega, on je čekao dok ceo narod nije primio svoj deo. A onda, nije izabrao jednu od gusto naseljenih teritorija zemlje, niti neki od najimpresivnijih gradova kao svoje nasledstvo, već skroman grad, ili možda čak njegove ruševine, kako bi ga obnovio uz naporan rad (uporediti sa stihom Isus Navin 19,50).

Štaviše, Tamnat-Sarah je bio smešten u blizini Siloma i svetilišta, što pokazuje koji su bili prioriteta Isusa Navina, i za šta mu je srce bilo vezano. Svakako, nakon što je novoosnovani narod Izraela uveden u Obećanu zemlju, i pošto je, uz Božju pomoć, obezbeđeno nasledstvo svakom plemenu i porodici, ne bi se moglo ništa prigovoriti čak i da je Isus Navin zahtevao neko impresivnije nasledstvo. Međutim, on je bio zadovoljan jednostavnim životom, usredsređenim na ono što je najvažnije, čime je postao oličenje molitve koju je kasnije iskazao David: „Za jedno samo molim Gospoda, samo to ištem, da živim u domu Gospodnjem sve dane života svojega, da gledam krasotu Gospodnju i ranim u crkvu njegovu“ (Psalmi 27,4).

Koje pouke možete izvući za sebe u vezi sa stavom Isusa Navina? Kako biste ih već sada mogli primeniti na sebe?

PROMENJENI RAZMIŠLJANJEM

Razmišljanje o životnom primeru velikih heroja vere od suštinske je važnosti za naš duhovni rast. U isto vreme, naš vrhunski primer je Isus Hristos – Njegov život i učenja. Kako nas usredsređenost na Isusov život menja? Videti stihove: Jevrejima 12,1,2; 2. Korinćanima 3,18.

Marko Jakoboni, neuronaučnik sa Kalifornijskog univerziteta u Los Anđelesu, istraživao je funkciju takozvanih neurona-ogledala. Ta mala ćelijska kola se aktiviraju i kad mi sami izvodimo određenu radnju – kao što je osmehivanje ili grljenje nekoga – i kad posmatramo nekog drugog kako to radi. Aktivnost tih neurona smanjuje razliku između onoga što vidimo i onoga što činimo.

Elen G. Vajt govori o važnosti posmatranja Isusovog karaktera: „Posmatrajući Isusa stičemo sve jasnije pojmove o Bogu. Gledajući u Njega, i mi se menjamo. Dobrota i ljubav prema bližnjima postaju naše prirodne osobine. U nama se razvija karakter po uzoru na božanski karakter. Oblikujući se prema Njegovom liku, povećavamo i svoju sposobnost da upoznamo Boga. Sve bolje uspostavljamo zajedništvo s nebeskim svetom, sve više se povećava naša sposobnost da primamo bogatstvo znanja i večne mudrosti.“ — Elen G. Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 355 (original).

Pročitajte tekst Rimljanima 12,1.2. Koja dva procesa vode ka suprotstavljenim ciljevima u našem životu? Kako možemo biti sigurni da dajemo prostora onom pravom?

U rezimeu svoje Poslanice Rimljanima apostol Pavle govori o dve suprotstavljene sile koje pokušavaju da oblikuju naš život. S jedne strane, okolni svet sa svojim različitim uticajima pokušava svakodnevno da nas utera u sopstveni kalup, navodeći nas da mu se prilagodimo silom koja deluje spolja ka unutra.

Da bi se suprotstavio tom uticaju, Sveti Duh je u stanju da nas preobrazuje iznutra ka spolja, kao kad se gusenica pretvara u prelepog leptira. Ali da bi se taj proces odigrao, potrebno je da se posvetimo Bogu i da Ga zamolimo da nastavi dobro delo koje je započeo u nama (Filipljanima 1,6). Na kraju, moramo iz trenutka u trenutak donositi svesnu odluku da ćemo hodati u Duhu.

ZA DALJE PROUČAVANJE

„Halevova vera je i sada bila isto toliko velika kao i onda kada je njegovo svedočenje bilo suprotno zlom izveštaju ostalih uhoda. On je verovao Gospodnjem obećanju da će svome narodu dati u nasledstvo Hanan, i u toj veri jednako se držao Gospoda. Zajedno s narodom izdržao je dugo lutanje kroz pustinju, deleći zbog krivaca njihova razočaranja i njihove te-rete; ipak nikada se nije žalio, već je uzdizao Božju milost koja ga je čuvala u pustinji dok su njegova braća stradala. Usred svih tih teškoća, opasnosti i nevolja kojima je obilovalo lutanje kroz pustinju, u toku godina rata posle ulaska u Hanan, Gospod ga je sačuvao, tako da mu ni sada, kada je već prešao osamdesetu, snaga nije oslabila. On za sebe nije tražio zemlju koja je već bila osvojena, već mesto koje su uhode, više od svih drugih, proglašile neosvojivim. Uz Božju pomoć, on će iščupati ova utvrđenja iz ruku onih istih divova pred čijom je snagom poklekla vera Izrailjeva. Halevov zahtev nije bio nadahnut željom za čašću ili slavom. Hrabri stari ratnik želeo je da svom narodu pruži primer koji će poslužiti na čast Bogu, primer kojim će ohrabriti plemena da potpuno osvoje zemlju koju su njihovi očevi proglasili neosvojivom.“ - Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 512, 513 (original).

„Vera u Boga bila je to što je Halevu davalo hrabrost, što ga je sačuvalo da se ne plaši čoveka, i osposobilo ga da smelo i nepokolebljivo stane u odbranu pravednosti. Oslanjajući se na tu istu silu, na moćnog Zapovednika nebeskih vojski, svaki iskreni vojnik krsta može da primi snagu i hrabrost da prevaziđe prepreke koje izgledaju nepremostive.“ – Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, May 30, 1912.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o sili pritiska sredine i hrabrosti koja je potrebna da se progovori kada drugi to ne čine. Kakva je uloga hrabrosti u praktiko-vanju naše vere? Kako možemo izbeći da budemo grubi i neučtivi dok se zalažemo za ono što verujemo da je ispravno?
2. Podelite u svom razredu neke primere vere iz vaše crkve ili zajednice koji su oblikovali vaš život i karakter. Koje su osobine tih ljudi koje vredi slediti?
3. Razmislite i razgovarajte o uticaju medija na naš život. Kako da izbe-gnemo njihove negativne uticaje, a da istovremeno iskoristimo njihov potencijal u dobre svrhe?
4. Razmislite više o poniznosti Isusa Navina kao vođe i njegovoj želji da živi blizu svetilišta. Šta vam njegov primer govori?

NASLEDNICI OBEĆANJA, ZATOČENICI NADE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Mojsijeva 3,17-24; 5. Mojsijeva 6,3; Isus Navin 13,1-7; Jevrejima 12,28; 3. Mojsijeva 25,1-5.8-13; Jezekilj 37,14.25.

Tekst za pamćenje: „Vratite se ka gradu, sužnji, koji se nadate, još ti i danas javljam da ću ti platiti dvojinom“ (Zaharija 9,12).

Tekst od 13. do 21. poglavlja Knjige Isusa Navina sadrži dugačke liste geografskih međaša koji obeležavaju delove zemlje dodeljene izraelskim plemenima. Za savremenog čitaoca te liste mogu izgledati nebitno, ali one se zasnivaju na teološkom razumevanju Obećane zemlje koje je značajno za nas danas. Preko tih konkretnih lista Bog je želeo da pouči Izraelce da ta zemlja nije san. Ona im je obećana na veoma opipljiv, merljiv način. Ali oni su morali da pretvore to obećanje u stvarnost tako što će postupati u skladu s njim.

To jest, da, Bog će im dati zemlju u nasledstvo. To će biti dar, dat kao ispunjenje onoga što je obećao njihovim očevima. „Eto, dao sam vam zemlju, uđite u nju, i uzmite zemlju, za koju se zakleo Gospod ocima vašim, Avramu, Isaku i Jakovu, da će im je dati i sjemenu njihovu nakon njih“ (5. Mojsijeva 1,8). Ali, da, i oni su imali svoju ulogu u tome.

Ove sedmice pozabavićemo se nekim teološkim pojmovima u vezi sa Obećanom zemljom i njuhovim duhovnim implikacijama po one koji polažu pravo na sva obećanja koja se nalaze u Isusu Hristu.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 29. novembar.*

EDEM I HANAN

Pročitajte stihove: 1. Mojsijeva 2,15 i 1. Mojsijeva 3,17-24. Koje su posledice Pada, bar kada je reč o životnom prostoru prvog ljudskog para?

Prilikom Stvaranja, Bog je Adama i Evu smestio u savršeno okruženje, pravo oličenje obilja i lepote. Dakle, prvi ljudski par je svog Tvorca upoznao u prelepom životnom okruženju koje je moglo da zadovolji sve njihove fizičke potrebe. Osim prilike da slušaju izgovorenu Božju reč, Edemski vrt je bio obrazovni centar gde su Adam i Eva stekli značajan uvid u Božji karakter i život kakav im je Bog namenio. Otuda, kada su prekinuli odnos poverenja sa svojim Tvorcem, i njihov odnos sa edemskim okruženjem se promenio i, kao znak tog narušenog odnosa, morali su da napuste vrt. Izgubili su teritoriju koju im je Bog dao. Tako je Edemski vrt postao simbol izobilnog života, a iste motive ćemo ponovo naći u okviru teme o Obećanoj zemlji.

Kako su patrijarsi shvatili to obećanje o zemlji? (Videti sledeće tekstove: 1. Mojsijeva 13,14.15; 1. Mojsijeva 26,3.24; 1. Mojsijeva 28,13.) Šta mislite, šta za nas adventiste znači to da živimo kao naslednici obećanja (Jevrejima 6,11-15)?

Kada je Avram ušao u zemlju koju mu je Bog pokazao, ona je, na osnovu vere, postala zemlja obećanja za njega i njegove potomke. I ostala je zemlja obećanja narednih 400 godina. Patrijarsi nisu zaista posedovali tu zemlju. Ona im nije pripadala u smislu da su mogli da je ostave svojoj deci u nasledstvo. Ona je zapravo pripadala Bogu, kao što Mu je pripadao i Edemski vrt. Kao što Adam i Eva nisu učinili ništa što bi im davalo pravo na Edemski vrt, tako ni Izrael ničim nije doprineo tome da zasluži tu zemlju. Obećana zemlja je bila Božji dar, dat na Njegovu inicijativu. Izrael nije imao nikakvo urođeno, niti bilo kakvo drugo, pravo na tu zemlju (5. Mojsijeva 9,4-6). Samo zahvaljujući Božjoj blagodati, mogli su da je zaposednu.

Patrijarsi su bili naslednici obećanja sve dok ona nisu ispunjena. A mi, kao Hristovi sledbenici, nasledili smo još bolja obećanja (Jevrejima 8,6), koja će se ispuniti ako se budemo ugledali „na one koji vjerom i trpljenjem dobijaju obećanja“ (Jevrejima 6,12).

ZEMLJA KAO DAR

Pročitajte sledeće tekstove: 2. Mojsijeva 3,8; 3. Mojsijeva 20,22; 3. Mojsijeva 25,23; 4. Mojsijeva 13,27; 5. Mojsijeva 4,1.25.26; 5. Mojsijeva 6,3 i Psalmi 24,1. Kakav poseban odnos je postojao između Boga, Izraela i Obećane zemlje?

Na nekom najosnovnijem nivou, zemlja pruža fizički identitet jednom narodu. A prostor na kom je smešten, takođe određuje zanimanje i način života tog naroda. Robovi su bili bez korena i nisu pripadali nigde, a neko drugi je uživao u plodovima njihovog rada. Posedovanje zemlje značilo je slobodu. Identitet izabranog naroda bio je snažno povezan sa njihovim nastavanjem na toj zemlji.

Postojao je poseban odnos između Boga, Izraela i zemlje. Izrael je dobio tu zemlju od Boga kao dar, a ne kao neotuđivo pravo. Izabrani narod je tu zemlju mogao da poseduje dokle god je bio u zavetnom odnosu sa Jahveom, i dok je poštovao odredbe zaveta. Drugim rečima, oni nisu mogli imati tu zemlju i njene blagoslove bez Božjeg blagoslova.

U isto vreme, tačno je da je ta zemlja pružala neku vrstu „sočiva“, kroz koja je Izrael mogao bolje da vidi i razume Boga. Život u toj zemlji uvek bi ih podsećao na vernog, pouzdanog Boga koji drži obećanja. Ni ta zemlja niti Izrael ne bi postojali bez inicijative Boga koji je bio izvor i temelj njihovog postojanja. Dok su Izraelci bili u Egiptu, reka Nil i sistem navodnjavanja, uz naporan rad, obezbeđivali su useve koji su im bili potrebni za opstanak. Hanan je bio drugačiji. Tu su oni zavisili od kiše za obilje svojih žetvi, a samo je Bog mogao da kontroliše vremenske prilike. Dakle, zemlja je podsećala Izraelce na njihovu stalnu zavisnost od Boga.

Premda je Izrael dobio tu zemlju na poklon od Jahvea, sam Bog je, u krajnjem smislu, i dalje ostao njen vlasnik. A kao pravi vlasnik cele planete (Psalmi 24,1), Jahve je imao pravo da dodeli tu zemlju Izraelu, ili da mu je oduzme. Ako je Bog vlasnik cele zemlje, onda su Izrael i, šire gledano, svi ljudi stranci i došljaci, ili, savremenim jezikom rečeno, svi smo mi Božji dugogodišnji gosti na Njegovoj zemlji/planeti.

U svetlu stihova 1. Petrova 2,11 i Jevrejima 11,9-13, šta za vas lično znači to što živite kao stranac i došljak, iščekujući grad čiji je tvorac i zidar Bog lično?

IZAZOV ZEMLJE

Pročitajte tekst Isus Navin 13,1-7. Premda je zemlja Hanan bila dar od Boga, koji izazovi su pratili njeno zaposedanje?

S obzirom na činjenicu da su vekovima živeli kao robovi, Izraelci nisu imali odgovarajuće vojne veštine za osvajanje te zemlje. Čak ni njihovi robovlasnici, Egipćani, sa svojom uvežbanom i dobro opremljenom vojskom, nisu bili u stanju da je trajno zauzmu. Egipćani nikad nisu potpuno osvojili Hanan, zbog nesavladivosti njihovih gradskih zidina. A sada je jednom narodu bivših robova rečeno da osvoji zemlju koju ni njihovi nekadašnji gospodari nisu bili sposobni da pokore. Ako ikada budu posedovali tu zemlju, biće to samo zahvaljujući blagodati Božjoj, a ne njihovim sopstvenim naporima.

Tekst od 13. do 21. poglavlja Knjige Isusa Navina bavi se podelom zemlje različitim izraelskim plemenima. Tom prilikom, rečeno im je ne samo šta im je dodeljeno, već i šta se još uvek moralo zauzeti unutar te teritorije. Izraelci su mogli bezbedno da žive na zemlji koju im je Bog dao u nasledstvo. Oni su bili punopravni i zakoniti zakupci zemlje u Božjem vlasništvu. Ipak, Božju inicijativu morao je da prati odgovarajući ljudski odgovor. Prva polovina knjige pokazuje kako im je Bog dao zemlju oduzevši je Hananejcima. Druga polovina izveštava o tome kako je Izrael zauzeo zemlju naselivši se u njoj.

Složenost tog osvajanja ilustruje dinamiku našeg spasenja. Slično Izraelu, ni mi ne možemo učiniti ništa da bismo zaradili svoje spasenje (Efescima 2,8,9). To je dar, baš kao što je zemlja bila Božji dar Izraelu na osnovu njihovog zavetnog odnosa sa Njim. To svakako nije bilo na osnovu njihovih zasluga (videti stih 5. Mojsijeva 9,5).

Međutim, da bi Izraelci uživali u tom Božjem daru, morali su da preuzmu i sve odgovornosti koje su dolazile sa življenjem u toj zemlji, baš kao što i mi moramo da prođemo kroz proces posvećenja u poslušnosti iz ljubavi prema zahtevima građanskog prava u Božjem carstvu. Premda to nije isto, ipak, paralela između njih, kojima je data zemlja na osnovu blagodati, i nas, kojima je dato spasenje na osnovu blagodati, dovoljno je bliska. Nama je dat predivan dar, ali možemo ga izgubiti ako ne budemo bili pažljivi.

U kom smislu se hrišćani danas suočavaju sa sličnim izazovima, kao što su bili oni povezani sa osvajanjem Obećane zemlje? Videti stihove: Filibljanima 2,12; Jevrejima 12,28.

OPROSNA GODINA

Zemlja je bila od tako presudne važnosti za postojanje Izraela kao Božjeg naroda da nije mogla biti dodeljena izjedna, kao celina. Morala je biti podeljena po plemenima, klanovima i porodicama (4. Mojsijeva 34,13-18), kako bi se sprečilo da postane vlasništvo malobrojne vodeće elite.

Pročitajte tekst 3. Mojsijeva 25,1-5.8-13. Koja je bila svrha Subotne i Oprosne godine?

Za razliku od Egipta, gde su građani redovno gubili svoju zemlju i postajali faraonovi robovi, Božja namera za Izraelce bila je da nikad ne budu trajno lišeni svojih prava. Niko izvan klana i porodice kojima je ona bila prvobitno dodeljena, nije mogao da poseduje tu zemlju. Zapravo, prema Božjem planu, zemlja doslovno nikad nije mogla biti prodana. Mogla je biti samo iznajmljena po svojoj vrednosti, koja se utvrđivala po broju godina koje su preostale do sledeće Oprosne godine. Osim toga, rođaci osobe koja je bila prinuđena da „proda“ zemlju svojih predaka, bili su dužni da je otkupe čak i pre Oprosne godine (3. Mojsijeva 25,25).

U tom smislu, dodela zemlje postaje uvid u Božje srce. Kao naš nebeski Otac, On želi da Njegova deca budu velikodušna prema onima koji imaju manje sreće od njih, i dopuste da ih njihova zemlja hrani svake sedme godine. Subotna godina predstavlja primenu subotne zapovesti na širem planu. Osim što je vrednovalo i ohrabrialo naporan rad, vlasništvo nad zemljom je pozivalo i na poštovanje i ljubaznost prema onima koji su se suočavali sa finansijskim teškoćama.

Zakon o vlasništvu nad zemljom pružao je svakom Izraelcu mogućnost da se oslobodi izrabljivačkih okolnosti, bilo da su one nasleđene ili izazvane sopstvenom nepažnjom, i da, na taj način, dobije priliku za novi početak u životu.

U suštini, to je i glavna svrha evanđelja – da izbriše razliku između bogatih i siromašnih, poslodavaca i zaposlenih, privilegovanih i nepriviligovanih – dovodeći nas sve u ravnopravan položaj, kroz prepoznavanje naše potpune zavisnosti od Božje blagodati.

Nažalost, Izrael je zanemario visoka merila koja je Bog uspostavio, nije ih se pridržavao i, posle nekoliko vekova, upozorenja o oduzimanju zemlje su se ispunila (2. Dnevnika 36,20.21).

Na koji način nas principi u pozadini Subote i zemlje dodeljene Izraelcima podsećaju na to da smo, u Božjim očima, svi mi jednaki? Kako nam Subota može pomoći da kažemo „ne“ eksploatatorskim, začaranim krugovima konzumerizma koji muče mnoga društva?

OBNOVLJENA ZEMLJA

Pročitajte sledeće tekstove: Jeremija 24,6; Jeremija 31,16; Jezekilj 11,17; Jezekilj 28,25 i Jezekilj 37,14.25. Šta je Bog obećao u vezi sa povratkom Izraela u Obećanu zemlju, i kako se to obećanje ispunilo?

Tokom vavilonskog izgnanstva, Izraelci su iskusili ne samo tužnu realnost ostajanja bez korena, već i da njihov odnos sa Bogom, iako konkretizovan obećanjem o zemlji, nije bio uslovljen, niti ograničen na posedovanje zemlje. Kada su Izraelci priznali svoje grehe, pokajali se i potražili Gospoda celim srcem, Bog je ponovo ispunio svoje obećanje i vratio ih na njihovu zemlju, kao znak njihovog obnovenja. To jest, On je još uvek bio njihov Bog, čak i dok nisu bili u toj zemlji.

Međutim, kao što je obećanje da će Izrael zauvek posedovati tu zemlju bilo uslovno (5. Mojsijeva 28,63.64; Isus Navin 23,13.15; 1. O carevima 9,7; 2. O carevima 17,23; Jeremija 12,10-12), tako je uslovno bilo i obećanje da će ponovo naseliti Izrael i omogućiti mu da napreduje u toj zemlji posle izgnanstva. U isto vreme, starozavetni proroci su upućivali na obnovu koju će doneti budući davidovski Car (Isaija 9,6.7; Zaharija 9,9.16). To obećanje se ispunilo u životu, smrti i vaskrsenju Isusa Hrista, u kome su sva obećanja data drevnom Izraelu našla svoje ispunjenje.

U Novom zavetu, Obećana zemlja se ne pominje direktno, ali nam je rečeno da su se Božja obećanja ispunila u Isusu Hristu i preko Njega (2. Korinćanima 1,20; Rimljanima 15,8). Na taj način, u svetlu onoga što znamo o Hristu, zemlja poprima drugačije značenje, i postaje simbol duhovnih blagoslova koje Bog planira da daruje svom narodu koji Mu je veran ovde i sada (Efescima 2,6), i koji će ostati veran i ubuduće.

Do konačnog ispunjenja božanskog obećanja o odmoru, obilju i blagostanju doći će na novoj zemlji, oslobođenoj greha i njegovih posledica. U tom smislu, kao hrišćani, mi svoju nadu temeljimo na Hristovom obećanju da će se On vratiti, i da će, posle 1000-godišnjeg perioda na nebu, uspostaviti svoje večno carstvo na obnovljenoj zemlji. Biće to konačno ispunjenje svih obećanja o zemlji.

Pročitajte sledeće tekstove: Jovan 14,1-3; Titu 2,13; Otkrivenje 21,1-3. Koja se konačna nada za nas nalazi u tim stihovima, i zašto je Isusova smrt garancija da će se ta nada ispuniti?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Velika borba* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Velika borba je završena“, str. 672-678 (original).

„Bićemo zauvek spaseni kada uđemo na vrata u grad. Tada ćemo moći da se radujemo zato što smo spaseni, spaseni za večnost. Ali do tada je potrebno da poslušamo savet apostola i da se bojimo dakle da kako dok je još ostavljeno obećanje da se ulazi u pokoj njegov, ne odocni koji od vas' [Jevrejima 4,1]. Posedovanje znanja o Hananu, pevanje pesama o Hananu, radovanje mogućnosti da se uđe u Hanan, nije uvelo decu Izraelovu u vinograde i maslinjake Obećane zemlje. Ona je mogla zaista da im pripadne samo ako je zauzmu, ako ispune uslove, pokažu živu veru u Boga i prisvoje Njegova obećanja za sebe.“ – Ellen G. White, *The Youth's Instructor*, February 17, 1898.

„U Bibliji se nasledstvo spasenih naziva 'otadžbina' (Jevrejima 11,14-16; Čarnić). Tamo nebeski Pastir vodi svoje stado na izvore žive vode. Drvo života donosi svoje plodove svakoga meseca, a lišće toga drveta služi (za isceljenje) narodima. Tamo se nalaze i potoci koji ne presušuju, bistri kao kristal, a na njihovim obalama lelujavu drveće svojom senkom natkripljuje staze pripremljene za Gospodnje otkupljene. Tamo se široke ravnice produžuju u prekrasne brežuljke iza kojih Božje planine uzdižu svoje veličanstvene vrhove. Božji narod, koji je toliko vremena proveo kao putnik i došljak, naći će svoj dom na tim spokojnim proplancima i pored živih potoka.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 675 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razmislite o Obećanoj zemlji kao o simbolu izobilnog života koji je Hristos obećao svojim sledbenicima u stihu Jovan 10,10. Kako prednosti života u zemlji izobilja dočaravaju blagoslove spasenja?
2. Kakav odnos postoji između građanske pripadnosti nekoj zemlji i negovanja određenog načina života? Kako jedno utiče na drugo? Koje su implikacije građanske pripadnosti Božjem carstvu?
3. Kao ljudi, stalno se razočaravamo u tuđa obećanja, a ponekad i u obećanja koja dajemo sami sebi. Zašto Božjim obećanjima ipak možemo verovati?
4. Kako da obećanje o novoj zemlji učinimo delom svoje budućnosti na realan i konkretan način, čak i sada?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Korinćanima 10,1-13; Matej 2,15; Isus Navin 1,1-3; Dela 3,22-26; Jevrejima 3,7-4,11; 2. Korinćanima 10,3-5.

Tekst za pamćenje: „Ovo se pak sve događаше ugledi njima, a napisala se za nauku nama, na koje posljedak svijeta dođe“ (1. Korinćanima 10,11).

Čitajući Knjigu Isusa Navina, stiče se utisak da njen glavni lik upućuje na realnost koja je izvan njega i uveliko ga prevazilazi. Taj princip vidimo kroz celu Bibliju, kao što je zemlja Hanan, na primer, simbol naše neprolazne nade na novu zemlju. A naravno, i službe u zemaljskom svetilištu upućivale su na širu realnost: „Ali došavši Hristos, poglavar sveštениčki dobara koja će doći, kroz bolju i savršeniju skiniju, koja nije rukom građena, to jest, nije ovoga stvorenja“ (Jevrejima 9,11).

Ali postavlja se pitanje: U kom smislu Knjiga Isusa Navina upućuje na neko buduće ispunjenje? Kako možemo biti sigurni da je takvo tumačenje te knjige opravdano? Koji su to biblijski principi koji kontrolišu primenu Knjige Isusa Navina na novozavetne realnosti i događaje poslednjeg vremena?

Ove sedmice, bavićemo se principima biblijskog tumačenja u vezi sa tipologijom. Uočićemo da sama Biblija sadrži pokazatelje tipologije i proučiti u kom smislu život Isusa Navina pruža predsluku Mesijine službe i upućuje na simboliku ispunjenu u crkvi, kao i pri završetku ljudske istorije.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 6. decembar.*

BIBLIJSKA TIPOLOGIJA

Proučite sledeće stihove koji se odnose na tip i pokušajte da definišete šta je biblijska tipologija: Rimljanima 5,14; 1. Korinćanima 10,1-13; Jevrejima 8,5 i Jevrejima 9,23.

Ti biblijski stihovi koriste izraz „tip“ (grčki: *tipos*) i „antitip“ (grčki: *antitipos*) da bi ukazali na način na koji je novozavetni pisac definisao odnos između nekog starozavetnog teksta ili događaja i njegovog značenja u dane tog pisca ili u budućnosti.

Tipologija je poseban način predstavljanja pojedinih ličnosti, događaja i ustanova, koji pružaju predliku Isusa Hrista ili drugih evanđeoskih realnosti. Tip odgovara antitipu kao što kalup ili neka šuplja posuda odgovaraju obliku izvornog predmeta, mada taj potonji, antitip, potpunije izražava svrhu tipa. Dakle, biblijski tip je oblikovan prema božanskom obrascu koji je postojao konkretno, ili kao zamisao, u Božjem umu, i služi za oblikovanje budućih kopija (antitipova).

Ključno je razumeti da različiti novozavetni pisci nisu nasumično pripisivali tipološko značenje nekim starozavetnim tekstovima kako bi istakli određeni zaključak. Starozavetni tip je uvek potvrđivan u proročkim spisima pre nego što bi dostigao svoje antitipsko ispunjenje u Novom zavetu.

Pogledajte kako je David predstavljen u Starom, a kako u Novom zavetu. Koje pouke o tome kako tipologija funkcioniše možemo izvući iz tog primera?

a. David (Psalmi 22,1.14-18):

b. Novi David (Jeremija 23,5; Isaija 9,5.6; Isaija 11,1-5):

v. Antitipski David (Jovan 19,24):

Posmatrajući te tekstove, otkrivamo da nam sam Stari zavet pruža ključ za prepoznavanje i primenu tipova u Svetom pismu. Odnosno, novozavetni pisci, čije je jedino Sveto pismo bio Stari zavet, bili su Svetim Duhom pokrenuti da koriste starozavetne tipove kako bi otkrili „sadašnju istinu“ (2. Petrova 1,12), naročito u vezi sa Isusom Hristom i Njegovom službom.

TIP I ANTITIP

Tumači Biblije ne mogu proizvoljno da odlučuju o tome šta predstavlja biblijski tip, niti kako se taj konkretan tip ispunjava u Novom zavetu i šire. Sama Biblija pruža neke kontrolne mehanizme i principe u vezi sa primenom biblijske tipologije.

Štaviše, Novi zavet otkriva antitipsko ispunjenje tipa u tri različite faze: (1) u Hristovom životu (hristološko ispunjenje), (2) u iskustvu crkve (ekleziološko ispunjenje), i (3) na kraju vremena (eshatološko ispunjenje).

Te tipove i antitipove možemo naći svuda u Bibliji, i oni su veoma korisni, u smislu da upućuju čitaoca kako da razume Bibliju i istine kojima nas Božja Reč uči u vezi sa Isusom Hristom, spasenjem i konačnom nadom koju imamo.

Pogledajte sledeće starozavetne tipove: Izrael, Izlazak i svetište. Na koji način se svaki od njih ispunio u tri antitipske faze: hristološkoj, ekleziološkoj i eshatološkoj?

1. Izrael

a. Hristološka faza (Matej 2,15): _____

b. Ekleziološka faza (Galatima 6,16): _____

v. Eshatološka faza (Otkrivenje 7,4-8.14): _____

2. Izlazak

a. Hristološka faza (Matej 2,19-21): _____

b. Ekleziološka faza (2. Korinćanima 6,17): _____

v. Eshatološka faza (Otkrivenje 18,4): _____

3. Svetište

a. Hristološka faza (Jovan 1,14; Jovan 2,21; Matej 26,61): _____

b. Ekleziološka faza (1. Korinćanima 3,16.17; 2. Korinćanima 6,16): _____

v. Eshatološka faza (Otkrivenje 3,12; Otkrivenje 11,19; Otkrivenje 21,3; Otkrivenje 21,22): _____

„Budući da Sveto pismo ima jednog jedinog božanskog Autora, njegovi različiti delovi su međusobno usklađeni... Otuda, sva biblijska učenja moraju biti uzajamno povezana. Tumačenja pojedinačnih odlomaka moraju se uskladiti sa celinom onoga što Sveto pismo uči u vezi sa datom temom.“ – *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, str. 65.

Šta radite kada vam je, kao što se povremeno dešava, teško da razumete značenje određenog biblijskog odlomka?

ISUS NAVIN, TIP

U svetlu biblijske tipologije, kakav je značaj višestrukog paralelizma između života Mojsija i Isusa Navina? Videti sledeće tekstove: 2. Mojsijeva 3,1.2; Isus Navin 1,1-3; 4. Mojsijeva 13,1.2; Isus Navin 2,1; 2. Mojsijeva 3,5; Isus Navin 5,15.

Kao što smo otkrili već prve sedmice, Isus Navin je predstavljen kao novi Mojsije koji, u životu druge generacije, ponavlja najznačajnije korake preduzete u vreme Izlaska iz Egipta. Baš kao i Mojsije, i on je pozvan u službu prilikom ličnog susreta sa Gospodom. Pod vođstvom te dvojice ljudi, glas o Izraelu ulivao je strah među narodima. Mojsije je predvodio Izrael prilikom prelaska preko Crvenog mora, a Isus Navin tokom čudesnog prelaska preko Jordana. Obojici vođa je skrenuta pažnja na neophodnost obrezanja i važnost Pashe. Mana je počela da pada u vreme Mojsija, a prestala u vreme Isusa Navina. Obojici je bilo zapovedeno da izuju sandale. Podignuta ruka i jednog i drugog označavala je pobedu Izraela. Mojsije je dao uputstva o podeli zemlje i uspostavljanju gradova-utočišta. Isus Navin je postupio po tim uputstvima. Obojica su održali oproštajni govor i obnovili zavet za dobrobit naroda na kraju svoje službe.

Proučite sledeće tekstove: 5. Mojsijeva 18,15-19; 5. Mojsijeva 34,10-12; Jovan 1,21; Dela 3,22-26 i Dela 7,37. Ko je ispunio proročanstvo o proroku poput Mojsija? Kako se Isus Navin uklapa u tu sliku?

Život Isusa Navina bio je delimično ispunjenje tog Mojsijevog proročanstva (5. Mojsijeva 18,15.18). Međutim, to proročanstvo koje je sam Mojsije dao, još uvek nije bilo ispunjeno u svom punom smislu. To proročanstvo je, u krajnjem smislu, mogao da ostvari (ili ispuni) samo Mesija. On je blisko poznavao Oca (Jovan 1,14.18); On je bio istinit i istinito je otkrivao Boga (Luka 10,22; Jovan 14,6; Matej 22,16). Bog je zaista stavio svoje reči u Njegova usta (Jovan 14,24). Dakle, i život Mojsija i Isusa Navina postao je tip dolazećeg Mesije, Isusa Hrista.

Koliko je Isus Hristos suštinski bitan u vašem hodanju sa Gospodom? Zašto Isus Hristos i ono što je On učinio za vas, mora biti temelj čitavog vašeg hrišćanskog iskustva?

PRAVI ISUS NAVIN, ANTITIP

Priča o Isusu Navinu mora se sagledati kroz prizmu tipologije. Ratovi koje je Isus Navin vodio su istorijski događaji, koji čine ključni segment istorije Izraela. Cilj tih ratova bio je da se Izrael smesti u Obećanoj zemlji, gde su, na nasleđstvu koje im je dodeljeno, mogli da uživaju u miru, i da uspostave novo društvo zasnovano na principima Božjeg zakona.

Kasnije, starozavetni pisci poput Isaije prikazuju delo Mesije, koje se takođe sastoji od dodele „opusteloga nasleđstva“ svom narodu (Isaija 49,8), pri čemu se koristi ista terminologija koja je tako česta u Knjizi Isusa Navina. Kao što je zadatak Isusa Navina bio da razdeli zemlju Izraelcima, tako i Mesija, opisan kao novi Isus Navin, dodeljuje duhovno nasleđe novom Izraelu.

Čitajte tekst Jevrejima 3,7-4,11. Na koji način Novi zavet potvrđuje da je Isus Navin, novi Mojsije, i sam tip Isusa Hrista?

Novozavetni autori su mnoge aspekte službe Isusa Hrista predstavili u smislu delovanja Isusa Navina. Kao što je Isus Navin ušao u Hanan posle 40 godina u pustinji, tako je i „antitipski Isus Navin“, Hristos, otpočeo svoju zemaljsku službu posle 40 dana u pustinji (Matej 4,1-11; Luka 4,1-13), a svoju nebesku službu posle 40 dana u pustinji ove planete (Dela 1,3.9-11; Jevrejima 1,2).

Posle Isusovog krštenja u reci Jordan (što je bio Njegov „prelazak preko Jordana“ [Matej 3,13-17; Marko 1,9-11]), evanđelisti citiraju stihove Psalmi 2,7 i Isaija 42,1, iz mesijanskog psalma i pesme o Jahveovom Sluzi koji strada (Matej 3,17; Marko 1,11; Luka 3,22). Shodno tome, Isus je, preko svog krštenja, prikazan kao božanski ratnik koji će – tokom svog života verne službe i poslušnosti do same smrti – predvoditi Jahveove ratove protiv zlih sila. Njegov život i smrt na krstu doveli su do zbacivanja sotone i pobeđe nad našim duhovnim neprijateljima, pružili su duhovni odmor Njegovom narodu, i poslužili kao osnov za dodelu nasleđa iskupljenima (Efescima 4,8; Jevrejima 1,4; Jevrejima 9,15).

Šta znači naći „počinak“ u onome što je Hristos učinio za nas? To jest, kako možemo steći sigurnost u to da je Isus pobedio sotonu u našu korist?

ISUS NAVIN I MI

Isus Navin, kao tip, ide dalje od službe Isusa Hrista i nalazi svoje ispunjenje u životu crkve, Hristovog tela. U kom smislu ratovi koje je Izrael vodio pod Isusom Navinom nagoveštavaju duhovne borbe crkve? A u čemu se oni razlikuju? Videti sledeće tekstove: 1. Timotiju 1,18; 2. Timotiju 4,7; Efescima 6,10-12; 2. Korinćanima 10,3-5 i Dela 20,32.

Pisci Novog zaveta prepoznaju ekleziološko ispunjenje (preko crkve) tipologije u vezi sa Isusom Navinom. Članovi Hristovog tela, crkva, uključeni su u duhovni rat protiv zlih sila. Pa ipak, oni uživaju u spokoju po Božjoj blagodati (Jevrejima 4,9-11) i blagoslovima svog duhovnog nasleđa.

Šta nam sledeći stihovi govore o konačnom ispunjenju tipologije u vezi sa Isusom Navinom? 1. Petrova 1,4; Kološanima 3,24; Otkrivenje 20,9; Otkrivenje 21,3.

Konačno i potpuno ispunjenje tipologije u vezi sa Isusom Navinom biće postignuto prilikom drugog dolaska Isusa Hrista (apokaliptički/eshatološki aspekt).

Život Isusa Navina odražavao je Božji karakter u toj meri da su izvesni aspekti njegovog života poprimili proročki karakter, pružajući predsluku lika i dela Mesije.

Iz našeg ugla danas, Mesija je već došao. Njegovu službu ne treba predskazivati, ali još uvek imamo prednost da odražavamo Njegov karakter – tu slavu koju je Hristos čeznuo da podeli sa svojim učenicima (Jovan 17,22), i koju možemo zadobiti razmišljanjem o Njegovom karakteru (2. Korinćanima 3,18). Što više razmišljamo o Isusu, to više odražavamo lepotu Njegovog karaktera. To je od temeljne važnosti za ono ka čemu bi naše svakodnevno hodanje sa Hristom trebalo da vodi. To je razlog iz kog je vreme provedeno u Reči, svakog dana, toliko važno. To je takođe i razlog zašto bi trebalo da provodimo vreme baveći se Isusovim životom, karakterom i učenjima. Jer, mi se posmatranjem zaista menjamo.

Isus Navin, tip, pitao je Izraelce: „Dokle ćete oklijevati, te ne idete i uzmete zemlju koju vam je dao Gospod Bog otaca vaših?“ (Isus Navin 18,3). Na koji način bi Isus Hristos, njegov antitip, formulisao to pitanje danas?

ZA DALJE PROUČAVANJE

„Narod Hristovog vremena nije shvatio Njegovu misiju... Ljudska tradicija, izreke i proglosti sprečavali su ih da nauče pouke koje je Bog želeo da im prenese. Te izreke i tradicija postale su prepreka njihovom shvatanju i sprovođenju u život načela prave religije. Kada se u liku Isusa Hrista pojavila Stvarnost, oni u Njemu nisu prepoznali ispunjenje svih svojih simbola, sadržinu svih svojih senki. Odbacili su Original, i držali se svojih beskorisnih simbola i ceremonija. Božji Sin je došao, a oni su nastavili da traže znak Njegovog dolaska. Na poruku: 'Pokajte se, jer se približi carstvo nebesko', odgovarali su zahtevajući čudo (Matej 3,2)... Hristovo jevanđelje postalo im je kamen spoticanja zato što su zahtevali znake umesto Spasitelja. Očekivali su da Mesija dokaže svoja prava velikim osvajačkim delima, kojima bi svoju imperiju uspostavio na razvalinama zemaljskih carstava. Spasitelj je na ova očekivanja odgovorio pričom o sejaču. Carstvo nebesko trebalo je da pobedi, ne silom oružja, ne nasilnim nametanjem, već usađivanjem novog načela u ljudska srca.“ - Elen G. Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 34, 35 (original).

„Crkvi je potrebno više vernih Haleva i Isusa Navina, koji su spremni da prihvate večni život pod Božjim jednostavnim uslovom poslušnosti. Naše crkve vape za radnicima. Svet je naša njiva. Misionari su potrebni u gradovima i selima, čvršće uhvaćenim u okove idolopoklonstva nego što su to bili pagani sa Istoka, koji nikad nisu ugledali svetlost istine. Pravi misionarski duh napustio je crkve koje tako uzvišeno govore o svojoj veri. Njihova srca više ne gore ljubavlju prema dušama i željom da ih uvedu u Hristovo stado. Nama su potrebni revnosni radnici. Zar nema nikoga da odgovori na vapaj koji se čuje sa svih strana: 'Dođi... i pomoz nam?'“ - Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, tom 4, str. 156.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Kako vam biblijska tipologija pomaže da bolje razumete službu Isusa Hrista u vašu korist?
2. U kom pogledu je vaša duhovna borba slična osvajanju Hanana, a u čemu se razlikuje?
3. Razmišljajte o konačnom ispunjenju tipologije iz Knjige Isusa Navina. Kako nam slika jednog sveta bez bola, patnje i smrti daje realnu nadu u svakodnevnim životnim borbama?
4. Isus Navin je odražavao Božji karakter u toj meri da je pružao predsluku Hristove službe. Na koje praktične načine možete dopustiti Isusu da stvori potpuniji odraz svog karaktera u vama?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 22; Efescima 6,7; Jovan 7,24; 4. Mojsijeva 25; Priče 15,1; 1. Petrova 3,8.9.

Tekst za pamćenje: „Odgovor blag utišava gnjev, a riječ prijeka podiže srdnju“ (Priče 15,1).

Život u zajednici može povremeno da dovede do sporova i napestosti. To posebno važi za zajednicu kao što je crkva, gde ljudi različitih društvenih pozadina i položaja – koji su ponekad i odrasli u potpuno različitim kulturama – žive i rade zajedno sa zajedničkim ciljem.

Ove sedmice proučićemo 22. poglavlje Knjige Isusa Navina i izazov koji je nastao iz velikog nerazumevanja među narodom. Na početku knjige, Isus Navin je zapovedio nekim plemenima da pređu Jordan i učestvuju u osvajanju, zajedno sa plemenima sa zapadne strane Jordana (Isus Navin 1,12-18). Sada kad je zadatak obavljen, bili su slobodni da se vrate. Međutim, sa zapadne strane Jordana, oni su podigli oltar koji je izazvao zabrinutost među nekim plemenima.

Zašto je opasno donositi ishitrene zaključke o ponašanju drugih? Kako možemo negovati jedinstvo u crkvi? Zašto je važno imati na umu širi obim našeg poziva i ne dozvoliti da nam manje bitne pojedinosti odvuču pažnju? To su neka od pitanja kojima ćemo se baviti ove sedmice.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 13. decembar.*

POSVEĆENOST

Pročitajte tekst Isus Navin 22,1-8. Šta nam ti stihovi govore o posvećenosti pripadnika Ruvimovog, Gadovog i polovine Manasijinog plemena?

Isus Navin potvrđuje da su plemena s druge strane Jordana u potpunosti ispunila obaveze koje su postavili Mojsije i on sam, što je podrazumevalo značajnu posvećenost i žrtvu u zajedničkom interesu Izraela kao naroda. Borili su se zajedno sa svojom braćom „dugo vremena“, što je u stvari značilo šest do sedam godina (uporediti sa stihovima: Isus Navin 11,18; Isus Navin 14,10; 5. Mojsijeva 2,14). Njihove žene i deca ostali su kod kuće, sa istočne strane Jordana, ali su oni odlučili da se verno bore zajedno sa svojom braćom, suočavajući se sa opasnošću od povrede i smrti u ratu.

Ti stihovi posredno naglašavaju važnost jedinstva naroda i zemlje. Oni takođe pripremaju put za priču koja sledi, i koja se u krajnjoj liniji tiče jedinstva. Hoće li izraelska plemena ostati ujedinjena, uprkos jasnoj prirodnoj granici koju je Jordan formirao između njih? Hoće li dopustiti da geografija ostavi traga na njihovom identitetu kao naroda, ili će ih njihovo zajedničko bogoslužjenje jedinom Bogu održati kao Njegov izabrani narod, ujedinjen i jak pod Njegovim teokratskim vođstvom?

Isus Navin objašnjava na koji način je takva vernost bila jedino moguća – oni nisu služili svojim sunarodnicima, Izraelcima, već samom Jahveu, koji im je poverio tu misiju.

Isti princip nalazimo i u Novom zavetu. Apostol Pavle savetuje hrišćane da obavljaju svoju službu kao da rade za Boga a ne samo za ljude (vide ti: Efescima 6,7; Kološanima 3,23; 1. Solunjanima 2,4). Uostalom, koje više zvanje uopšte postoji od rada za Stvoritelja vasione?

U svakodnevnom životu često se srećemo sa izazovima i teškoćama koje lako mogu da nas obeshrabre i navedu da poželim da odustanemo od borbe. Tako je lako, ponekad, prepustiti se tome. Međutim, uvek se možemo pozvati na silu Gospoda koji obećava da će biti sa nama i osposobiti nas da učinimo to što od nas traži. Ako nam je naš uzvišeni poziv uvek pred očima, bićemo motivisani da idemo napred, uprkos neizbežnim izazovima i obeshrabrenjima koji su deo našeg postojanja, u našem palom stanju na ovom svetu.

Tekst Isus Navin 22,5.6 izveštava da se Isus Navin obratio plemenima na odlasku, pozivajući ih da ostanu verni Gospodu, a onda ih je blagoslovio. Kako bi se naši odnosi u crkvi promenili kada bismo se molili jedni za druge više nego što to sada činimo?

OPTUŽBE...

Pročitajte izveštaj o povratku plemena u tekstu Isus Navin 22,9-20. Koje optužbe su plemena sa zapadne strane Jordana iznela protiv onih na istočnoj strani? U kojoj meri su te optužbe bile utemeljene?

Za razliku od drugih mesta gde se plemena sa istočne strane Jordana nazivaju svojim uobičajenim imenom (Ruvimovo, Gadovo, itd.), ovde se koristi drugačiji izraz: „sinovi Ruvimovi“, „sinovi Gadovi“ i „polovina plemena Manasijina“, za razliku od „sinova Izrailjevijeh“ (Isus Navin 22,11), kao da je u pitanju različit entitet.

U ovom narativu se izraz „sav zbor sinova Izrailjevijeh“ odnosi samo na devet i po plemena sa zapadne strane Jordana, čime se naglašava razdor koji je nastao između te dve grupe. Zapravo, pitanje koje se nalazi u pozadini te priče jeste da li se plemena sa istočne strane reke mogu smatrati Izraelcima.

Očekivali bismo glatko razrešenje priče, međutim, do zategnutosti dolazi kada se saznaje da su plemena sa istočne strane podigla oltar na Jordanu. Sam tekst ovde ne nudi nikakav razlog za taj čin, niti opisuje svrhu tog oltara ili konkretne aktivnosti u vezi s njim. Nejasnoća u vezi sa značenjem tog oltara još više se povećava ako se prisetimo prvog prelaska preko Jordana, opisanog u 3. i 4. poglavlju, kada je ceo Izrael stao na obalu Jordana, kako bi prešao reku i ušao u Hanan. Ovde sada deo Izraela dolazi do obale Jordana, ali ovog puta da bi prešao reku u suprotnom smeru.

U oba slučaja, podignuta je struktura od kamenja. Prva je služila kao spomenik, dok je druga shvaćena kao neki impresivni oltar. Pitanje koje vam neizbežno dolazi na um glasi: „Šta to kamenje znači?“ (uporediti sa stihovima Isus Navin 4,6,22). Da li je taj oltar podignut radi prinošenja žrtava, ili je to samo spomenik? Da li su ta ostala plemena već krenula putem otpadništva?

Propuštanje da se posavetuju sa Isusom Navinom, Eleazarom i drugim plemenskim vođama stvorilo je prostor za nesporazum koji je mogao da dovede do strašnog sukoba.

Na šta Isus i Pavle misle kad nas opominju da ne osuđujemo druge? Pročitajte sledeće tekstove: Luka 6,37; Jovan 7,24; 1. Korinćanima 4,5. Zašto je tako lako doći do pogrešnih zaključaka u vezi sa motivima drugih?

PROGONJENI PROŠLOŠĆU

Pročitajte ponovo stihove Isus Navin 22,13-15, ali ovog puta u svetlu teksta 4. Mojsijeva 25. Zašto su Izraelci izabrali Finesa kao vođu delegacije za razgovor sa dva i po plemena?

Pre nego što su potpuno prihvatili glasine o nečemu što se moglo shvatiti kao proglašenje nezavisnosti, devet i po plemena, dva puta označenih kao „sinovi Izraelovi“, šalju delegaciju da razjasni namenu i značenje tog oltara. Delegaciju je predvodio Fines, sin Eleazara, prvosveštenika, koji je trebalo da ga nasledi posle njegove smrti (Isus Navin 24,33). Fines je već stekao određeni ugled kao sveštenik koji je okončao razvrat kod Velfegora (4. Mojsijeva 25).

„A kad to vidje Fines sin Eleazara sina Arona sveštenika, usta isred zbora i uze koplje u ruku; i uđe za čovjekom Izrailjcem u šator, i probode ih oboje, čovjeka Izrailjca i onu ženu, kroz trbuh, i presta pogibija među sinovima Izrailjevijem“ (4. Mojsijeva 25,7.8).

Fines je svakako imao određeni uticaj. Ostali izaslanici bili su predstavnici devet i po plemena sa zapadne obale Jordana, od kojih je svaki bio poglavar plemenske porodice (doslovno, „knez doma otačkoga“), unutar klanova u Izraelu.

Delegacija otpočinje optužbu za svetogrđe i pobunu zvaničnom proćkom formulom „ovako veli“. Razlika je, međutim, u tome što ovde ne govori Gospod, već „sav zbor Gospodnji“ (Isus Navin 22,16). Oni iznose optužbu za prestup (greh), izdaju i pobunu. Izraz korišćen za „greh“ ili „prestup“ je ista jevrejska reć kojom se opisuje Ahanov greh (Isus Navin 7,1), i koja se u Mojsijevim knjigama javlja više puta (na primer, 3. Mojsijeva 5,15; 3. Mojsijeva 6,2; 4. Mojsijeva 5,6.12). Primeri Ahana i Velfegora služe kao presedan: jedan za izdaju a drugi za pobunu. Oni su takođe izazvali strah kod devet i po plemena, da će čin neovlašćenog građenja oltara voditi u otpad, idolopoklonstvo i nemoral, što će navući Gospodnji gnev na ceo izraelski narod.

Svi imamo negativna iskustva iz prošlosti koja oblikuju način na koji ćemo se odnositi prema sličnim događajima u budućnosti. Kako nam Božja blagodat pomaže da tragedije iz naše prošlosti ne budu to što će određivati način na koji postupamo prema svojim bližnjima u sadašnjosti?

BLAG ODGOVOR

Pročitajte tekst Isus Navin 22,21-29 u svetlu stiha Priče 15,1. Šta možemo naučiti na osnovu odgovora plemena sa istočne strane Jordana?

Odgovor optuženih, podjednako direktan i snažan kao i optužba, i u tematskom i u strukturnom smislu čini srž ovog poglavlja. Do sada, ova plemena nisu odgovarala na optužbe, već su u tišini saslušali tvrdnje koje su iznete protiv njih. S obzirom na ozbiljnost optužbi, njihovo strpljenje može da posluži za primer, jer su pokazali pravo značenje izreke: „Odgovor blag utišava gnjev, a riječ prijeka podiže srdnju“ (Priče 15,1).

Uvodna rečenica odbrane počinje nizom božanskih imena pripisanih Izraelovom Bogu: El, Elohim, Jahve (Isus Navin 22,22). To se ponavlja dva-put sa sve jačom snagom, pretvarajući se u svečanu zakletvu s namerom da se otklone sve sumnje i lažne optužbe koje su skoro dovele do građanskog rata u Izraelu. Čvrsto su uvereni da Bog u potpunosti zna i razume situaciju, nadaju se da će i prisutna delegacija doći do istog zaključka. Dva i po plemena priznaju svoju odgovornost pred Gospodom i tako što pozivaju Gospoda da im se sam osveti (uporediti sa stihovima: 5. Mojsijeva 18,19; 1. Samuilova 20,16) ukoliko su zaista krivi.

Sledi iznenađujuće otkriće koje pokazuje, s jedne strane da je optužba neosnovana (oltar ne mora da služi samo kao mesto za prinošenje žrtava), a s druge strane obelodanjuje njihovu pravu motivaciju. Strah od odvajanja od Izraela, a ne otpadništvo, bio je pravi razlog za takav njihov postupak. Dakle, gradnja oltara nije bila dokaz otpadništva kao što se pretpostavljalo. Zapravo, reč je bila o nečemu potpuno suprotnom – oni su delovali u strahu Gospodnjem, baš kao i plemena sa zapadne obale Jordana. Dakle, pravi osnov izraelskog jedinstva nije geografija terena, niti fizički opseg njihovog nasleđa, već njihova duhovna vernost Gospodnjim zahtevima.

Iskrene namere plemena sa zapadne obale reke pokazale su se u njihovoj istinskoj radosti kada je utvrđena nevinost plemena sa istočne obale. Umesto da se osećaju poraženo argumentima svoje braće, oni pokazuju istinsku sreću zato što su se njihove sumnje pokazale kao pogrešne. Građanski rat u Izraelu je izbegnut i jedinstvo naroda je očuvano.

Kako se vi nosite sa lažnim optužbama? Navedite neke od principa na kojima zasnivate svoj stav. Za inspiraciju, pogledajte stihove Psalmi 37,3-6.34.37.

REŠAVANJE SUKOBA

Pročitajte tekst Isus Navin 22,30-34. Kako nam čitav taj događaj pruža neke uvide u vezi sa rešavanjem sukoba i načinima da se obezbedi jedinstvo crkve? (Uporedite sa tekstovima Psalmi 133; Jovan 17,20-23; 1. Petrova 3,8.9.)

Narativ 22. poglavlja Knjige Isusa Navina sadrži neke principe komunikacije koji se mogu primeniti na svakodnevne ljudske odnose u porodici, crkvi i društvenoj zajednici.

1. Kada stvari krenu po zlu, ili deluje da kreću po zlu, bolje je komunicirati nego potiskivati svoje primedbe dok sve ne eksplodira. Dobro je da Božji narod ne ostane ravnodušan kada se javi utisak da bi moglo doći do problema. Naravno, da su plemena s druge strane Jordana na početku objasnila s kojom namerom grade oltar, čitav problem se mogao izbeći.
2. Čak i kad smo uvereni u svoj sud, ne donosimo ishitrene zaključke. Plemena sa zapadne strane Jordana odmah su poverovala glasinama koje su stigle do njihovih ušiju i izvukla pogrešan zaključak da su plemena sa istočne strane već otpala od vere.
3. Razgovarajte o stvarnim ili zamišljenim problemima pre nego što postupite u skladu sa svojim zaključcima.
4. Budite spremni da podnesete žrtvu da biste postigli jedinstvo. Plemena sa zapadne strane Jordana bila su spremna da se odreknu dela teritorije koja im je dodeljena da bi se i ostala plemena tu smestila, u slučaju da je to što su se nalazili s druge strane reke bilo uzrok njihovog navodnog otpadništva.
5. Kada ste optuženi, s pravom ili ne, pružite blag odgovor koji odvrća gnev. Odgovaranje na optužbu protivoptužbom nikad ne vodi ka miru. Potrudite se da razumete pre nego da sami budete shvaćeni.
6. Radujte se i blagosiljajte Boga kada se mir ponovo uspostavi. Divno je videti da je glavni deo izraelske zajednice doživio iskrenu radost kad se saznalo za prave motive dva i po plemena. Nisu bili toliko ponosni na svoj sud da ne bi priznali da su pogrešili kad su ga doneli.

Međutim, da su plemena sa istočne obale Jordana zaista otpala od vere, narod Izraela bi ispunio zahteve zaveta. Jedinstvo nikad ne može biti razlog za razvodnjavanje istine ili odustajanje od biblijskih principa. Međutim, crkvena disciplina bi uvek trebalo da bude poslednje (a ne prvo) čemu se pribegava, tek ako svi pokušaji pomirenja i pružanja pastorske pomoći, zasnovane na Božjoj Reči, propadnu. Koliko bi drugačije izgledale naše crkve kad bi se ti jednostavni principi dosledno primenjivali!

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Podela Hanana“ str. 517–520 (original).

„Iako je važno, s jedne strane, izbeći svaku nemarnost u postupanju prema grehu, isto je tako važno, s druge strane, čuvati se grubih osuda i neosnovanih sumnjičenja...

Mudrost sinova Ruvimovih i njihovih prijatelja dostojna je podražavanja. Dok su se iskreno trudili da podrže razvoj istinske religioznosti, bili su pogrešno shvaćeni i surovo napadnuti, a ipak nisu negodovali. Strpljivo su saslušali optužbe svoje braće pre nego što su pokušali da se brane, a onda su pažljivo objasnili svoje pobude i dokazali svoju nevinost. Tako je prijateljski rešen problem koji je mogao imati ozbiljne posledice.

Oni koji su u pravu mogu sebi dozvoliti da ostanu smireni i puni obzira, čak i onda kada su izloženi lažnim optužbama. Bog zna pravo stanje onoga što su ljudi pogrešno shvatili i protumačili i zato Mu s poverenjem možemo predati svoj slučaj. On će isto tako sigurno

odbraniti one koji se oslone na Njega kao što je istražio Ahanovu krivicu. Oni koje pokreće Hristov duh biće ispunjeni ljubavlju koja je milo-krvna i dugo trpi.

Bog želi da među pripadnicima Njegovog naroda vladaju jedinstvo i bratska ljubav. Hristos se neposredno pre raspeća molio da Njegovi učeni ci budu jedno kao što je On jedno sa svojim Ocem, tako da i svet može verovati da ga je Bog poslao. Ova vrlo dirljiva, prekrasna molitva odnosi se na sve vekove, pa čak i na naše dane; jer je On rekao: 'Ne molim se pak samo za njih, nego i za one koji me uzvjeruju njihove riječi radi!' (Jovan 17,20) Iako ne smemo žrtvovati ni jedno jedino načelo istine, stanje jedinstva neprekidno mora biti naš cilj.“ – Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 519, 520 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Kako nam Pavlov savet: „Činite jedan drugoga većeg od sebe“ (Filibljanima 2,3) pomaže da izbegavamo zla nagađanja o našoj braći i sestrama?
2. Zašto nas naši neuspesi i greške iz prošlosti često navode da preterano reagujemo u određenim situacijama? Kako da prevaziđemo tu sklonost?
3. Razgovarajte o tome koliko je značajno saslušati tuđe mišljenje. Kako možemo razvijati kulturu slušanja u našoj crkvi? (Uporedite sa stihom Jakov 1,19.)
4. Živimo u društvu u kom zahtevi našeg poslovnog života, porodične odgovornosti, obaveze vezane za crkvu i druge dužnosti mogu delovati poražavajuće. Kako princip da sve činimo kao Gospodu može ne samo da nas učini odgovornijima, već i da nam donese duševni mir?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 21,43-45; 2. Timotiju 2,11-13; Isus Navin 23; Otkrivenje 14,10.19; 5. Mojsijeva 6,5.

Tekst za pamćenje: „Ništa ne izosta od svega dobra što bješe obre- kao Gospod domu Izrailjevu; sve se zbi“ (Isus Navin 21,45).

Kada se Džon F. Kenedi obratio Americi prilikom svoje inaugura- cije, 20. januara 1961, njegov govor se sastojao od samo 1.366 reči, ali je ostavio neizbrisiv trag na američki um. Ohrabrujući svoju zemlju da se usredsredi na svoje odgovornosti umesto na privilegije, rekao je: „Sa čistom savešću kao našom jedinom sigurnom nagradom, sa istorijom kao konačnim sudijom naših dela, krenimo dalje da vodimo zemlju koju volimo, tražeći Božji blagoslov i Njegovu pomoć, ali potpuno sve- sni da ovde na zemlji, Božje delo zapravo mora biti naše delo.“

Kada je Isus Navin, ostareli vođa Izraelaca, osetio da se bliži kraju svog života, odlučio je da se obrati narodu i njegovim vođama (Isus Navin 23 i 24). U 23. poglavlju fokus je više na budućnosti i na tome *kako* obožavati Boga: isključivo (to jest, Njega i nikog više). U 24. poglavlju Isus Navin nam daje pregled Božjih vernih dela u prošlosti, s ciljem da nas navede na odluku u vezi s tim *ko* jedini zaslužuje da bude obožavan: Jahve.

Ove sedmice, proučavaćemo zajedno prvi govor Isusa Navina, u kom se on osvrće unazad na pobeđe Izraela, ali u isto vreme utire put njegovom budućem uspehu.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 20. decembar.*

SVE SE ZBI

Kakvu sliku Boga nam pruža tekst Isus Navin 21,43-45? Kako se te reči mogu primeniti ne samo na Obećanu zemlju u istorijskom smislu, već i na realnost našeg spasenja (2. Timotiju 2,11-13)?

Ti stihovi predstavljaju vrhunac knjige i njen teološki rezime. Oni naglašavaju jednu od glavnih tema cele knjige: zavetnu vernost Jahvea koji drži svoja obećanja i ispunjava svoje zakletve. Taj kratki odeljak takođe sumira čitav sadržaj knjige do tog trenutka. Stih Isus Navin 21,43 govori o dodeli i naseljavanju zemlje (Isus Navin 13-21), dok se stih Isus Navin 21,44 osvrće na pobeđe zadobijene nad neprijateljima i stečenu vlast nad zemljom (Isus Navin 1-12). Čitava ta retrospektiva prikazuje se kroz prizmu Božje vernosti. Izraelci moraju uvek imati na umu da ne mogu zahtevati pobeđu nad svojim neprijateljima, niti zemlju kao svoje nasledstvo – osim na osnovu Božje vernosti Njegovoj zadatoj reči.

On je dao „*svu zemlju*“ (Isus Navin 21,43, italik dodat), predao im je u ruke „*sve neprijatelje njihove*“ (Isus Navin 21,44, italik dodat), i „*od svega dobra što bješe obrekao Gospod*“ (Isus Navin 21,44, italik dodat), „*sve se zbi*“ (Isus Navin 21,45, italik dodat). Ponovljena upotreba reči *kol*, „*sve*“, šest puta u tri stiha (Isus Navin 21,43-45), ponovo naglašava istinu da je zemlja dar od Jahvea, i da Izrael ne može pripisati sebi nikakve zasluge za to što je primio. Gospod je bio taj koji se zakleo da će im „*dati*“ zemlju, i koji im je „*predao*“ u ruke njihove neprijatelje.

Sav uspeh Izraela mora se pripisati isključivo Božjoj inicijativi i pouzdanosti. To se podjednako odnosi i na naše spasenje: „*Jer ste blagodaću spaseni kroz vjeru; i to nije od vas, dar je Božij. Ne od djela, da se niko ne pohvali*“ (Efescima 2,8.9).

Zaista, naglašavajući Božju vernost, Pavle takođe piše: „*Istinita je riječ: ako s njim umrijesmo, to ćemo s njim i oživjeti. Ako trpimo, s njim ćemo i carovati. Ako se odrečemo, i on će se nas odreći. Ako ne vjerujemo, on ostaje vjeran; jer se sam sebe ne može odreći*“ (2. Timotiju 2,11-13).

Kako nam Božja vernost u držanju obećanja uliva poverenje da nijedno od Njegovih obećanja za budućnost neće izneveriti? (Videti: 1. Korinćanima 10,13; 2. Korinćanima 1,18-20.)

ZNAK ZABRINUTOSTI

Slavni zaključak ovog odeljka (Isus Navin 21,43-45) podrazumeva da je ispunjen uslov u vidu poslušnosti. Uspeh se nikad ne sme uzimati zdravo za gotovo. On je uvek povezan sa poslušnošću Božjoj Reči. Dakle, dodela zemlje, osim što je znak Božje vernosti Izraelu (Nemija 9,8), ostavlja prostor za slobodan budući razvoj događaja, zasnovan na stavu Izraela. Hoće li Izrael biti u stanju da očuva to što je postignuto?

Pročitajte tekst Isus Navin 23,1-5. Na koje pojedinosti se Isus Navin posebno usredsređuje u svom uvodu?

Govor Isusa Navina prelazi sa starog i vremenitog govornika (što se dvaput naglašava) na njegove slušaoce koji će morati da sprovedu misiju koju im je Bog poverio. On opisuje kako je osvajanje te zemlje uopšte bilo moguće: Gospod se borio za njih. Iako su posle Izlaska, zbog svojih sumnji i neverstva, i sami morali da budu uključeni u ratovanje, Izraelci su tu zemlju uspeali da zasednu, ne zahvaljujući sopstvenoj vojnoj sili, već Božjoj intervenciji.

Bog je Izraelu dao mir i odmor od njegovih neprijatelja, ali su preostali neki narodi čiju je zemlju tek trebalo osvojiti. Za Izrael, pobeda nije neka već ostvarena, nepromenljiva realnost, već stalno oslanjanje u veri na Božju pomoć koja je uvek dostupna.

Koje sličnosti postoje između načina na koji su Izraelci osvojili Hanan pod vođstvom Isusa Navina i načina na koji hrišćani danas mogu da vode pobedonosan duhovni život? Pročitajte sledeće tekstove: Isus Navin 23,10; Kološanima 2,15; 2. Korinćanima 10,3-5; Efescima 6,11-18.

Pobede Izraelaca nisu se mogle pripisati njihovoj snazi i strategiji. Slično tome, duhovna pobeda nad grehom i iskušenjem obezbeđena je na osnovu žrtve i vaskrsenja Isusa Hrista, ali Božji narod danas mora neprestano da se oslanja na sveže zalihe Svetog Duha da bi živio pobedničkim životom.

I pored toliko predivnih obećanja koja imamo pred sobom, zašto nam je još uvek tako lako da grešimo?

JASNE GRANICE

Koristeći iste reči koje su njemu bile upućene na početku knjige (Isus Navin 1,7.8), Isus Navin izjavljuje da zadatak koji je pred Izraelom nije prvenstveno vojne prirode. On je pre svega duhovne prirode. On se tiče poslušnosti Božjoj volji, otkrivenoj u Tori.

Šta mislite, zašto je Isus Navin zauzeo tako čvrst stav kada je reč o odnosima Izraela sa okolnim narodima? (Isus Navin 23,6-8.12.13).

Opasnost s kojom se Izrael tu suočava nije pretnja od neprijateljstva preostalih naroda, već upravo rizik od njihovog prijateljstva. Njihovo oružje možda ne predstavlja neki naročit izazov za Izrael, ali njihova ideologija i vrednosti (ili kontravrednosti) mogu se pokazati štetnijim od bilo koje vojne sile. Isus Navin skreće pažnju vođama na ključnu činjenicu da je sukob u koji su umešani, pre i posle svega, duhovne prirode. Otuda, Izrael mora da sačuva svoj jedinstveni identitet.

Zabrana prizivanja imena nekog boga, zaklinjanja njime, i služenja ili klanjanja njemu ima veze sa idolopoklonstvom. Na drevnom Bliskom istoku, ime božanstva predstavljalo je njegovo/njeno prisustvo i silu. Prizivanje i pominjanje imena tuđih bogova prilikom svakodnevnih pozdrava ili poslovnih susreta podrazumevalo je priznanje njihovog autoriteta, i moglo je navesti Izraelce da potraže njihovu silu u vreme potrebe (uporediti sa stihovima Sudije 2,1-3.11-13).

Opasnost od sklapanja mešovitih brakova sa preostalim Hananejcima ogledala se u gubitku duhovne čistote Izraela. Namera s kojom je Isus Navin iznosio te opomene nije bila širenje rasne ili etničke čistote, već izbegavanje idolopoklonstva koje je moglo da dovede do duhovnog kraha Izraela. Solomonov slučaj je dramatičan primer žalosnih duhovnih posledica mešovitih brakova (1. O carevima 3,1; 1. O carevima 11,1-8). U Novom zavetu, hrišćani se otvoreno upozoravaju da ne ulaze u bračne veze sa neverujućima (2. Korinćanima 6,14), premda ih, u slučaju već postojećih brakova, Pavle ne savetuje da se razvedu, već ih poziva da vode uzoran hrišćanski život u nadi da će pridobiti svog supružnika za Gospoda (1. Korinćanima 7,12-16).

Upozorenje Isusa Navina protiv štetnih društvenih veza neizbežno dovodi do pitanja o hrišćanskom odnosu prema „svetu“. Kako možemo uspostaviti uravnotežen odnos sa društvom koje nas okružuje?

GNEV GOSPODNJI

Kako bi trebalo da protumačimo opise Božjeg gneva i Njegove retributivne pravde (odmazde) u Knjizi Isusa Navina (Isus Navin 23,15.16) i na drugim mestima u Svetom pismu? (Videti takođe: 4. Mojsijeva 11,33; 2. Dnevnika 36,16; Otkrivenje 14,10.19; Otkrivenje 15,1.)

Izrael je već iskusio Gospodnji gnev tokom lutanja kroz pustinju (4. Mojsijeva 11,33; 4. Mojsijeva 12,9), kao i u Obećanoj zemlji (Isus Navin 7,1), i bio potpuno svestan posledica provociranja Jahveovog gneva bezobzirnim kršenjem zaveta. Ovi stihovi (Isus Navin 23,15.16) predstavljaju vrhunac ozbiljnosti retorike Isusa Navina. Šokantno je čuti da bi Gospod mogao da uništi Izrael, jer se isti izraz prethodno odnosio na uništenje Hananejaca. Kao što su se verno ispunila Gospodnja obećanja u vezi sa blagoslovima nad Izraelom, isto će se tako sigurno ostvariti i zavetne kletve (3. Mojsijeva 26; 5. Mojsijeva 28) ako Izraelci odbace zavet. U svetlu oduzimanja zemlje i uništenja Hananejaca, ovi stihovi još jedanput dokazuju da je Jahve u krajnjoj liniji sudija cele planete. On objavljuje rat protiv greha, gde god da se on nalazi. Izrael nije bio posvećen, niti je stekao neke posebne zasluge svojim učešćem u svetom ratu, ništa više nego što su ih kasnije stekli paganski narodi, kada su postali sredstvo izvršenja Jahveovog suda nad izabranim narodom.

Izrael je imao mogućnost izbora da slavne izvesnosti svoje prošlosti pretvori u temelj za suočavanje sa budućnošću.

Na prvi pogled, stiče se utisak da je biblijsko učenje o Božjem gnevu nespojivo sa tvrdnjom da je Bog ljubav (Jovan 3,16; 1. Jovanova 4,8). Međutim, upravo u svetlu Božjeg gneva, biblijsko učenje o Božjoj ljubavi postaje još bitnije. Prvo, Biblija prikazuje Boga kao punog ljubavi, strpljivog, dugotrpeljivog i spremnog da oprostí (2. Mojsijeva 34,6; Mihej 7,18). Međutim, u kontekstu sveta pogođenog grehom, Gospodnji gnev predstavlja odgovor Njegove svetosti i pravednosti pri suočavanju sa grehom i zlom. Njegov gnev nikada nije neka emotivna, osvetoljibiva, nepredvidiva i preterana reakcija. Novi zavet uči da je Hristos postao greh za nas (2. Korinćanima 5,21), i da smo Njegovom smrću pomireni sa Bogom (Rimljanima 5,10). Niko ko veruje u Njega neće morati da se suoči sa Božjim gnevom (Jovan 3,36; Efescima 2,3; 1. Solunjanima 1,10). Pojam Božjeg gneva prikazuje Boga kao pravednog sudiju cele vasione i Onoga ko podupire delo pravde (Psalmi 7,11; Psalmi 50,6; 2. Timotiju 4,8).

DRŽITE SE BOGA

Jedini način na koji će Izrael biti u stanju da izbegne iskušenje idopoklonstva i Božji gnev, nije stalno podsećanje na „ono što se ne sme“ u okviru zaveta, već negovanje svesne i dosledne odanosti Gospodu. Isti glagol, „prionuti, prilepiti se“ uz Gospoda (videti stih 5. Mojsijeva 4,4), upotrebljen je za opis bračnog zaveta između muža i žene (1. Mojsijeva 2,24), i Rutine odanosti Nojemini (Ruta 1,14). Važno je napomenuti da je, prema proceni Isusa Navina, takva vernost obeležavala Izrael kao narod „do danas“. Na nesreću, ista tvrdnja neće važiti za kasnije periode izraelske istorije, kao što Knjiga o sudijama nažalost pokazuje (Sudije 2,2.11; Sudije 3,7.12; Sudije 4,1; itd.)

Isus Navin poziva Izrael da voli Gospoda, svog Boga (Isus Navin 23,11; uporediti sa stihom 5. Mojsijeva 6,5). Međutim, ljubav se ne može nametnuti. U suprotnom, ona bi prestala da bude to što u suštini jeste. Pa ipak, u kom smislu se ljubav ipak može naredbom zahtevati?

Da bi Izraelci trajno uživali u blagoslovima zaveta, moraće da ostanu verni Bogu. Jevrejski tekst je na tom mestu izuzetno emotivan: „Budite veoma pažljivi duše svoje radi.“ Reč *’ahaba*, „ljubav“, može da se odnosi na širok opseg ljudskih naklonosti, uključujući prijateljsku vezanost, seksualnu intimnost, majčinsku nežnost, romantičnu ljubav i odanost Bogu. Ako ljubav prema Bogu shvatimo kao svesno predanje i posvećenost Njemu, onda se ona može narediti, a da se ne naruši njena prava priroda (uporediti sa stihom Jovan 13,34). Božja namera je uvek bila da poslušnost Njegovim zapovestima proističe iz ličnog odnosa sa Njim (2. Mojsijeva 19,4 [„I doveo /sam/ vas k sebi“], 5. Mojsijeva 6,5; uporedite sa stihom Matej 22,37), da se zasniva na onome što je On učinio za njih u svojoj velikoj milosti i ljubavi.

Zapovest da volimo Boga izražava takođe obostranu, mada ne i sime-tričnu, prirodu božanske ljubavi. Bog želi da uđe u prisan, lični odnos sa svakom osobom koja Mu uzvraća ljubav. Dakle, Božja sveopšta ljubav prema svima predstavlja okvir za ispoljavanje naše dragovoljne, uzajamne ljubavi.

Isus je dao novu zapovest svojim učenicima. U kom smislu je ta zapovest bila nova a i stara u isto vreme? Pročitajte sledeće stihove: Jovan 13,34; Jovan 15,17 i 1. Jovanova 3,11; uporedite sa stihom 3. Mojsijeva 19,18.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Poslednje reči Isusa Navina“, str. 521, 522 (original).

„Sotona mnoge vara svojom ubedljivom teorijom da je Božja ljubav prema pripadnicima Njegovog naroda tako velika da će On naći neki izgovor za svaki njihov greh. Sotona tvrdi da božanske pretnje, izrečene u Njegovoj reči, treba da odigraju određenu ulogu u uzdizanju načela Njegove moralne vladavine, ali da se nikada neće doslovno ispuniti. Međutim, u svim postupcima prema svojim stvorenjima Bog se držao načela pravednosti i otkrivao pravu prirodu greha, pokazujući da su beda i smrt njegove neizbežne posledice. Bezuslovnog praštanja greha nikada nije bilo, niti će ga ikada biti. Takvo praštanje značilo bi odbacivanje načela pravednosti, na kojima se temelji Božja vladavina. To bi izazvalo zgražanje bezgrešnih svetova u svemiru. Bog je otvoreno izneo posledice greha i ako te opomene nisu bile istinite, kako možemo biti sigurni da su i Njegova obećanja istinita, da će se zaista ispuniti? Takozvana dobrota koja bi potisnula pravednost, ne bi ni bila dobrota, već slabost.

Bog je Davalac života. Od samog početka, svi Njegovi zakoni donosili su život. Međutim, greh je provalio u poredak, koji je Bog uspostavio, i uneo nered. Sve dok greh bude postojao, patnje i smrt biće neizbežne pojave. Samo zato što je Otkupitelj umesto nas preuzeo prokletstvo greha, čovek može da se nada da će, kao jedinka, izbeći njegove užasne posledice.“ – Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 522 (original).

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Osvrnite se na dokaze Božje vernosti u svom životu. Na šta možete ukazati? U isto vreme, kako reagujete kada stvari ne idu onako kako ste se nadali i u smeru u kom ste se molili, ili kad vaše pozivanje na obećanja naiđe na ćutnju?
2. Razgovarajte o biblijskom učenju o Božjem gnevu. Kako biste Gospodnji gnev predstavili kao deo dobre vesti?
3. Koje principe i zaključke možemo izvući iz pouke za ovu sedmicu kada je reč o druženju sa neverujućima? Kako da održimo ravnotežu između posedovanja jasnih granica, u smislu naših principa i praksi, i istovremenog mešanja sa ljudima da bismo im služili i brinuli o njihovoj dobrobiti?
4. Koje su neke od prepreka koje vas sprečavaju da prionete za Gospoda svim svojim srcem?

IZABERITE DANAS!

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Isus Navin 24; 1. Mojsijeva 12,7; 5. Mojsijeva 17,19; 5. Mojsijeva 5,6; 1. O carevima 11,2.4.9; 2. Timotiju 4,7.8.

Tekst za pamćenje: „Ako li vam nije drago služiti Gospodu, izberite sebi danas kome ćete služiti... a ja i dom moj služićemo Gospodu“ (Isus Navin 24,15).

Poslednje poglavlje Knjige Isusa Navina smešteno je u kontekst ceremonije obnove zaveta, ovog puta sprovedene od strane ostarelog vođe Izraela. Mada nije u pitanju sam zavet, već izveštaj o ceremoniji obnove zaveta, ovo poglavlje ima sve elemente drevnih bliskoistočnih sporazuma o suverenitetu (između suverena i vazala, odnosno gospodara i podanika), kao što su: (1) preambula u kojoj se utvrđuje identitet suverena, inicijatora zaveta; (2) istorijski uvod, koji opisuje odnos između suverenog vladara i vazala; (3) odredbe zaveta prema kojima se od vazala traži da pokaže potpunu odanost prema suverenu, koja se zasniva na zahvalnosti i motivisana je zahvalnošću; (4) blagoslovi za poslušnost i kletve (kazne) u slučaju kršenja zaveta; (5) svedoci zavetovanja vazala; (6) odlaganje dokumenta radi budućeg čitanja; i (7) zvanična potvrda zaveta.

Isus Navin se bliži kraju svog života, a nikakve zamene još nema na vidiku. U tim okolnostima, obnova zaveta predstavlja podsetnik Izraelu da je njihov car sam Jahve i da će, ako Mu ostanu verni, uživati Njegovu zaštitu. Izraelu nije potreban ljudski vladar. Kao teokratski narod, oni uvek moraju imati na umu da je Gospod njihov jedini car.

* *Proučite pouku za ovu sedmicu da biste se pripremili za subotu, 27. decembar.*

VI STE BILI TAMO!

„Potom sabra Isus sva plemena Izrailjeva u Sihem, i sazva starješine Izrailjeve i poglavare njegove i sudije njegove i upravitelje njegove, i stadoše pred Bogom“ (Isus Navin 24,1).

Sihem je bio mesto gde je Avram podigao oltar po svom dolasku u zemlju, i gde mu je Bog prvi put dao obećanje o zemlji (1. Mojsijeva 12,7). A sada, kad su obećanja data Avramu ispunjena, Izrael obnavlja zavet sa Bogom na istom mestu gde je prvo obećanje bilo prvi put dato. Isus Navin upućuje poziv koji podseća na Jakovljeve reči: „Povrzite dakle bogove tuđe što su među vama“ (Isus Navin 24,23; uporedite sa tekstom 1. Mojsijeva 35,2-4). Geografski element tog događaja i sam po sebi prenosi poziv da se pokaže nepodeljena odanost Gospodu, i da se odbace svi drugi „bogovi“.

Pročitajte tekst Isus Navin 24,2-13. Na šta je stavljen glavni naglasak u Božjoj poruci Izraelu?

Bog je glavni subjekat u tom osvrtu na prošlost: Ja „uzeh“ i „dadoh“ i „poslah“ i „mučih“ i „učinih“ i „izvedoh vas“ i „izbavih vas“, itd. Izrael nije glavni protagonist tog narativa, već njegov objekat. Bog je taj koji je stvorio Izrael. Da se Bog nije umešao u Avramov život, i oni bi služili istim idolima. Postojanje Izraela kao naroda nije zasluga bilo kog od njegovih predaka, već isključivo delo Božje blagodati. Dakle, činjenica da su se Izraelci naselili u toj zemlji nije povod za hvalisanje, već upravo razlog zašto bi trebalo da služe Bogu.

U Gospodnjem govoru pet puta se prelazi sa „vi“ na „oni“ (očevi) i obrnuto. Očevi i ova generacija u Sihemu posmatraju se kao jedno. Isus Navin nastoji da pokaže ono što je Mojsije, u stihu 5. Mojsijeva 5,3, već potvrdio – da Gospod nije uspostavio zavet samo sa očevima, već i sa svima koji su bili prisutni u trenutku kada je Isus Navin to govorio. To veliko mnoštvo koje je sad stajalo tamo nije doživelo Izlazak. Nisu „svi“ oni bili kod Horiva. Pa ipak, Isus Navin kaže da su svi oni bili tamo. Ukratko, pouke iz prošlosti moraju se usvojiti u svakoj novoj generaciji. Jer, Bog koji je delovao u korist predaka u prošlosti, spreman je da deluje u korist sadašnje generacije.

Na koje načine mi, kao crkva, možemo steći jači osećaj zajedničke odgovornosti, to jest, prihvatiti ideju da ono što činimo kao pojedinci utiče i na sve ostale u crkvi?

VERNO I ISTINITO

Šta Isus Navin poziva Izraelce da čine? (Isus Navin 24,14,15). Šta znači služiti Gospodu verno i istinito?

Poziv Isusa Navina jasno izražava činjenicu da je Izrael trebalo da odluči da li će, kroz poslušnost svom Tvorcu, sačuvati svoju jedinstvenost i živeti u zemlji, ili će se vratiti na to da bude jedan od mnogih idolopokloničkih naroda, bez jasnog identiteta, svrhe i misije. Izbor je na njima.

Poziv Isusa Navina je dvostruk: Izrael bi trebalo da se boji Gospoda i da Mu služi „verno i istinito“. Bojati se Gospoda ne znači živeti u stalnoj zebnji i emotivnoj nesigurnosti. To se pre odnosi na strahopoštovanje koje proističe iz uviđanja Božje nezamislive veličine, svetosti i bezgraničnosti s jedne strane, i naše malenosti, grešnosti i ograničenosti s druge. Strah Gospodnji je stalna svesnost o važnosti Njegovih zahteva, spoznaja da On nije samo naš nebeski Otac, već i naš božanski Car. Takva svesnost vodi ka životu poslušnosti Bogu (3. Mojsijeva 19,14; 3. Mojsijeva 25,17; 5. Mojsijeva 17,19; 2. O carevima 17,34). Dok „strah“ opisuje unutrašnji stav koji mora da odlikuje Izraelce, praktičan ishod strahopoštovanja prema Bogu je služba.

Služba koja se zahteva od Izraela karakteriše se sa dve jevrejske reči: „verno“ i „istinito“. Prvi izraz (*tamim*) uglavnom se koristi kao pridev kojim se opisuje savršenstvo žrtvene životinje. Drugi izraz koji opisuje Izraelovu službu je „istina“ ili „vernost“ (jevrejski: *emet*). Taj izraz uglavnom označava postojanost i stabilnost. Obično se odnosi na Boga, čiji je karakter suštinski obeležen vernošću koja se ispoljila prema Izraelu.

Verna osoba je neko ko je pouzdan i dostojan poverenja. U osnovi, Isus Navin traži od Izraela da pokaže istu odanost Bogu kakvu je Bog pokazao prema svom narodu tokom njihove istorije. To nije samo spoljašnje poverenje Njegovim zahtevima, već ono što izvire iz nepodeljene unutrašnje doslednosti srca. Njihov život trebalo bi da odražava zahvalnost Bogu za ono što je On učinio za njih. U osnovi, to je način na koji bi i mi danas trebalo da se odnosimo prema Isusu.

Šta za vas znači služiti Gospodu „verno“ i „istinito“? Koji su to ometajući faktori u vašem životu koji vas sprečavaju da pokažete potpunu privrženost Bogu?

SLOBODNI DA SLUŽE

Kao istiniti i verni vođa, Isus Navin poštuje slobodnu volju svog naroda i želi da Izrael služi Gospodu po sopstvenom izboru, a ne pod prinudom. Upravo to je smisao namerne upotrebe glagola „izabrati“ (videti stih Isus Navin 24,22). U drugim odlomcima izraz *bakhar*, „izabrati“, opisuje Jahveov izbor Izraela (5. Mojsijeva 7,6.7; 5. Mojsijeva 10,15; 5. Mojsijeva 14,2). Izrael ima slobodu da kaže „ne“ Jahveu čak i nakon što je od Boga izabran, premda bi to bilo besmisleno i apsurdno. Izrael može da kaže „da“ Bogu i da nastavi da živi, ili da Mu okrene leđa i prestane da postoji.

Kakav je bio odgovor Izraela na poziv Isusa Navina? (Isus Navin 24,16-18). Zašto je, po vašem mišljenju, Isus Navin reagovao na njihov odgovor tako kao što jeste? (Isus Navin 24,19-21).

Svojim kategorično pozitivnim odgovorom, Izraelci priznaju da je Bog patrijaraha i njihovih otaca sada i „Bog *naš*“ (Isus Navin 24,17.18), kome su spremni da služe sa nepodeljenom odanošću. Nakon takve nesumnjive potvrde njihove odanosti, očekivali bismo reči pohvale i ohrabrenja od strane Isusa Navina. Međutim, to ovde nije slučaj. Dijalog između njega i naroda poprima radikalnan zaokret u kom Isus Navin naizgled igra ulogu đavoljeg advokata. On prelazi sa govora o Božjem blagotvornom providenju u prošlosti na pretnju Izraelcima slikom Boga kome nije lako služiti.

Isusu Navinu bila je dobro poznata nepostojanost pripadnika prve generacije, koji su sličnim rečima obećali da će slušati Boga (2. Mojsijeva 19,8; 2. Mojsijeva 24,3; 5. Mojsijeva 5,27), ali su zaboravili svoja obećanja dok su im te reči još uvek bile na usnama (2. Mojsijeva 32). Zato, Isus Navin želi da, putem takve retorike, ukaže Izraelcima na nekoliko pojedinosti. *Prvo*, odluka da se služi Bogu je ozbiljna stvar. Ona će morati da oblikuje ceo narod prema Božjem otkrivenju. Blagoslovi težnje ka tom cilju su očigledni, ali se posledice neposlušnosti takođe moraju u potpunosti razumeti. Oproštenje greha nije neotuđivo pravo čovečanstva, već čudo Božje blagodati.

Drugo, odluka Izraelaca da služe Bogu mora biti njihova sopstvena odluka, a ne nešto što im je nametnuo vođa, pa čak ni Isus Navin.

Treće, Izrael mora da shvati da ljudi ne mogu služiti Bogu sopstvenom snagom. Služenje Bogu ne postiže se mehaničkim pridržavanjem odredbi zaveta, već ličnim odnosom sa Gospodom koji spasava (uporediti sa stihovima: 2. Mojsijeva 20,1.2; 5. Mojsijeva 5,6.7).

OPASNOSTI IDOLOPOKLONSTVA

Pročitajte tekst Isus Navin 24,22-24. Zašto je bilo potrebno da Isus Navin ponovi svoj poziv Izraelcima da se oslobode svojih idola?

Pretnja koju predstavlja idolopoklonstvo nije teoretske prirode. Ranije, u ravninama Moava, u sličnom kontekstu, Mojsije je pozvao narod na istu odluku (5. Mojsijeva 30,19.20). Bogovi o kojima je reč nisu oni iz Egipta niti oni preko reke, već oni koji se nalaze „među njima“. Zato Isus Navin moli pripadnike svog naroda da priklone svoja srca Gospodu. Jevrejski izraz koji je tu upotrebljen, *natah*, znači „istegnuti se“, „saviti se“. On opisuje Boga od koga se očekuje da se sagne i sluša molitve (2. O carevima 19,16; Psalmi 31,2.3; Danilo 9,18), a to je takođe i stav koji su proroci kasnije zahtevali od Izraela (Isaija 55,3; Jeremija 7,24). On je upotrebljen da ukaže na Solomonov otpad kada je njegovo srce prionulo za tuđe bogove (1. O carevima 11,2.4.9). Grešno ljudsko srce nema prirodnu sklonost da se povije i sluša Božji glas. Potrebna je svesna odluka s naše strane da bismo ga usmerili ka ispunjavanju Božje volje.

Odgovor Izraelaca doslovno glasi: „Slušaćemo Božji glas.“ Taj izraz naglašava relacioni (odnosni) aspekt poslušnosti. Od Izraela se ne traži da rutinski sledi neka beživotna pravila. Zavet se odnosi na živi odnos sa Gospodom, koji se ne može u potpunosti izraziti pukim propisima. Religija Izraela nikad nije trebalo da bude legalistička, već da predstavlja stalni razgovor u veri i ljubavi sa svetim i milostivim Spasiteljem.

Čak i nakon trostrukog obećanja naroda da će služiti Gospodu, što podrazumeva, kao što je Isus Navin zapovedio, uklanjanje stranih bogova između njih, nema izveštaja da se to zaista i dogodilo. U celoj toj knjizi, postalo je uobičajeno da se izveštava o ispunjenju zapovesti Isusa Navina (ili Mojsija) kao o primeru poslušnosti. Nedostatak takvog izveštaja sada na kraju knjige, ostavlja poziv Isusa Navina otvorenim. Glavni poziv knjige - da se služi Gospodu - nije namenjen samo generaciji Isusa Navina, već i svakoj novoj generaciji Božjeg naroda koja će čitati ili slušati tu poruku.

Koliko često ste obećali Gospodu da ćete učiniti nešto, a ipak niste? Zašto niste? Šta vam vaš odgovor govori o blagodatima?

DOBAR ZAVRŠETAK

Pročitajte završne reči o Isusu Navinu koje je zapisao neki nadahnuti pisar (Isus Navin 24,29-33). U kom smislu te reči, ne samo što se osvrću na prošlost nego upućuju i na budućnost?

U epilogu, u kom izveštava o smrti Isusa Navina i Eleazara, prvosenika, autor dovodi ovu knjigu do otrežnjujućeg završetka. Osvrćući se u isto vreme na sahranu Isusa Navina, sahranu Eleazara i pokopavanje Josifovih kostiju, on stvara kontrast između života izvan zemlje i početka života u zemlji. Više nema potrebe za lutanjem. Zemni ostaci vođa ne moraju se nositi sa sobom. Patrijarsi su sahranili svoje rođake u pećini (1. Mojsijeva 23,13,19; 1. Mojsijeva 25,9. 10), u polju kupljenom u Sihemu (1. Mojsijeva 33,19). Sada narod sahranjuje svoje vođe na tlu sopstvenog nasleđa, što im daje osećaj trajnosti. Obećanja data patrijarsima ispunjena su. Jahveova vernost predstavlja tu istorijsku nit koja povezuje potomstvo Izraela sa njegovom sadašnjošću i budućnošću.

Završni paragrafi knjige, kao što povezuju ceo njen narativ sa širom pričom iz prošlosti, tako upućuju i na budućnost. Bivši nadbiskup Kantarberija, lord Džordž Keri, u glavnom govoru održanom u crkvi Svetog Trojstva u Šrusberiju, izjavio je da je Anglikanska crkva „samo jednu generaciju daleko od izumiranja“.

Zapravo, crkva je uvek samo jednu generaciju daleko od izumiranja, a tako je bilo i sa starozavetnim Božjim narodom. Jedno veliko poglavlje u istoriji Izraela došlo je do kraja. Njegova sudbina sada zavisi od vrste odgovora koje će davati na mnoga pitanja koja se tiču budućnosti. Hoće li Izrael biti odan Gospodu? Hoće li biti u stanju da nastavi nedovršeni zadatak zaposedanja cele zemlje? Da li će Izraelci uspeti da se drže Jahvea i da se ne upliću u obožavanje idola? Generacija pod vođstvom Isusa Navina bila je verna Gospodu, ali hoće li i sledeća generacija očuvati isti duhovni pravac koji je zacrtao njihov veliki vođa? Svaka naredna generacija Božjeg naroda, čitajući Knjigu Isusa Navina, mora da se suoči sa istim pitanjima. Njihov uspeh zavisiće od vrste odgovora koje budu davali u svom svakodnevnom životu, i od toga kako se budu odnosili prema istinama koje su nasledili.

Isus Navin, poput Pavla, „dobar rat ratova“ (2. Timotiju 4,7). Šta je predstavljalo ključ uspeha Isusa Navina? Koje odluke vi treba da donesete danas, da biste svoj životni put završili sa istom sigurnošću u spasenje?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt čitajte poglavlje pod naslovom „Poslednje reči Isusa Navina“, str. 522–524 (original).

„Među mnoštvom ljudi koji su izašli iz Egipta bilo je dosta onih koji su obožavali idole, a moć navike je takva da se ta praksa tajno nastavila, u izvesnoj meri, čak i posle naseljavanja u Hananu. Isus Navin je bio svestan tog zla među Izraelcima, i jasno je uočio opasnosti koje bi iz toga mogle da proizađu. Žarko je želeo da vidi temeljnu reformu među jevrejskim mnoštvom. Znao je da će narod, ukoliko ne zauzme odlučan stav da svim srcem služi Gospodu, nastaviti sve više da se odvaja od Njega... Dok je deo jevrejskog mnoštva duhom služio Bogu, mnogi su bili puki formalisti. Nikakav žar niti revnost nisu karakterisali njihovu službu. Neki su bili idolopoklonici u srcu, ali su se stideli da to priznaju.“ — Ellen G. White, *Signs of the Times*, May 19, 1881.

„Taj svečani zavet bio je zabeležen u knjizi zakona, da bi se sačuvao u punoj svetosti. Zatim je Isus Navin postavio veliki kamen ispod hrasta u blizini Gospodnjeg svetilišta. I reče Isus svemu narodu: evo, kamen ovaj neka vam bude svjedočanstvo; jer je čuo sve riječi Gospodnje, koje nam je govorio; i neka vam bude svjedočanstvo da ne biste slagali Bogu svojemu’ (Isus Navin 24,27). Ovde Isus Navin otvoreno izjavljuje da njegova uputstva i opomene narodu nisu bili njegove sopstvene reči, već reči samog Boga. Taj veliki kamen će stajati kao svedok narednim generacijama o događaju u čiji je spomen podignut, i svedočiće protiv naroda ukoliko ikad ponovo padne u idolopoklonstvo.“ — Ellen G. White, *Signs of the Times*, May 26, 1881.

PITANJA ZA RAZGOVOR:

1. Razgovarajte o značenju izraza: „[Gospod] je svet Bog, Bog revnitelj (ljubomoran)“ (Isus Navin 24,19). U kom smislu je On ljubomoran Bog?
2. Na koji način je naša ljubav prema Bogu povezana sa slobodom izbora koju nam On daje? Odnosno, možemo li zaista voleti ako nismo zaista slobodni? Može li prava ljubav ikad biti nametnuta? Ako ne može, zašto?
3. Na koje praktične načine vođe crkve danas mogu da prenesu baklju sledećoj generaciji?
4. Razmislite o životu Isusa Navina i o zaključku da su tokom celog njegovog života Izraelci služili Gospodu. Kakav zaključak biste voleli da ljudi izvuku o vašem životu?

OKTOBAR

IDITE I ROD RODITE

Božji glasnici

1. S Jovan 15,16. Postaviv vas
2. Č 2. Korinćanima 6,1. Mi smo Njegovi saradnici
3. P Jovan 17,18. Božji glasnici
4. S Isaija 58,10. Bog upravlja našom službom

Mi smo Božji pomoćnici

5. N Matej 5,16. Neka se svetli vaše videlo
6. P Propovednik 11,1. Bacite hleb svoj povrh vode
7. U 1. Korinćanima 3,9. Mi smo Božji pomoćnici
8. S 2. Korinćanima 8,12. Dobra volja
9. Č Kološanima 3,23.24. Služba od srca
10. P Psalam 126,6. Iskren duh
11. S 1. Korinćanima 7,24. Postojanost u službi

Hristov primer

12. N Matej 10,42. Jednostavnost
13. P Rimljanima 1,16. Hrabrost
14. U Efescima 6,16.17. Božje oružje
15. S Jovan 4,34. Hristov primer
16. Č Matej 20,28. Sin Čovečiji dožao je da služi
17. P Dela 20,35. Sve sam vam pokazao
18. S Isaija 61,1. Hristov rad

Propovedajte Reč

19. N Isaija 61,2. Hristov posao je naš posao
20. P Isaija 53,11. Mnoge će opravdati
21. U Marko 2,17. Hristos je došao da pozove grešnike
22. S Matej 28,19. Idite, dakle
23. Č 2. Timotiju 4,2. Propovedajte Reč
24. P Jovan 4,35. Pogledajte polja
25. S Joilo 1,3. Govorite svojoj deci

Bog je uz svoje slugе

26. N Jeremija 1,7. Idite bez straha
27. P 2. Timotiju 4,7. Pavle je održao veru
28. U Dela 10,38. Isus je išao čineći dobro
29. S 2. Korinćanima 5,14. Božja ljubav je obećana
30. Č Isus Navin 1,9. Bog je uz svoje slugе
31. P Danilo 12,3. Radnici će se sijati kao zvezde

NOVEMBAR

ON SE STARA O NAMA

- 1. S** Isaija 43,2. **On će biti s nama**
On će biti s nama
- 2. N** Isaija 43,3. **On je naš Spasitelj**
Moj otkup je plaćen
- 3. P** Isaija 43,6. On će tražiti svoje
- 4. U** Isaija 43,11. On je naš Spasitelj
- 5. S** Jevrejima 12,6. On ukorava one koje ljubi
- 6. Č** Psalam 94,12. Božje poučavanje je blagoslov
- 7. P** Isaija 1,25. On će sažeti tvoje troske
- 8. S** Otkrivenje 3,19. On ukorava
- 9. N** 1. Petrova 5,7. **On je naš štit i mač**
On se brine o meni
- 10. P** Psalam 94,14. On te neće odbaciti
- 11. U** Psalam 91,11. On šalje anđele čuvare
- 12. S** 5. Mojsijeva 31,6. Budite slobodni i hrabri
- 13. Č** 2. Mojsijeva 6,7. On će biti naš Bog
- 14. P** 5. Mojsijeva 33,27. On će odagnati neprijatelja
- 15. S** 5. Mojsijeva 33,29. On je naš štit i mač
- 16. N** Isaija 42,4. **On će te držati za ruku**
Neće Mu dosaditi
- 17. P** Isaija 42,6. On će te držati za ruku
- 18. U** Isaija 42,16. Pretvoriće mrak u svetlost
- 19. S** 2. Mojsijeva 6,6. On će nas izbaviti
- 20. Č** Jovan 12,32. On privlači sve ljude svojom smrću
- 21. P** Psalam 130,7. Veliko Božje otkupljenje
- 22. S** Isaija 1,27. Sion će biti otkupljen
- 23. N** Psalam 49,15. **Napredak obećan ostatku**
Otkupljenje iz groba
- 24. P** Isaija 43,1. Naš Stvoritelj će nas otkupiti
- 25. U** Psalam 72,12. On će izbaviti ubogoga
- 26. S** Psalam 122,6. Neka bude dobro onima koji Tebe ljube
- 27. Č** Isus Navin 1,8. Izvršavanje Njegove volje
osigurava napredak
- 28. P** Zaharija 8,12. Napredak obećan ostatku
- 29. S** Jezekilj 36,29,30. Stari Izrailj primer Božjeg staranja
- 30. N** Jezekilj 39,29. **Božjem narodu je obećano izlivanje Svetog Duha**
Božjem narodu je obećano
izlivanje Svetog Duha

Nebesa slave Ga

1. P	Psalam 8,3.4.	Šta je čovek?
2. U	Jeremija 31,37.	Božja ljubav je neizmerna kao nebesa
3. S	Psalam 148,4.5.	Nebesa slave Ga
4. Č	O Jovu 9,8.9.	Razapeta nebesa pokazuju Njegovu moć
5. P	Nemija 9,6.	On je stvorio i sve oživljava
6. S	Propovednik 7,29.	Bog je stvorio čoveka dobrog

Bog stanuje u skrušenom srcu

7. N	Isaija 40,22.	On sedi nad krugom zemaljskim
8. P	Jeremija 32,17.	Tebi ništa nije teško
9. U	Jevrejima 1,10.	On je u početku osnovao Zemlju
10. S	Isaija 37,16.	Bog sedi među heruvimima
11. Č	Isaija 57,15.	Bog stanuje u skrušenom srcu
12. P	Jovan 14,1-3.	Bog priprema buduće stanove spasenih
13. S	Jevrejima 12,22.	Služba Božjih anđela

Čekamo novo nebo i novu Zemlju

14. N	Luka 15,10.	Anđeli se zanimaju za grešnog čoveka
15. P	Matej 18,10.	Anđeli nas povezuju sa Nebom
16. U	2. Mojsijeva 23,20.	Anđeli nas štite i vode
17. S	2. Petrova 3,13.	Čekamo novo nebo i novu Zemlju
18. Č	Otkrivenje 3,21.	Koji pobeđe sešće s Bogom na presto
19. P	Jevrejima 11,10.	Avram je čekao grad
20. S	Jevrejima 11,16.	On im je pripremio grad

Sam Bog biće s njima

21. N	Otkrivenje 22,1.2.	Drvo i reka života se nalaze u gradu
22. P	Otkrivenje 21,3.	Sam Bog biće s njima
23. U	Otkrivenje 22,3.	Neće biti nikakve prokletinje
24. S	1. Korinćanima 2,9.	Šta Bog priprema za one koji Ga ljube?
25. Č	Otkrivenje 21,4.	Neće biti više smrti
26. P	Malahija 4,2.	Čovek će biti obnovljen
27. S	Isaija 65,21.	Gradićemo kuće

Ove reči su verne i istinite

28. N	Isaija 65,22.	Uživaćemo u delima svojih ruku
29. P	Isaija 65,25.	Divlje životinje neće nikom nauditi
30. U	Isaija 66,23.	Subotom će se svi klanjati Bogu
31. S	Otkrivenje 22,6.	Ove reči su verne i istinite

ČITANJE BIBLIJE REDOM

Oktobar	Novembar	Decembar
1. Amos 1-3	1. Luka 7-8	1. 1. Korinćanima 10-12
2. " 4-6	2. " 9-11	2. " 13-16
3. " 7-9	3. " 12-14	3. 2. Korinćanima 1-5
4. Avdija i Jona 1-4	4. " 15-17	4. " 6-9
5. Mihej 1-4	5. " 18-20	5. " 10-13
6. " 5-7	6. " 21-22	6. Galatima 1-3
7. Naum 1-3	7. " 23-24	7. " 4-6
8. Avakum 1-3	8. Jovan 1-3	8. Efescima 1-6
9. Sofonija 1-3	9. " 4-6	9. Filibljanima 1-4
10. Agej 1-2	10. " 7-9	10. Kološanima 1-4
11. Zaharija 1-3	11. " 10-12	11. 1. Solunjanima 1-5
12. " 4-6	12. " 13-15	12. 2. Solunjanima 1-3
13. " 7-10	13. " 16-18	13. 1. Timotiju 1-6
14. " 11-14	14. " 19-21	14. 2. Timotiju 1-4
15. Malahija 1-4	15. Dela 1-3	15. Titu i Filimonu 1-3
16. Matej 1-5	16. " 4-6	16. Jevrejima 1-5
17. " 6-8	17. " 7-9	17. " 6-9
18. " 9-11	18. " 10-12	18. " 10-13
19. " 12-13	19. " 13-15	19. Jakov 1-5
20. " 14-15	20. " 16-18	20. 1. Petrova 1-5
21. " 16-17	21. " 19-23	21. 2. Petrova 1-3
22. " 18-20	22. " 24-26	22. 1. Jovanova 1-3
23. " 21-25	23. " 27-28	23. " 4-5
24. " 26-28	24. Rimljanima 1-3	24. 2. i 3. Jovanova
25. Marko 1-3	25. " 4-6	25. Judina poslanica
26. " 4-6	26. " 7-9	26. Otkrivenje 1-4
27. " 7-9	27. " 10-12	27. " 5-9
28. " 10-13	28. " 13-16	28. " 10-13
29. " 14-16	29. 1. Korinćanima 1-5	29. " 14-16
30. Luka 1-3	30. " 6-9	30. " 17-19
31. " 4-6		31. " 20-22

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Oktobar	Novembar	Decembar
1. Psalam 79.	1. Psalam 105,1-15.	1. Psalam 121.
2. Psalam 80.	2. Psalam 105,16-31.	2. Psalam 122.
3. Psalam 81.	3. Psalam 105,32-45.	3. Psalam 123.
4. Psalam 82.	4. Psalam 106,1-16.	4. Psalam 124.
5. Psalam 83.	5. Psalam 106,17-32.	5. Psalam 125.
6. Psalam 84.	6. Psalam 106,33-48.	6. Psalam 126.
7. Psalam 85.	7. Psalam 107,1-21.	7. Psalam 127.
8. Psalam 86.	8. Psalam 107,22-43.	8. Psalam 128.
9. Psalam 87.	9. Psalam 108.	9. Psalam 129.
10. Psalam 88	10. Psalam 109,1-16.	10. Psalam 130.
11. Psalam 89,1-13.	11. Psalam 109,17-31.	11. Psalam 131.
12. Psalam 89,14-26.	12. Psalam 110.	12. Psalam 132.
13. Psalam 89,27-39.	13. Psalam 111.	13. Psalam 133.
14. Psalam 89,40-52.	14. Psalam 112.	14. Psalam 134.
15. Psalam 90.	15. Psalam 113.	15. Psalam 135.
16. Psalam 91.	16. Psalam 114.	16. Psalam 136,1-14.
17. Psalam 92.	17. Psalam 115.	17. Psalam 136,15-26.
18. Psalam 93.	18. Psalam 116.	18. Psalam 137.
19. Psalam 94.	19. Psalam 117.	19. Psalam 138.
20. Psalam 95.	20. Psalam 118,1-14.	20. Psalam 139.
21. Psalam 96.	21. Psalam 118,15-29.	21. Psalam 140.
22. Psalam 97.	22. Psalam 119,1-14.	22. Psalam 141.
23. Psalam 98.	23. Psalam 119,15-29.	23. Psalam 142.
24. Psalam 99.	24. Psalam 119,30-43.	24. Psalam 143.
25. Psalam 100.	25. Psalam 119,44-56.	25. Psalam 144.
26. Psalam 101.	26. Psalam 119,57-90.	26. Psalam 145.
27. Psalam 102,1-14.	27. Psalam 119,91-117.	27. Psalam 146.
28. Psalam 102,15-28.	28. Psalam 119,118-143.	28. Psalam 147.
29. Psalam 103.	29. Psalam 119,144-176.	29. Psalam 148.
30. Psalam 104,1-18.	30. Psalam 120.	30. Psalam 149.
31. Psalam 104,19-35.		31. Psalam 150.

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U OKTOBRU 2025. GODINE

MESTO	DATUM				
	3.	10.	17.	24.	31.
Kladovo, Negotin	18,06	17,53	17,41	17,30	16,20
Bor, Zaječar, Pirot, Strumica	18,08	17,55	17,43	17,32	16,22
Vršac , Paraćin, Niš, Leskovac, Vranje, Radoviš, Kavadarci, Đevdelija , Jagodina	18,10	17,57	17,45	17,34	16,24
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Kovin, Smederevo , Požarevac, Smederevska Palanka, Kruševac , Kumanovo , Veles	18,12	17,59	17,47	17,36	16,26
Senta, Bečež, Zrenjanin , Pančevo, Beograd , Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Tetovo, Skoplje , Prilep, Bitolj	18,14	18,01	17,49	17,38	16,28
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Valjevo, Čačak, Novi Pazar, Đakovica, Prizren, Ohrid	18,16	18,03	17,51	17,40	16,30
Sombor , Bačka Palanka, Šid, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Užice, Berane, Peć , Debar	18,18	18,05	17,53	17,42	16,32
Beli Manastir, Osijek , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Pljevlja, Kolašin	18,20	18,07	17,55	17,44	16,34
Tuzla, Foča, Podgorica , Ulcinj	18,22	18,09	17,57	17,46	16,36
Podravska Slatina, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derвента, Dobož, Sarajevo , Bileća, Zelenika	18,24	18,11	17,59	17,48	16,38
Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Bosanska Gradiška , Nova Gradiška, Zenica, Mostar , Trebinje, Dubrovnik	18,26	18,13	18,01	17,50	16,40
Murska Sobotica, Ormož , Čakovec, Varaždin , Prijedor, Banja Luka , Jajce, Metković, Pelješac, Mljet	18,28	18,15	18,03	17,52	16,42
Maribor , Livno, Hvar, Korčula, Ptuj , Krapina, Zagreb , Sisak, Drvar	18,30	18,17	18,05	17,54	16,44
Dravograd, Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Celje , Zidani Most, Karlovac, Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač	18,32	18,19	18,07	17,56	16,46
Mežica, Gospić , Šibenik, Vis	18,34	18,21	18,09	17,58	16,48
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Crikvenica, Krk, Rab, Pag, Zadar, Dugi Otok, Biograd na moru	18,36	18,23	18,11	18,00	16,50
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Cres, Lošinj	18,38	18,25	18,13	18,02	16,52
Gorica, Koper, Rovinj, Pula	18,40	18,27	18,15	18,04	16,54

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U NOVEMBRU 2025. GODINE

MESTO	DATUM			
	7.	14.	21.	28.
Kladovo, Negotin	16,11	16,03	15,57	15,53
Vršac , Bor, Zaječar, Knjaževac, Pirot	16,13	16,05	15,59	15,55
Kikinda , Srpska Crnja, Alibunar, Požarevac, Niš	16,15	16,07	16,01	15,57
Subotica, Senta, Bečej, Zrenjanin , Pančevo, Kovin, Smederevo , Sm. Palanka, Jagodina, Paraćin, Kruševac , Leskovac, Vranje, Radoviš, Strumica	16,17	16,09	16,03	15,59
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Beograd , Arandjelovac, Kragujevac, Kumanovo, Kavadarci, Devdelija	16,19	16,11	16,05	16,01
Sombor , Bačka Palanka, Srem. Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo, Kosovska Mitrovica, Priština , Skoplje , Veles	16,21	16,13	16,07	16,03
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Prizren, Tetovo, Prilep	16,23	16,15	16,09	16,05
Tuzla, Berane, Peć, Đakovica, Bitolj	16,25	16,17	16,11	16,07
Virovitica, Podr. Slatina, Slav. Požega, Sl. Brod, Derventa , Doboј, Pljevlja, Kolašin	16,27	16,19	16,13	16,09
Murska Sobota, Čakovec, Varaždin, Koprivnica, Bjelovar, Daruvar, Bos. Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Podgorica	16,29	16,21	16,15	16,11
Maribor , Ormož, Ptuj , Banja Luka , Bileća, Bar, Ulcinj	16,31	16,23	16,17	16,13
Slovenj Gradec, Celje , Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Jajce, Mostar , Trebinje, Dubrovnik, Zelenika	16,33	16,25	16,19	16,15
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Karlovac, Drvar, Livno, Metković, Pelješac, Mljet	16,35	16,27	16,21	16,17
Kranj, Ljubljana , Slunj, Bihać, Knin, Split , Brač, Hvar, Korčula	16,37	16,29	16,23	16,19
Kranjska Gora, Jesenice, Postojna, Crikvenica, Gospić , Šibenik, Biograd na moru	16,39	16,31	16,25	16,21
Gorica, Rijeka , Krk, Cres, Rab, Zadar, Pag, Dugi Otok, Vis	16,41	16,33	16,27	16,23
Koper, Lošinj	16,43	16,35	16,29	16,25
Rovinj, Pula	16,45	16,37	16,31	16,27

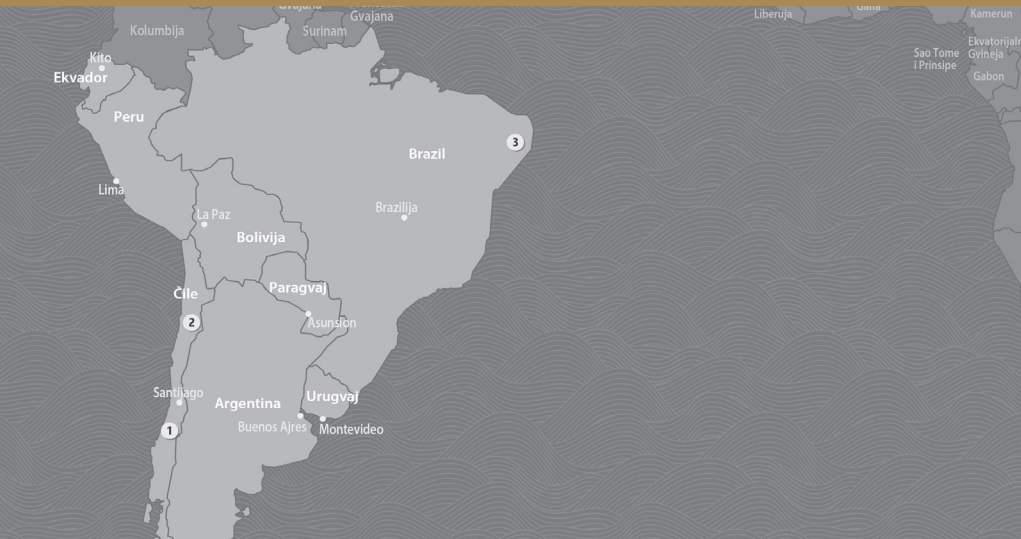
Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U DECEMBRU 2025. GODINE

MESTO	DATUM			
	5.	12.	19.	26.
Kladovo, Negotin	15,51	15,50	15,52	15,56
Srpska Crnja, Vršac, Bor, Zaječar	15,53	15,52	15,54	15,58
Senta, Kikinda, Zrenjanin , Alibunar, Kovin, Požarevac, Knjaževac, Pirot	15,55	15,54	15,56	16,00
Subotica , Bačka Topola, Bečeј, Pančevo, Beograd, Smederevo , Smederevska Palanka, Jagodina, Paraćin, Niš, Leskovac	15,57	15,56	15,58	16,02
Sombor , Bačka Palanka, Kula, Vrbas, Novi Sad , Ruma, Arandelovac, Kragujevac , Kruševac, Vranje, Radoviš, Strumica	15,59	15,58	16,00	16,04
Dalj, Vukovar, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac , Valjevo, Čačak, Kraljevo , Kumanovo, Kavadarci, Đevđelija	16,01	16,00	16,02	16,06
Beli Manastir, Osijek , Vinkovci, Bijeljina , Loznica, Užice, Novi Pazar, Kosovska Mitrovica, Priština, Skoplje , Veles	16,03	16,02	16,04	16,08
Podravska Slatina, Tuzla, Peć , Đakovica, Prizren, Tetovo, Prilep	16,05	16,04	16,06	16,10
Murska Sobota, Čakovec, Koprivnica, Bjelovar, Virovitica , Daruvar, Slav. Požega, Slav. Brod, Derventa , Doboј, Pljevlja, Berane, Bitolj	16,07	16,06	16,08	16,12
Ptuj , Ormož, Varaždin , Bosanska Gradiška, Nova Gradiška, Zenica, Sarajevo , Foča, Kolašin , Debar, Ohrid	16,09	16,08	16,10	16,14
Maribor , Celje, Krapina, Zagreb , Sisak, Prijedor, Banja Luka, Podgorica	16,11	16,10	16,12	16,16
Dravograd, Mežica, Rogaška Slatina, Zidani Most, Jajce, Mostar , Bileća, Trebinje, Zelenika , Bar, Ulcinj	16,13	16,12	16,14	16,18
Slovenj Gradec, Karlovac, Slunj, Bihać, Drvar, Livno, Metković, Dubrovnik	16,15	16,14	16,16	16,20
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Knin, Pelješac, Mljet	16,17	16,16	16,18	16,22
Kranjska Gora, Postojna, Rijeka , Crikvenica, Krk, Gospić, Šibenik, Split , Brač, Hvar, Korčula	16,19	16,18	16,20	16,24
Gorica, Koper, Cres, Rab, Pag, Zadar, Biograd na moru, Vis	16,21	16,20	16,22	16,26
Rovinj, Pula , Lošinj, Dugi Otok	16,23	16,22	16,24	16,28

Podaci iz ove tabele izvedeni su po zimskom računanju vremena.

JUŽNA AMERIČKA DIVIZIJA

UNIJE	CRKVE	GRUPE	VERNIŠTVO	POPULACIJA
Argentina	668	409	121.956	46.312.000
Bolivija	539	675	131.697	12.172.000
Centralni Brazil	1.302	733	290.459	43.594.461
Čile	713	290	106.037	19.980.000
Istočni Brazil	1.211	1.635	216.613	15.855.699
Ekvador	322	327	56.788	17.117.000
Severni Brazil	2.022	1.659	343.506	16.605.841
Severni Peru	1.495	1.730	212.098	16.800.188
Severoistočni Brazil	1.191	1.468	210.910	31.062.525
Severozapadni Brazil	1.034	937	181.741	7.506.703
Paragvaj	80	91	14.692	6.182.000
Južni Brazil	1.263	830	163.610	29.756.656
Južni Peru	1.227	1.445	212.248	16.961.812
Jugoistočni Brazil	1.467	1.058	229.002	39.674.993
Urugvaj	59	52	7.690	3.567.000
Zapadno-centralni Brazil	849	784	142.197	19.978.122

Pripojena polja

Folklandska ostrva (Malvinska ostrva)	0	8	8	4.000
UKUPNO	15.442	14.124	2.641.252	343.131.000

PROJEKTI:

1. Izgradnja smeštaja i misionorskog centra za obučavanje na kampusu Adventističkog univerziteta Čile, Čilan, Čile
2. Izgradnja 100 učionica za dečju Subotnu školu u crkvama sa niskim prihodima, Čile
3. Izgradnja crkve na kampusu Adventističke akademije Permanbukano, Sair, Brazil